

BIURO RADY MIEJSKIEJ

Węgorzyno

W PLYBIELO

dnia 31.05.2021.

Nr Zol. Powstek

RAPORT 2020

O STANIE GMINY WĘGORZYNO

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

„[...] Dlaczego kwestia samobilansowania się systemu gospodarki odpadami budzi wiele emocji wśród strony samorządowej? Odpowiedzią może być przeprowadzona niedawno analiza Regionalnej Izby Obrachunkowej w Opolu.

Okazało się, że tylko w latach 2016-2019 gminy z najmniejszego województwa w kraju (71 *gmin* = śr. 988.059 *mieszkańców*) do systemu dopłaciły 30 mln zł, co stanowi pomoc publiczną w wysokości 7,59 zł os/rok.

W okresie tym tylko jednej gminie udało się wyjść „na zero”. [...]

Unia Metropolii Polskich

WSTĘP.

Oddaję w Państwa ręce trzeci już z kolei *Raport o Stanie Gminy*, którego obowiązek sporządzania wynika ze znowelizowanej w roku 2018 ustawy o samorządzie gminnym. Celem tego dokumentu jest zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (*Dz.U. 2018 poz. 130*). Obowiązek ten nałożony został art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym. Raport jest formą podsumowania działalności burmistrza w roku poprzednim w aspektach realizacji polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy oraz realizacji budżetu obywatelskiego, którym w przypadku gmin miejsko wiejskich jest budżet sołectwa. Przedkładany jest radzie gminy do 31 maja każdego roku.

Intencją podstawową *Raportu* jest zobrazowanie postępu zmian ukierunkowanych na cele zdefiniowane przez radę gminy we wspomnianych aktach prawa miejscowego. Z uwagi, że wykonywanie tego prawa w Węgorzynie powierzone jest Burmistrzowi, *Raport* staje się jednocześnie podsumowaniem jego działalności w zakresie dochodzenia do celów (*bądź ich osiągnięcia*) zdefiniowanych we wspomnianych aktach prawa miejscowego. *Raport* rozpatrywany jest w debacie, podczas sesji rady miejskiej, na której jednocześnie podejmowana jest uchwała w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z wykonania budżetu za rok ubiegły i udzieleniu burmistrzowi absolutorium, jednak *Raport* rozpatrywany jest w pierwszej kolejności i kończy się udzieleniem burmistrzowi wotum zaufania. W debacie nad *Raportem* udział biorą nie tylko radni, którzy mogą zabierać głos bez ograniczeń czasowych, ale również mieszkańcy. Mieszkaniec, który chciałby zabrać głos w takiej debacie zobowiązany jest złożyć przewodniczącemu rady miejskiej pisemne zgłoszenie, poparte podpisami, co najmniej - 20 osób.

Można powiedzieć, że *Raport o Stanie Gminy* jest rodzajem efektu końcowego intelektualnej myśli Wspólnoty Samorządowej, jest odwzorowaniem celowości alokacji kosztów i przepływów pieniężnych uwidocznionych w rocznym budżecie gminnym, ukierunkowanych na zrealizowanie różnych polityk gminnych. Występuje zatem ścisła korelacja pomiędzy „*Sprawozdaniem z Wykonania Budżetu*” i absolutorium a „*Raportem o Stanie Gminy*” i wotum zaufania.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Słuszna zatem wydaje się intencja wprowadzenia przepisu art. 28aa choć wiele rozwiązań systemowych zaaplikowanych jednostkom samorządu terytorialnego przeszkadza a nawet uniemożliwia właściwą ocenę działalności organu wykonawczego do czego sprowadzono ten artykuł w ustępie 2. Jednym z takich rozwiązań jest bardzo wysoki udział środków państwa w budżetach gminnych. Udzielane dotacje i subwencje decydują najczęściej, że w ogóle możliwe jest wykonywanie własnych zadań bieżących.¹

Taka tendencja, poważnie deformuje ocenę działalności jednostki samorządu terytorialnego jako całości. Nadto, gminy obciążone są dziesiątkami zadań będących konsekwencją art. 8. 1. ustawy o samorządzie gminnym, czyli obowiązkiem wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Obejmują one 25 obszarów dodatkowej działalności nałożonej na Gminę.² W przypadku Gminy Węgorzyno, w roku 2020, redystrybucja środków finansowych za pośrednictwem Urzędu Miejskiego, które zabezpieczały osiągnięcie celów wyznaczonych sobie przez administrację rządową w zakresie tylko wydatków bieżących wyniosła 11.803.808 zł, z czego 1.287.835 zł jest dotacją państwa przeznaczoną na wsparcie zrealizowania zadania własnego gminy. Konieczność tego wsparcia dowodnie potwierdza wadliwe ustalenie kosztów zadań własnych przypisanych gminom

¹ Zadania własne gminy (art.7 ustawy o samorządzie) 1. organizacja ładu przestrzennego, 2. gospodarka nieruchomościami, 3. ochrona środowiska, 4. utrzymanie gminnych dróg, 5. gospodarka wodą, ściekami i odpadami, 6. realizacja gminnego budownictwa mieszkaniowego, 7. publiczna edukacja podstawowa, 8. wykonywanie zadań kultury i dziedzictwa kulturowego, 9. Wykonywanie zadań kultury fizycznej, turystyki i rekreacji, 10. targowiska, 11. utrzymanie zieleni gminnej i zadrzewień, 12. prowadzenie cmentarzy gminnych, 13. realizacja zadań z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, 14. ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa, 15. utrzymanie gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, 16. tworzenie warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych (sołectw) i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej, 17. promocja gminy, 18. współpraca i działalności na rzecz stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, 19. współpraca transgraniczna, 20. działalności z zakresu zadań pomocy społecznej.

² Zadania zlecone gminie (art.8 ustawy o samorządzie) 1. Czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego (tj. Dz.U.2018.2224, art. 6 ust. 1); 2. wydawanie dowodów osobistych (Dz.U.2010.217.1427, art. 45, art. 46); 3. zmiany imienia i nazwiska (Dz.U.2008.220.1414); 4. zadania zakresu realizacji działalności gospodarczej (Dz.U.2004.173.1807 z późn. zm.); 5. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2012.124); 6. zadania z ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U.2013.1203); 7. z ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP (Dz.U.2012.461, z późn. zm.); 8. z zakresu kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz.U.2012.788, z późn. zm.); 9. prawa o zgromadzeniach (Dz.U.2013.397); 10. organizacja i przeprowadzenie szkolenia obronnego oraz treningów akcji kurierskiej w gminach (Dz.U.2012.461, z późn. zm.); 11. szkolenie ludności z zakresu powszechnej samoobrony w gminach (Dz.U.2012.461, z późn. zm.); 12. wyposażenie szkół w podręczniki oraz materiały edukacyjne i ćwiczeniowe oraz sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych w przypadku szkół prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne (Dz.U.1991.95.425 z późn. zm. art. 22ae ust. 3); 13. koszty wydawania przez gminy decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe (Dz.U.2013.182, z późn. zm. art. 8 oraz Dz.U.2008.164.1027, z późn. zm. art. 7 ust. 4); 14. prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Dz.U.2013.182, z późn. zm. art. 18 ust. 1 pkt 5); 15. świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego oraz obsługa wypłaty świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego (Dz.U.2013.1456, z późn. zm. art. 2 w związku z art. 33 ust. 2); 16. składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne (Dz.U.2004.210.2135); 17. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenia z pomocy społecznej (Dz.U.2008.164.1027, z późn. zm. art. 66); 18. wypłata zryczałtowanych dodatków energetycznych dla odbiorców wrażliwych energii elektrycznej oraz koszty obsługi tego zadania (Dz.U.2012.1059, z późn. zm.); 19. wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki (Dz.U.2013.182, z późn. zm. art. 18 ust. 1 pkt 9); 20. Organizowanie i finansowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Dz.U.2013.182, z późn. zm. art. 18 ust. 1 pkt 3); 21. wypłata zasiłków celowych cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.2013.182, z późn. zm. art. 18 ust. 1 pkt 8); 22. zasiłki celowe - kłeski żywiołowe (Dz.U.2013.182, z późn. zm. art. 40); 23. wypłata dodatków do świadczeń pielęgnacyjnych w ramach rządowego programu wspierania osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne oraz niektórych osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne, obsługa wypłaty świadczeń Rządowy Program wspierania osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego (Dz.U.2012.1548); 24. zadania związane z realizacją rządowego programu dla rodzin wielodzietnych (Dz.U.2014.755); 25. realizacja pomocy dla repatriantów i członków ich rodzin udzielanej przez gminy (Dz.U.2004.53. 532, z późn. zm. art. 22)

ustawami. W ustalaniu wysokości kosztów wykonywania zleczanych zadań, gminy nie biorą udziału, stąd wszystkie one są mocno niedoszacowane. Dla przykładu. Kompensata kosztów przysługujących Gminie z tytułu obsługi finansowania programu związanego z realizacją ustawy z 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (*Dz.U.2016.poz.195*) z 1,5% otrzymanej dotacji zmalała obecnie do 0,85%. W przypadku Gminy Węgorzyno oznacza to, że za obsługę wypłaty świadczeń o wartość 6.107.639 zł skompensowano kwotę 52.207 zł, z czego 42.353 zł zaksięgowano jako wynagrodzenie. Zestawienie wysokości tego wynagrodzenia z ponad 10-krotnie większym wynagrodzeniem (456.225 zł) koniecznym do obsługi wszystkich pozostałych świadczeń³ o wartość dużo mniejszej, bo 4.013.753 zł pozostaje w daleko idącej, wręcz rażącej dysproporcji. Gminy z uwagi, że sprawy dotyczą żywotnych interesów swoich mieszkańców godzą się na samofinansowanie kosztów zadań nie będących ich ustawową właściwością. Należałoby zbadać, czy podobna dysproporcja nie występuje w każdym z 25 przypadków zadań zleczanych gminom, jakie specyfikuje powyżej przywoływany przypis nr 2. Ta oraz inne przyczyny – jak choćby subwencje dalece niekompensujące koszty realizacji oświaty podstawowej w gminach – wszystko to skutkuje w konsekwencji koniecznymi, coraz większymi dotacjami innych obszarów działalności Gminy. W związku z tym samorządowcy częściej niż kiedykolwiek zadają sobie pytanie jak dalece autonomicznie mogą realizować politykę oświatową, kulturalną, sportową, społeczną, przestrzenną, ochrony środowiska, bezpieczeństwa publicznego, gospodarczą czy inwestycyjną, za którą są rozliczani choćby podobnymi – jak ten – dokumentami.

Z uwagi na wszystko powyższe, trudno coraz bardziej zgodzić się ze stanowiskiem ustawodawcy zawartym w drugim ustępie art. 28aa mianowicie, że cyt: *„Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego.”* Podobne, wzbudzające niepokój stanowisko zawarte jest także w opinii wyrażonej przez Związek Miast Polskich. Stwierdza on, że *„[...] utożsamienie stanu gminy z działalnością wójta jest sformulowaniem – co najmniej – wadliwym.”*

³ Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, realizację świadczeń rodzinnych na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, realizację zasiłku dla opiekuna na podstawie przepisów o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych, wydatki na realizację świadczenia z funduszu alimentacyjnego na podstawie przepisów o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, Karta Dużej Rodziny, wydatki na wspieranie rodziny, zgodnie z ustawą z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, m.in. na asystentów rodziny i rodziny wspierające oraz placówki wsparcia dziennego, wydatki na rodzinne domy dziecka, na koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz na rodziny pomocowe,

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Z uwagi na bardzo szeroki i publiczny charakter dokumentu którym jest „Raport o Stanie Gminy”, włączający w debatę – z zachowaniem pisemnego trybu zgłoszenie – mieszkańców Wspólnoty, siłą rzeczy osób mniej zorientowanych niż radni, wszystko to koncentruje Urząd na wysiłku aby niniejszy *Raport* był dokumentem przejrzystym i maksymalnie czytelnym dla statystycznego mieszkańca Naszej Gminy. On to właśnie, ma być ostatecznym odbiorcą wiedzy zawartej w tym dokumencie. Aby warunek ten spełnić podjęto starania, by zagadnienia podnoszone i opisywane w raporcie nie ujmowano w ramy języków specjalistycznych, choćby technicznego czy ekonomicznego, a raczej używając języka literackiego - potocznego.

To trzeci już *Raport*, który składałam węgorszyńskiej Wspólnocie celem zobrazowania efektów osiągniętych przez oba organy węgorszyńskiej władzy w roku 2020. Ten rok, pomimo zawartych powyżej uwag nadto, obciążony ogłoszonym przez rząd „stanem epidemii” należy uznać dla Naszej Gminy jako rekordowo korzystny, gdyż wystarczy powiedzieć, że dochód Nasz osiągnął wartość nigdy jeszcze nienotowaną i wyniósł 52.954.217 zł. W relacji do roku poprzedniego wzrósł o 44,4% a w relacji do średniej z ostatnich 3 lat (2017, 2018, 2019) aż o 63,4%. Wzrost ten wynikał szczególnie z aktywności oraz umiejętności Urzędu Miejskiego w pozyskiwaniu środków tak zagranicznych jak też krajowych. Nie waham się użyć stwierdzenia, że ta umiejętność i aktywność jest naszą stałą już cechą od dobrych kilku lat. Ta aktywność jest potwierdzona wykonaniem w ostatnich trzech latach (2018-2020) wydatków majątkowych na łączną kwotę 30.832.027 zł. W świetle tego gigantycznego wysiłku inwestycyjnego, nie można nie spróbować zestawić go z roczną kwotą budżetu Gminy wykonanego w ostatnim roku nieobjętym raportowaniem (2017 r.), który jako całość po stronie dochodów wyniósł wtedy 28.252.373 zł. Tych kilka tylko liczb nadaje tegorocznemu Raportowi swoistej wartości dodanej, którą pragnęłabym by cieszył się także każdy mieszkaniec Naszej Gminy.

Zanim przejdę do zobrazowania Państwu - nałożonego na mnie artykułem 28aa ustawy o samorządzie gminnym - podsumowania swojej działalności jako Burmistrza w aspektach realizacji polityk, programów, strategii, uchwał oraz realizacji budżetu sołeckiego wspomnę jeszcze o różnicach w źródłach dochodów oraz kierunkach wydatków w roku 2020 i roku 2019.

Sumarycznie, subwencja ogólna budżetu państwa była minimalnie niższa w relacji do roku 2019 i stanowiła 99,5% (8.733.247 zł) wykonania roku poprzedniego, natomiast znacznie wzrosła wartość państwowej dotacji celowej, która wyniosła 131,2% (18.675.288 zł). Dotacji celowych pozyskanych ze źródeł innych niż budżet państwa otrzymaliśmy w roku

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

2020 w kwocie 506.243 zł. Było to 53,8% roku poprzedniego. Dochody własne w pozycjach podstawowych jak podatki i opłaty lokalne wzrosły średnio w granicach 6,5% (513.479 zł) i wyniosły razem 7.791.612 zł. Niestety, co jest prawdopodobnym odzwierciedleniem efektu ogłoszenia „stanu epidemii” i zamykania gospodarki zanotowaliśmy 8,5% (-346.800 zł) regres w podatku dochodowym od osób fizycznych, który wyniósł 3.476.544 zł. Strata ta nie została skompensowana blisko 13% (15.179 zł) wzrostem podatku dochodowego od osób prawnych z powodu, że jego wysokość bezwzględna znacznie odbiega *in minus* od wysokości podatku dochodowego od osób fizycznych. Podatek CIT ukształtował się ostatecznie na poziomie 134.060 zł. Dochody z majątku tj. przekształcenia prawa użytkowania wieczystego, nabycia prawa własności i zbycia praw majątkowych (*sprzedaż udziałów spółce ZART*) wzrosły o 8,5% 37.763 zł), dając kwotę dochodu równą 479.435 zł. Znacząca dla Naszej Gminy i ją wyróżniająca jest pozycja dochodów własnych pozyskanych z innych, dodatkowych źródeł. Ich 1010%’owy wzrost w relacji do roku 2019 dał kwotę 13.157.787 zł. Największa jej część, aż 11.147.821 zł pochodzi z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL) i przeznaczona jest w całości na zadania majątkowe. Wszystko to oraz inne pomniejsze starania Gminy ukształtowały ostatecznie dochody roku 2020 na poziomie **52.954.217 zł.**

Drugim, ogólnym obrazem przez pryzmat, którego winniśmy dokonać oglądu efektów podjętych działań w roku 2020 są wydatki, a szczególnie ich aspekt majątkowy. One to oddzielnie ewidencjonowane i szczególnie rejestrowane za pośrednictwem służb ekonomiczno-księgowych pozostają latami pod szczególnym nadzorem, a to z powodu, iż pozostawiają trwałe i widoczny w przestrzeni publicznej skutek, którego emanacją jest widoczna zmiana otaczającej Nas rzeczywistości. Taką właśnie rolę mają pełnić nakłady majątkowe, które wynikają najważniejszej funkcji władzy publicznej tj. *działania na rzecz dobra wspólnotowego.*

Wydatki ukształtowaliśmy na poziomie **47.195.377 zł** z czego 32.600.233 zł było wydatkami bieżącymi, (*w tym 254.138 zł - obsługa długu publicznego*) a 14.595.144 zł wydatkami majątkowymi, z których kwota 9.486.847 zł to wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne, z udziałem środków o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2.⁴ Największe inwestycje to budowa wodociągów, kanalizacji, dróg i szeroko rozumianą kulturę, w tym sport. Największą z realizowanych inwestycji była budowa kanalizacji sanitarnej, która objęła 40%

⁴ Środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA).

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

wszystkich majątkowych wydatków inwestycyjnych. Budżet roku 2020 zamknął się nadwyżką 5.758.840 zł.

Wyłączając inwestycje, które w różnym stopniu każdego roku obciążają dany dział budżetu, czyli uwzględniając jedynie wydatki bieżące Gminy należy stwierdzić, że największą pozycją w wydatkach ogółem pozostaje obecnie Dział „Rodzina”, który dwa lata temu wyprzedził w nakładach dział „Oświata”. Obecnie pochłania 31,6% wszystkich kosztów bieżących, gdy oświata pochłonęła tych wydatków 30,1 %. Wyłączając będące po stronie samorządu inwestycje w oświatę, okazuje się, że bieżące utrzymanie oświaty jest znacznie wyższe niż otrzymywana z budżetu państwa subwencja oświatowa. W roku 2020 relacja subwencji oświatowej do kosztów bieżącego utrzymania oświaty i wychowania na terenie Naszej Gminy ma się jak: (*subwencja oświatowa*) 4.946.698 zł do (*koszty bieżące oświaty*): 9.737.883 zł i pogorszyła się znacznie do roku 2019 kiedy wynosiła 5.164.267 zł do 8.504.357 zł. Subwencja oświatowa pokrywa obecnie 50,8% kosztów oświaty. Wynika z tego, że samorząd Gminy Węgorzyno dokłada z środków własnych kwotę 4.791.185 zł aby zrealizować u siebie zadanie oświaty. Jeszcze w roku 2019 subwencja oświatowa pokrywała 60,7% wszystkich bieżących kosztów oświaty. Gdyby nawet uwzględnić wszystkie pozostałe rodzaje subwencji jakie otrzymujemy, tj. *wyrównawczą*, wynikającą z małego dochodu podatkowego i *równoważącą* wynikającą z niewielkiej gęstości zaludnienia, to okaże się również konieczność dofinansowania oświaty środkami własnymi w wysokości 1.004.636 zł. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, że ww. dwie subwencje mają kompensować straty powstające na dochodach własnych gmin nie zaś kompensować zadanie wykonywania oświaty. Z założenia nie były przewidziane do finansowania kosztów bieżących utrzymania oświaty w samorządach.

Wszystkie najważniejsze zagadnienia, jakie we wstępie tego, trzeciego z kolei **Raportu o stanie gminy** chciałam Państwu zobrazować, coraz bardziej determinują moją postawę w kierunku podejmowania działań, których efektem jest rozszerzenie źródeł finansowania budżetu, i nie tylko poprzez środki dotacyjne krajowe czy też zagraniczne ale też poprzez zmiany ustaw. Dowodem ostatniego jest inicjatywa kilkunastu tylko polskich samorządów, pośród których znalazła się Gmina Węgorzyno. Przedmiotem zmiany ustawowej ma być wprowadzenie nowego rodzaju subwencji, roboczo zwany „*subwencją środowiskową*”. Projekt taki jest już w moim biurku a jego bieg legislacyjny wstrzymany był jedynie z powodu stanu epidemii.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Zapraszam Państwa niniejszą swoją przedmową do części szczegółowej **Raportu**, w którym znajdą Państwo zmiany jakie zaszły na przestrzeni roku 2020 w sferze zagadnień szeroko rozumianej przestrzeni publicznej oraz porównania rodzajów dziedzin z zakresu realizowanych polityk społecznych, gospodarczych czy ekonomicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień gospodarki finansowej w sferze publicznej. By można było dokonywać w przyszłości analiz historycznych poszczególnych zagadnień badanych Raportem, utrzymuję w tym celu wypracowaną w pierwszym, 2018 roku strukturę dokumentu.

Jest życzeniem moim oraz całego Urzędu, aby przedkładany węgorszyńskiej Wspólnocie dokument trafił do najszerszej rzeszy Mieszkańców Gminy, włączając ich tym samym w odpowiedzialność za los Naszej Małej Ojczyzny – Ziemi Węgorszyńskiej.

Z poważaniem
Burmistrz Węgorzyna
Monika Kuźmińska

STRUKTURA DOKUMENTU

I. WSTĘP	STRONA 03.
II. INFORMACJE OGÓLNE	STRONA 10.
1.) Podstawa opracowania raportu.	strona 10.
2.) Cel i zadania raportu o stanie gminy.	strona 13.
3.) Przedmiot oceny raportu.	strona 14.
3.1. Organizacja funkcjonowania samorządu lokalnego.	strona 14.
3.2. Zasoby przyrodnicze gminy.	strona 19.
3.2.1. Położenie geograficzne.	strona 19.
3.2.2. Grunty.	strona 20.
3.2.3. Wody (jeziora, rzeki).	strona 23.
3.2.4. Obszary prawnej ochrony przyrody.	strona 25.
3.3. Predyspozycje demograficzne gminy.	strona 27.
3.3.1. Liczebność populacji mieszkańców.	strona 27.
3.3.2. Przepływy stanu liczebności mieszkańców.	strona 29.
3.3.3. Prognozy demograficzne.	strona 30.
3.3.4. Struktura wiekowa populacji mieszkańców Wspólnoty.	strona 30.
3.4. Aktywność gospodarcza członków Wspólnoty.	strona 31.
3.4.1. Przedsiębiorcy.	strona 32.
3.4.2. Rolnicy, przedsiębiorcy rolni.	strona 42.
3.4.3. Rynek pracy, bezrobocie.	strona 43.
3.5. Zasoby materialne i dobra kultury jako wynik aktywności gospodarczej.	strona 44.
3.5.1. Nauka. Oświata i wychowanie.	strona 45.
3.5.2. Sztuka. Budownictwo, architektura, układy urbanistyczne.	strona 46.
3.5.3. Etyka. Stanowienie prawa lokalnego.	strona 51.
3.6. Stowarzyszenia i organizacje społeczne jako wynik aktywność Wspólnoty.	strona 53.
III. CZĘŚĆ GŁÓWNA RAPORTU.	STRONA 56.
1.) Uchwały Rady Gminy jako akty stanowiące prawa lokalnego.	strona 56.
2.) Polityka finansowa władz samorządowych.	strona 58.
3.) Strategia gospodarcza.	strona 76.
4.) Polityka w zakresie realizacji ładu przestrzennego.	strona 83.
5.) Zasoby materialne gminy.	strona 85.
6.) Infrastruktura komunalna. Wodociąg i kanalizacja.	strona 91.
7.) Ochrona środowiska.	strona 101.
7.1. Nieczystości płynne i gospodarka odpadami.	strona 101.
7.2. Obszary ochrony przyrody.	strona 102.
8.) Polityka rodzinna i społeczna władz lokalnych.	strona 104.
WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW DO RAPORTU 2020.	STRONA 107.

INFORMCJE OGÓLNE

1.) PODSTAWA OPRACOWANIA.

- 1.1. Podstawą prawną opracowania „Raportu o Stanie Gminy” zwanego dalej „raportem” jest art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym ([Dz.U. 1990 NR 16 POZ. 95](#)), znowelizowanej ustawą z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych ([Dz.U. 2018 POZ. 130](#)).
- 1.2. Podstawą merytoryczną opracowania są dokumenty wymienione w art. 28aa ust. 2.⁵ Należą do nich wszystkie opracowania strategiczno-planistyczne definiujące rodzaje polityk realizowanych przez Gminę, także wieloletnie plany, programy i strategie oraz jednoroczne projekty określone uchwałami Rady Gminy, ze szczególnym uwzględnieniem wykonania budżetu obywatelskiego. W poszczególnych obszarach działalności publicznej obowiązującymi są następujące dokumenty:

POLITYKA FINANSOWA GMINY

- 1.2.1. Uchwała budżetowa, której podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym ([Dz. U. 1990, NR 16, POZ. 95](#))⁶.
- 1.2.2. Sprawozdanie finansowe, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych ([Dz. U. 2009, NR 157, POZ. 1240](#))⁷

STRATEGIA GOSPODARCZA

- 1.2.3. Strategia Rozwoju Gospodarczego Gminy⁸ (*Plan Rozwoju Lokalnego*) której podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju ([Dz. U. 2006, NR 227, POZ. 1658](#))

⁵ Art. 28aa. 2. Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego.

⁶ Art. 18. Ust.2.(4) Do wyłącznej właściwości rady gminy należy: (4) uchwalanie budżetu gminy, rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu oraz podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium z tego tytułu.

⁷ Art. 270. Ust.1.(4) Sprawozdanie finansowe jednostki samorządu terytorialnego zarząd przekazuje organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego, w terminie do dnia 31 maja roku następującego po roku budżetowym. (4) Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego rozpatruje i zatwierdza sprawozdanie finansowe jednostki samorządu terytorialnego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu, w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku budżetowym.

⁸ Dnia 20 grudnia 2008 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (Dz. U. Nr 216, poz. 1370). Artykuł 6 tej ustawy dokonuje istotnych zmian w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Zmiany te wywołują skutki dla strategii rozwoju terytorialnego na poziomie regionalnym i lokalnym. Strategię Rozwoju Gospodarczego opracowują podmioty prowadzące politykę rozwoju. Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2010 r. politykę rozwoju prowadzą: – Rada Ministrów, – samorząd województwa, – samorząd powiatowy oraz gminny. Art.

- 1.2.4. Wieloletnia Prognoza Finansowa której podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych ([Dz. U. 2009, NR 157, POZ. 1240](#))⁹.

ŁAD PRZESTRZENNY

- 1.2.5. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego dalej „studium”, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ([Dz.U. NR 80, POZ. 717](#))¹⁰ oraz ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym ([Dz. U. 1990 NR 16, POZ. 95](#))¹¹.
- 1.2.6. Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dalej MPZP, (podstawa prawna opracowania j/w).

ZASOBY MATERIALNE GMINY

- 1.2.7. Gminny Program Rewitalizacji, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z 9 października 2015 roku o rewitalizacji ([Dz.U. 2015 POZ. 1777](#))¹².
- 1.2.8. Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminnym, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego ([Dz.U. 2001 NR 71 POZ. 733](#))¹³.
- 1.2.9. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami ([Dz. U. 1997 NR 115 POZ. 741](#))¹⁴.
- 1.2.10. Program Opieki nad Zabytkami, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami ([Dz. U. 2003 NR 162 POZ. 1568](#))¹⁵.

19.3b. stanowi: 3b. Program rozwoju opracowany przez właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta) jest przyjmowany przez radę gminy w drodze uchwały.

⁹ Art. 230. Ust.1.(6) Inicjatywa w sprawie sporządzenia projektu uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej i jej zmiany należy wyłącznie do zarządu jednostki samorządu terytorialnego. (6) 6. Uchwałę, o której mowa w ust. 2, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje nie później niż uchwałę budżetową.

¹⁰ Art. 3. Ust.1. Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z wyjątkiem morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej oraz terenów zamkniętych, należy do zadań własnych gminy.

¹¹ Art.18. Ust.2.(5). Do wyłącznej właściwości rady gminy należy: (5) uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

¹² Art.14. Ust.1. Gminny program rewitalizacji przyjmuje, w drodze uchwały, rada gminy.

¹³ Art.21. Ust.1.(1). Rada gminy uchwała: (1) wieloletnie programy gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

¹⁴ Art. 25. Ust.1. Gminnym zasobem nieruchomości gospodaruje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. Ust. 2. Gospodarowanie zasobem polega w szczególności na wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 23 ust. 1, a ponadto na sporządzaniu planów wykorzystania zasobu, przygotowywaniu opracowań geodezyjno-prawnych i projektowych, dokonywaniu podziałów oraz scalań i podziałów nieruchomości, a także wyposażaniu ich, w miarę możliwości, w niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej.

¹⁵ Art. 87. Ust.1. Zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami.

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA

- 1.2.11. Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków ([Dz.U. 2001 NR 72 POZ. 747](#))¹⁶.

OCHRONA ŚRODOWISKA

- 1.2.12. Program Ochrony Środowiska, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku, prawo ochrony środowiska ([Dz.U. 2018 POZ. 799](#))¹⁷.
- 1.2.13. Plan Gospodarki niskoemisyjnej¹⁸ (fundusze unijne)

POLITYKA RODZINNA I SPOŁECZNA.

- 1.2.14. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ([Dz.U. 2004 NR 64 POZ. 593](#))¹⁹.
- 1.2.15. Gminny Program Wspierania Rodziny, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ([Dz.U. 2011 NR 149 POZ. 887](#))²⁰.
- 1.2.16. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o

¹⁶ Art. 21. Ust.1. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne opracowuje wieloletni plan rozwoju i modernizacji urzędzeń wodociągowych i urzędzeń kanalizacyjnych będących w jego posiadaniu, zwany dalej „planem”. Ust.3. Plan powinien być zgodny z kierunkami rozwoju gminy określonymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ustaleniami zezwolenia wydanego temu przedsiębiorstwu na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Ust.4. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne przedkłada plan wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta), który sprawdza, czy spełnia on warunki określone w ust. 3. Ust.5. Plan spełniający warunki określone w ust. 3 rada gminy uchwała w terminie 3 miesięcy od dnia przedłożenia planu wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta).

¹⁷ Art. 17. Ust.1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1. Ust.2.(3) Projekty programów ochrony środowiska podlegają zaopiniowaniu przez: (3) organ wykonawczy powiatu – w przypadku projektów gminnych programów ochrony środowiska. Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

¹⁸ Sporządzenie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej nie jest wymagane żadnym przepisem polskiego prawa. Źródłem prawa dla jego opracowania są dyrektywy i decyzje Parlamentu Europejskiego i Rady Europy. Potrzeba jego opracowania wynika z zachęt proponowanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, oraz zapisów programu operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”. Opracowanie Planu jest zgodna z polityką rządu i wynika z „Założeń Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej”, przyjętych przez Radę Ministrów 16 sierpnia 2011 roku.

¹⁹ Art. 17. Ust.1.(1) Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: (1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

²⁰ Art. 176. Ust.1. (1) Do zadań własnych gminy należy: 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Art. 179. Ust.1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Ust.2. Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ([Dz. U. 1982 NR 35 POZ. 230](#))²¹.

- 1.2.17. Program Przeciwdziałania Narkomanii, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii ([Dz.U. 2005 NR 179 POZ. 1485](#))²².
- 1.2.18. Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie ([Dz.U. 2003 NR 96 POZ. 873](#))²³.
- 1.2.19. Program w Zakresie Dożywiania, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ([Dz. U. 2004 NR 64 POZ. 593](#))²⁴.

2.) CEL I ZADANIA RAPORTU O STANIE GMINY.

Cel Raportu określony jest w ustępie 2 artykułu 28aa. Mówi on, że: „*Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego*”.

²¹ Art. 4¹. Ust.1. (1,2,3,5,6,7). Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują: (1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu; (2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie; (3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych; (5) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych; (6) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego; (7) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej. Ust.2. Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie. W celu realizacji gminnego programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika.

²² Art. 10. Ust.1. (1,2,3,4,5) Przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących: (1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem; (2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej; (3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych; (4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii; (5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego. Ust.2. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1, opracowuje projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej „Gminnym Programem”, biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Gminny Program stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

²³ Art. 5a. Ust.1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwała, po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, przeprowadzonych w sposób określony w art. 5 ust. 5, roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Roczny program współpracy jest uchwalany do dnia 30 listopada roku poprzedzającego okres obowiązywania programu. Ust.3. 3. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, nie później niż do dnia 31 maja każdego roku, jest obowiązany przedłożyć organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego oraz opublikować w Biuletynie Informacji Publicznej sprawozdanie z realizacji programu współpracy za rok poprzedni.

²⁴ Art. 17. Ust.1.(3) Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: (3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym.

Zadaniem raportu jest coroczne obrazowanie dynamiki zmian z zakresu katalogu zadań własnych gminy, a określanych w ww. dokumentach

3.) PRZEDMIOT OCENY RAPORTU

Przedmiotem oceny raportu jest Gmina Węgorzyno. Jest to Wspólnota Samorządowa 6642²⁵ osób, zamieszkujących terytorium o powierzchni 25.618 ha. Jest gminą miejsko wiejską złożoną z 39 jednostek osadniczych²⁶ (dalej j.o.) w skład których wchodzi: 24 wsie, 5 przysiółków, 6 osad, 2 kolonie, 1 część wsi oraz miasto Węgorzyno. Poza j.o. wymienionymi w rozporządzeniu w sprawie wykazu nazw miejscowości, w zasobie ewidencyjnym Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej spotkać można występowanie 5 dodatkowych nazw j.o. Pełny wykaz miejscowości i ich części stanowi *załącznik nr-1* do Raportu. Wszystkie zgrupowane są w 20 jednostek pomocniczych Gminy²⁷, w tym 19 sołectw wg struktury wykazanej w *załączniku nr 2* oraz Miasto Węgorzyno.

3.1. Organizacja funkcjonowania samorządu lokalnego.

Mieszkańcy gminy podejmują rozstrzygnięcia w głosowaniu powszechnym (*poprzez wybory i referendum*) lub za pośrednictwem organów gminy, których działalność jest jawna²⁸. Organem stanowiącym (*prawodawczym*) Wspólnoty jest Rada Gminy złożona z 15 przedstawicieli²⁹. Organem wykonawczym jest Burmistrz Miasta i Gminy. Przedstawiciele organów wybierani są w wyborach bezpośrednich a ich kadencja trwa 5 lat³⁰. Wybory do rady gminy są powszechne, równe, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym³¹. To, że wybory są *powszechne* oznacza, że mogą w nich brać udział wszyscy mieszkańcy danego obszaru. *Bezpośredniość* oznacza, że wyborca oddaje głos na konkretnego kandydata. *Równe* wybory to takie, w których każdy ma równą liczbę głosów. Wykaz władz wybieralnych tj. Radnych oraz Burmistrza VIII kadencji samorządowej stanowi *załącznik nr 3* do raportu.

²⁵ Dane GUS. Stan ludności zamieszkującej na dzień 30.VI.2019.

²⁶ Wg rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 13 grudnia 2012 r. w sprawie wykazu urzędowych nazw miejscowości i ich części. Dzienniku Ustaw z 13 lutego 2013 roku (poz. 200).

²⁷ Art. 5. Ust.1. ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. Dz.U. 1990 Nr 16 poz. 95. Ust.1. Gmina może tworzyć jednostki pomocnicze: sołectwa oraz dzielnice, osiedla i inne. Jednostką pomocniczą może być również położone na terenie gminy miasto.

²⁸ Art. 11b. Ust.1. ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. (Dz.U. 1990 Nr 16 poz. 95). Działalność organów gminy jest jawna. Ograniczenia jawności mogą wynikać wyłącznie z ustaw. Ust. 2. Jawność działania organów gminy obejmuje w szczególności prawo obywateli do uzyskiwania informacji, wstępu na sesje rady gminy i posiedzenia jej komisji, a także dostępu do dokumentów wynikających z wykonywania zadań publicznych, w tym protokołów posiedzeń organów gminy i komisji rady gminy. Ust. 3. Zasady dostępu do dokumentów i korzystania z nich określa statut gminy. Także: W zakresie gospodarki finansami publicznymi Jawność oraz ich przejrzystość zabezpiecza rozdział 4 ustawy o finansach publicznych. (Dz. U. 2009 Nr 157 poz. 1240)

²⁹ Art. 17. Ust.1.(1). ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. Dz.U. 1990 Nr 16 poz. 95. W skład rady wchodzi radni w liczbie: (1) piętnastu w gminach do 20 000 mieszkańców.

³⁰ Art. 16. ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. Dz.U. 1990 Nr 16 poz. 95. Kadencja rady gminy trwa 5 lat licząc od dnia wyboru.

³¹ Art. 369. ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754, poz. 1000 i 1349 oraz z 2019 r. poz. 273). Wybory do rad są powszechne, równe, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Na szczeblu jednostek pomocniczych (*sołectw*) także występują organy władzy uchwałodawczej i wykonawczej³². Są nimi odpowiednio: Zebranie Wiejskie i Sołtys. Sołtys korzysta z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym. Warto tu zwrócić uwagę, iż powoływana wraz z sołtysiem *Rada Sołecka* nie jest organem sołectwa³³, jest strukturą o uprawnieniach jedynie opiniodawczych i doradczych. Aktualny wykaz sołtysów stanowi *załącznik nr 4*.

Gmina działa w zakresie wszystkich spraw publicznych o znaczeniu lokalnym, które nie zastrzeżono ustawami na rzecz innych podmiotów. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb Wspólnoty należy do zadań własnych gminy³⁴. Posiada ona osobowość prawną a jej samodzielność podlega ochronie prawnej. Wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Narzędziem realizacji zadań są uchwały oraz zarządzenia organów, o których mowa powyżej.

Gmina samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową na podstawie uchwały budżetowej zatwierdzonej przez radę gminy a jej dochody określone są ustawowo. Dochodami są:

- 1.) dochody własne,
- 2.) subwencja ogólna z budżetu państwa na którą składają się
 - a.) część oświatowa,
 - b.) część wyrównawcza,
 - c.) część równoważąca.
- 3.) dotacja celowa z budżetu państwa, w których rozróżnić można trzy podstawowe zakresy dotowania:
 - a.) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej,
 - b.) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania własne,
 - c.) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej.

³² Art. 36. Ust. 1. ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. Dz.U. 1990 Nr 16 poz. 95. Organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie, a wykonawczym – sołtys. Działalność sołtysa wspomaga rada sołecka.

³³ Rada sołecka nie ma samoistnych kompetencji ustawowych i może być określana wyłącznie jako podmiot o uprawnieniach doradczych oraz opiniodawczych. Naczelny Sąd Administracyjny podkreślał, iż rada sołecka nie ma uprawnień do samodzielnego działania. Rada sołecka może być określona mianem organu, ale z dodaniem przymiotnika „pomocniczy” (*tak jak organami pomocniczymi rady gminy są przewodniczący rady czy komisje*). Dopiero wówczas można mówić o prawidłowym wskazaniu roli rady sołeckiej.

³⁴ Art. 7. Ust.1. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy: **1.)** tadu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej; **2.)** gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego; **3.)** wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz; **3a.)** działalności w zakresie telekomunikacji; **4.)** lokalnego transportu zbiorowego; **5.)** ochrony zdrowia; **6.)** pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych; **6a.)** wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; **7.)** gminnego budownictwa mieszkaniowego; **8.)** edukacji publicznej; **9.)** kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami; **10.)** kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych; **11.)** targowisk i hal targowych; **12.)** zieleni gminnej i zadrzewień; **13.)** cmentarzy gminnych; **14.)** porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego; **15.)** utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych; **16.)** polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej; **17.)** wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej; **18.)** promocji gminy; **19.)** współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450, 650 i 723); **20.)** współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw. Art. 8. 1. Ustawy mogą nakładać na gminę obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzenia wyborów powszechnych oraz referendów.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Dochodami budżetów gminnych mogą być również:

- 4) środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- 5) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- 6) inne środki określone w odrębnych przepisach.

Na przestrzeni lat objętych badaniem (2019-2020) a także w relacji do średniej z 3. ostatnich lat (2017-2019) wysokość dochodu poszczególnych źródeł kształtowała się w Gminie Węgorzyno następująco:

Tabela nr-1: Dochody gminy Węgorzyno wg źródeł ich pochodzenia

Źródła dochodu Gminy Węgorzyno	Średnia 2017-2019	2019	2020
1.0.) Dochody ogółem	32 416 474	36 676 402	52 954 217
Udział dochodów ogółem	100%	100%	100%
1.0.1. Dochody bieżące, razem	30 012 554	32 735 121	34 226 102
1.0.2. Dochody majątkowe, razem	2 403 920	3 941 282	18 728 115
1.1.) Subwencja budżetu państwa	7 829 046	8 773 584	8 733 247
w tym udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem	24,1%	23,9%	16,5%
1.1.1. w tym część oświatowa	5 164 267	5 292 702	4 946 698
1.1.2. w tym część wyrównawcza	2 613 461	3 416 909	3 734 337
1.1.3. w tym część równoważąca	51 318	63 973	52 212
1.2.A.) Dotacje celowe budżetu państwa	12 202 594	14 237 226	18 675 288
w tym udział dotacji celowych państwa w dochodach ogółem	37,6%	38,8%	35,3%
1.2.1. w tym krajowe	11 108 796	11 383 414	11 809 461
1.2.2. w tym UE	1 093 799	2 853 811	6 865 827
1.2.B.) Dotacje celowe inne niż budżetu państwa	530 134	941 056	506 243
1.3.) Dochody własne, w tym	11 854 700	12 724 537	25 039 438
w tym, udział dochodów własnych w dochodach ogółem	36,7%	34,7%	47,3%
<i>art.4. ust.1. pkt.1 ustawy o dochodach</i>			
1.3.1.) Podatki.	5 208 911	5 334 960	5 730 815
<i>art.4. ust.1. pkt.2 ustawy o dochodach</i>			
1.3.2.) Opłaty.	1 708 405	1 943 156	2 060 797
<i>art.4. ust.2. ustawy o dochodach</i>			
1.3.3.) podatek dochodowy os. Fizycznych. (39,34% od osób zamieszkujących)	3 306 604	3 798 230	3 476 544
<i>art.4. ust.3. ustawy o dochodach</i>			
1.3.4.) podatek dochodowy os. Prawnych. (6,71% od posiadających siedzibę)	83 306	118 881	134 060
<i>art.4. ust.1. pkt.4 ustawy o dochodach</i>			
1.3.5.) Dochody z majątku.	330 119	441 673	479 435
<i>art.4. ust.1. pkt.3, 5-12 ustawy o dochodach</i>			
1.3.6.) Inne dochody.	1 217 355	1 087 638	13 157 787
1.3.6.1. środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych.	189 294,37	138 265,63	10 887,00
1.3.6.2. środki pozyskane z innych źródeł.	12 371,27	37 113,82	11 159 820,97
1.3.6.3. usługi.	118 838,50	97 127,09	90 335,72
1.3.6.4. dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych.	456 123,31	519 890,75	545 581,82
1.3.6.5. dochody związane z realizacją zadań adm. rządowej i innych zadań zleconych ustawami.	25 141,65	25 505,33	26 911,86
1.3.6.6. w tym pozostałe.	415 586,23	269 734,94	1 324 249,49

Gmina działa także w sprawach publicznych z zakresu kompetencyjnego administracji rządowej³⁵. Są one zlecone jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami. Środkami zabezpieczającymi realizację tych zadań są budżety wojewodów.

Dochody, to jeden z mierników bogactwa Gminy. Są podstawowym czynnikiem uruchamiającym potencjał rozwojowy. Niestety, potencjał ten korelowany jest bardzo dużym oddziaływaniem środków pieniężnych skarbu państwa, szczególnie dotacji celowych oraz subwencji. Ich obecność w budżecie wiąże się albo z ryzykiem niepewności ich otrzymania (*dotacje*) bądź nieadekwatnością kosztową zadań publicznych, które mają kompensować (*subwencje*).

Póki co, probierzem oceny „bogactwa” gminy jest miara *per capita* (na osobę) całkowitego dochodu gminy. Na dzień publikowania niniejszego raportu tj. 30 maja 2021 roku GUS nie opublikował danych dotyczących tego wskaźnika, zatem pozostaje przypomnieć dane z raportu roku 2019. Dla całego kraju wartość tego wskaźnika wynosi 4.832 zł. Spośród wszystkich 2 477 gmin w kraju (*miasta, gminy miejsko-wiejskie i wiejskie*) Węgorzyno uplasowało się w roku 2019 na 1 272 pozycji, z całkowitym dochodem budżetowym na osobę w wysokości 4.613 zł/osobę.

Wiarygodniejszym dla oceny potencjału zamożności gmin jest wskaźnik, którego wysokość liczona jest do określania kwoty subwencji wyrównawczej. Oparty jest on o dochody podatkowe, o których mowa w art. 20 ust. 3 ustawy o dochodach jst, które są możliwe do uzyskania. Przyjmuje się dochody, które jednostka samorządu terytorialnego może uzyskać z podatku rolnego, stosując do ich obliczenia średnią cenę skupu żyta, a z podatku leśnego – średnią cenę sprzedaży drewna, ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, a w przypadku innych podatków, stosując do ich obliczenia górne granice stawek podatków obowiązujące w danym roku. Do dochodów, które jednostka samorządu terytorialnego może uzyskać, zalicza się także skutki finansowe wynikające z zastosowania, przewidzianych w przepisach prawa podatkowego, ulg podatkowych oraz ulg w spłacie zobowiązań podatkowych w postaci umorzenia w całości lub w części zaległości podatkowych.

³⁵ 1.) Zadania z zakresu administracji publicznej, w tym: 1.a) zadania związane z ewidencją działalności gospodarczej; 1.b) wydawanie dowodów osobistych; 1.c.) prowadzenie ewidencji ludności; 1.d) wydawanie koncesji i zezwoleń; 1.e) realizacja zadań w zakresie należącym do kierownika urzędu stanu cywilnego wynikających z ustawy "Prawo o aktach stanu cywilnego". 2.) Zadania z zakresu obrony narodowej: 2.a) planowanie oraz przygotowanie akcji kurierskiej w gminach; 2.b) przeprowadzanie szkoleń i ćwiczeń obronnych; 3.) Zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego: 3.a) realizacja zadań obrony cywilnej. 4.) z zakresu ochrony zdrowia: 4.a) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za uczniów i słuchaczy zakładów kształcenia nauczycieli niepodlegających obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu; 4.b) finansowanie kosztów wydawania przez gminy decyzji potwierdzającej prawo do świadczenia opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni, spełniającym kryterium dochodowe, zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. 5.) Zadania z zakresu zabezpieczenia społecznego, w tym: 5.a) finansowanie pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium RP lub są ofiarami handlu ludźmi; 5.b) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi; 5.c) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek dla opiekunów, za osoby pobierające zasiłek stały, osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego oraz realizujące kontrakt socjalny, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu; 5.d) organizowanie i finansowanie specjalistycznych usług opiekuńczych. 6.) Zadania z zakresu rodziny, w tym: 6.a) realizacja świadczenia wychowawczego na podstawie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci; 6.b) realizacja świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego i zasiłku dla opiekunów oraz opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za świadczenie pielęgnacyjne i zasiłek dla opiekunów.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Tabela nr-2: Dochód podatkowy stanowiących podstawę naliczania gminom subwencji wyrównawczej jako miernik zasobności gmin.

L.P.	Dochody podatkowe	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok
1	możliwe do uzyskania, podawane przez MF do ustalania kwoty subwencji	1 284,31 zł	1 322,88 zł	1 440,32 zł	1 537,60 zł	-
2	średnia krajowa dochodu podatkowego podawana przez MF.	1 668,68 zł	1 790,33 zł	1 956,15 zł	2 098,22 zł	-
3	Różnica średniej krajowej oraz możliwego do zyskania dochodu gminy	384,37 zł	467,45 zł	515,83 zł	560,62 zł	-
4	Udział gminnego dochodu podatkowego w dochodzie krajowym.	77,0%	73,9%	73,6%	73,3%	-

1	Dochody podatkowe rzeczywiste z wykonania sprawozdania finansowego	1 142,54 zł	1 176,28 zł	1 351,65 zł	1 466,79 zł	1 469,01 zł
---	--	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Skala różnicy w możliwych do uzyskania dochodów podatkowych jest bardzo duża w skali kraju i waha się dla roku 2019 od kwoty 485,66 zł/os. (gm. Potok Górny) do 29 808,10 zł/os. (gm. Kleszczów). System takiej oceny - stosowany przez wszystkich z powodu łatwego dostępu do danych³⁶ - należy do przestarzałych, nie oddaje właściwego stanu „bogactwa” a nadto jest mylący. Rozpatrując ten wskaźnik i pozycję Gminy Węgorzyna na tle całego kraju trzeba nadmienić, że od kilku lat pozycja Węgorzyna w tak analizowanym rankingu sukcesywnie wzrasta. Przesunęła się z pozycji 1937 w roku 2014 na pozycję 1381 w roku 2019. Jednak niepokoić powinno, że mimo lepszej pozycji gminy na tle kraju różnica wartości gminnej do średniej krajowej wzrosła z 68,64 zł w roku 2014 do 560,62 zł w roku 2019.

Związek Miast Polskich podjął się próby zobiektywizowania pojęcia bogactwa gminy, konstruując specjalne grupy porównawcze. Wyodrębniono je, z uwzględnieniem dwóch cech obiektywizujących wielkość rozwoju. Są to: ilość mieszkańców oraz wielkość dochodu całkowitego gminy *per capita*. I choć jest to ruch w pożądanym kierunku, nadal utrudniona pozostaje ocena „jakości” sprawowanej władzy z powodu, że „rozwój” jest przede wszystkim funkcją postawionych Wspólnocie do dyspozycji: zasobów przyrodniczych, jej wewnętrznej predyspozycji demograficznej oraz aktywności gospodarczej członków Wspólnoty.

Zaznaczyć należy, że nowelizacja ustawy o samorządzie gminnym obligująca organ wykonawczy do przedkładania Wspólnocie „Raportu o Stanie Gminy” niezależnie od sporządzania „Sprawozdania z Wykonania Budżetu” jest właśnie krokiem w kierunku znalezienia sposobu na obiektywne mierzenie „jakości” wykonywania władzy.

3.2. Zasoby przyrodnicze gminy.

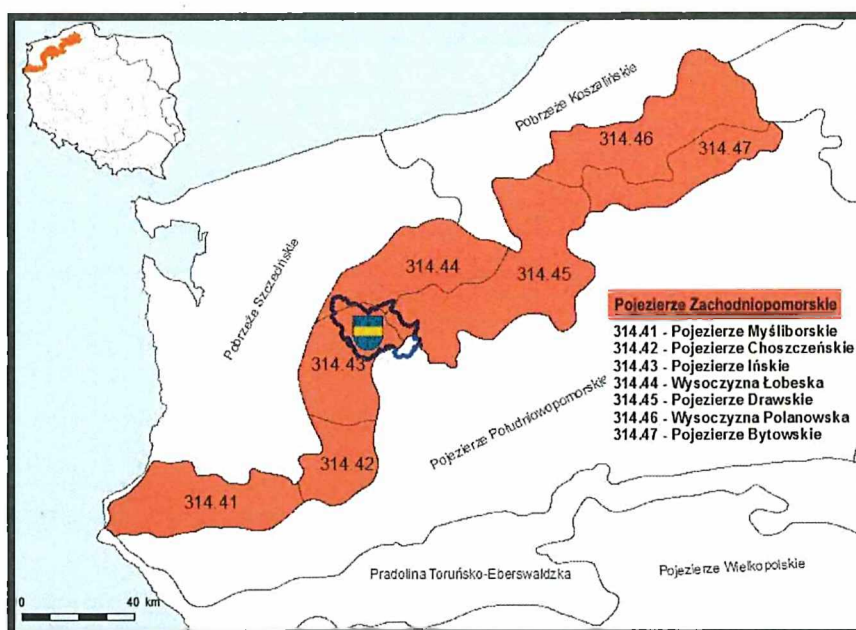
W okresach sporządzania kolejnych raportów w temacie zasobów przyrodniczych nie będzie dokonywana jakaś zasadnicza zmiana opisu. Spowodowane to jest bardzo małą

³⁶ Dane GUS za rok 2018.

dynamiką zmian w obrębie tych zasobów. Zdarzać się jednak będą - nawet znaczące - korekty w opisach zmian jakościowych np. w ramach poszczególnych rodzajów materii nieożywionej (np. *bonitacje gruntów*) lub zmian powodowanych legislaturą (*obszary chronione*). Jest to powód uzasadniający, aby zasoby przyrody stanowiły miarę oceny działań władz samorządowych. Zasoby przyrody zwane też zasobami naturalnymi lub bogactwem naturalnym, to zbiór wszystkich składników materii i energii, wykorzystywanych przez człowieka w toku jego funkcjonowania i rozwoju. Są one ważnym składnikiem oddziałującym na kierunki rozwoju obszarów zamieszkiwania przez wspólnoty. Z tegoż powodu pozostają one ważnym narzędziem sprawowania władzy. Przykładem może tu być podjęta przez Burmistrza Węgorzyna - wespół z 10 innymi gminami z całego kraju – inicjatywa zmiany ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w zakresie uwzględniania czynnika przyrodniczego w subwencjonowaniu samorządów.

3.2.1. Położenie geograficzne

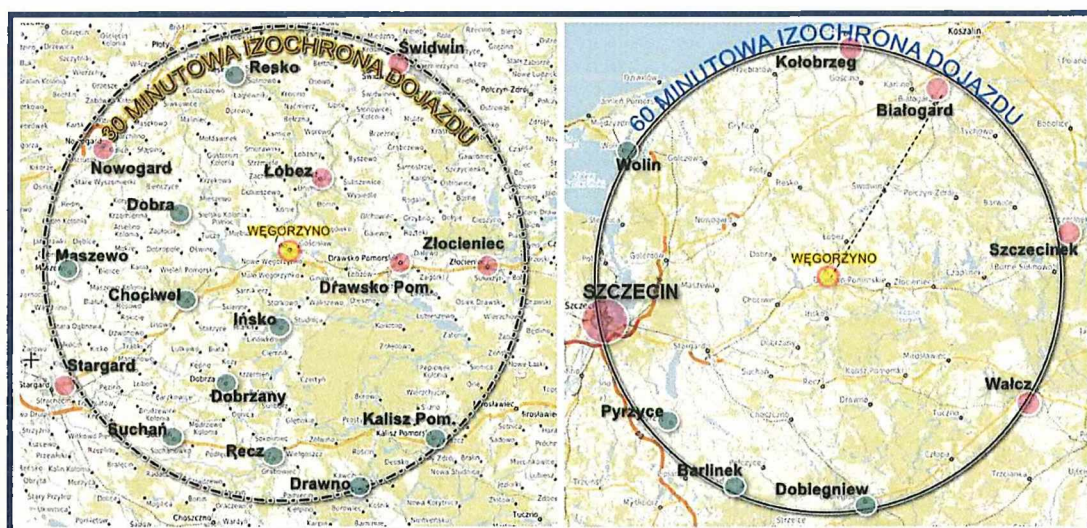
Niemal zawsze czynnik przyrodniczy determinuje kierunek rozwoju nadając mu specyficzny charakter, często unikatowy dla danej społeczności lokalnej. Duże znaczenie dla występowania rodzajów zasobów naturalnych ma samo położenie geograficzne gmin. Gmina Węgorzyno leży w pasie Pojezierza Zachodniopomorskiego wchodząc, niewielką południowowschodnią częścią, (*obszar ginawsko - łobzowski*) na Pojezierze Południowo-Pomorskie.

Rysunek 1.

Położenie, jest rodzajem bogactwa naturalnego i mocno determinuje rozwój danej Wspólnoty. Przejawia się to szczególnie dzięki wzajemnym oddziaływaniom, które zachodzą pomiędzy innymi, szczególnie sąsiednimi wspólnotami zorganizowanymi w gminy. Do

sąsiadujących należą Gminy: Łobez i Radowo Małe graniczące od północy, Drawsko od wschodu, Ińsko od południa oraz Gminy Chociwel i Dobra od zachodu. Wspólnymi oddziaływaniami prorozwojowymi mogą być np. wspólny rynek pracy (*sieć zakładów pracy*), nakładające się zakresy ponadpodstawowych usług komercyjnych (*handel, turystyka, poradnictwo, itp.*) bądź publicznych (*oświata, służba zdrowia, transport publiczny, itp.*) a także realizacja ponadgminnych zadań administracyjnych (*sądy, geodezja, nadzór budowlany, itp.*) czy nawet zadań własnych wykonywanych w porozumieniu (*gospodarka odpadami, gospodarka wodociągowo-kanalizacyjna, drogownictwo itp.*). Ważna dla rozwoju jest także odległość od większych ośrodków miejskich oraz ośrodka centralnego – metropolitalnego. W zakresie 30 minutowej izochrony dojazdu do Węgorzyna leżą takie ośrodki miejskie jak: Stargard, Drawsko Pomorskie, Świdwin, Łobez, Nowogard, Złocieniec zaś w izochronie 60 minutowej dodatkowo: Szczecin, Kołobrzeg, Szczecinek, Wałcz, Białogard, Goleniów.

Rysunek 2.

3.2.2. Grunty

Do najszczerólniejszych bogactw każdego terenu należą grunty. Umiejscawiają one w sobie i na sobie wszystkie zasoby, których ilość i rodzaje stanowią o potencjale rozwojowym. Zasób ten wpływa na kształtowanie się struktur funkcjonalnych, których bezpośrednią wypadkową jest charakter i kierunek rozwojowy terenu. Z tego punktu widzenia, na terenie Naszej Gminy występuje sześć funkcjonalnych struktur, spośród których dominującymi są - **grunty rolne**. Stanowią one 63,4% całkowitej powierzchni co daje 16.239 ha. Na uwagę zasługuje wysoki wskaźnik udziału powierzchni **gruntów pod wodami**. W wyniku korekt ewidencyjnych wzrósł on kosztem gruntów rolnych w stosunku do roku 2019. Wynosi on obecnie 6,4% i stanowi 1.633 ha. Spośród ogólnej powierzchni 25.618 ha (256,18 km²), na koniec 2020 roku Gmina jest samoistnym właścicielem 750,1 ha gruntów, z czego 48% tj. 358,5 ha stanowią nieruchomości sklasyfikowane jako drogi [dr]. W roku 2020 dokonano sprzedaży 0,8431 ha gruntów z zasobu gminnego, ale też nabyto odpłatnie i nieodpłatnie 2,2519 ha, powiększając tym zasób komunalnego posiadania. W mieście sprzedano 6 nieruchomości

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

geodezyjnych, a ich powierzchnia ogółem wyniosła 0,4507 ha. Na terenie wiejskim sprzedano także 6 nieruchomości o łącznej powierzchni 0,3924 ha. W okresie roku 2020 Burmistrz Węgorzyna nabył 9 nieruchomości (5 dz. geod. od osób fizycznych, 1 od osoby prawnej, 3 od Skarbu Państwa) o łącznej powierzchni 2,2519 ha.

Tabela nr-3: Wykaz powierzchni nieruchomości będących własnością Gminy Węgorzyno

Wyszczególnienie	Sprzedaż 2019	Nabycie 2019	Stan własności na 31..XII.2019	Sprzedaż 2020	Nabycie 2020	Stan własności na 31..XII.2020
Miasto	0,4500 ha	0,0000 ha	109,0824 ha	0,4507 ha	0,0000 ha	108,6317 ha
Wieś	0,4851 ha	0,0000 ha	639,6022 ha	0,3924 ha	2,2519 ha	641,4617 ha
Ogółem gruntów własnych	0,9351 ha	0,0000 ha	748,6846 ha	0,8431 ha	2,2519 ha	750,0934 ha
w tym						
dr miasto [ha]	0,0000 ha	0,0000 ha	15,1665 ha	0,0000 ha	0,0000 ha	15,1665 ha
dr wieś [ha]	0,0000 ha	0,0000 ha	343,3516 ha	0,0535 ha	0,0351 ha	343,3332 ha
Ogółem dróg [ha]	0,0000 ha	0,0000 ha	358,5181 ha	0,0535 ha	0,0351 ha	358,4997 ha
<i>Ogółem dróg [%]</i>			<i>47,89%</i>			<i>47,79%</i>

Ilość powierzchni gruntów własnych Gminy z uwzględnieniem stanu posiadania w poszczególnych obrębach, na dzień 31.XII.2020, obrazuje *załącznik nr 5 (mapa)* zaś wykaz działek geodezyjnych *załącznik nr 6 (tabela)*. Strukturę właścicielską podmiotów prawnych władających poszczególnymi rodzajów użytków w Gminie Węgorzyno obrazuje *załącznik nr-7*. Dominującym właścicielem gruntów jest Skarb Państwa. W jego zasobie znajduje się ponad 57,6% wszystkich nieruchomości gruntowych. Mieszkańcy Gminy są drugą grupą właścicielską. W ich posiadaniu łącznie jest 8.999 ha gruntów co stanowi blisko 35,1% całości powierzchni Gminy, i jest to wzrost o 93 ha w stosunku do roku 2019.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Tabela nr-4: Struktura funkcjonalno – użytkowa gruntów.

Struktura funkcjonalno - użytkowa gruntów w Gminie Węgorzyno wg rodzajów gruntów. (wg danych Starostwo Powiatowe na k.2020 rok)				
GRUPY I RODZAJE GRUNTÓW	MIASTO	WIEŚ	RAZEM	
I. GRUNTY ROLNE - Razem	437 ha	15 802 ha	16 239 ha	63,4%
grunty orne - R	355	12 001	12 356	48,2%
sady - S	1	26	27	0,1%
łąki trwałe - Ł	37	1 444	1 481	5,8%
pastwiska trwałe - Ps	15	1 020	1 035	4,0%
grunty rolne zabudowane - Br	2	149	151	0,6%
grunty pod stawami - Wsr	22	109	131	0,5%
grunty pod rowami - W	1	73	74	0,3%
grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych - Lzr	1	233	234	0,9%
Nieużytki - N	3	747	750	2,9%
II. GRUNTY LEŚNE - Razem	4 ha	6 621 ha	6 625 ha	25,9%
lasy - Ls	4	6 616	6 620	25,8%
grunty zadrzewione i zakrzewione - Lz		5	5	0,0%
III. GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE - Razem	161 ha	941 ha	1 102 ha	4,3%
tereny mieszkaniowe - B	41	84	125	0,5%
tereny przemysłowe - Ba	16	25	41	0,2%
inne tereny zabudowane - Bi	10	17	27	0,1%
zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy - Bp	20	7	27	0,1%
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - Bz	20	118	138	0,5%
użytki kopalne - K				-
drogi - dr	42	550	592	2,3%
tereny kolejowe - Tk	12	139	151	0,6%
inne tereny komunikacyjne - Ti				-
grunty przezn. pod bud. dróg pub. lub linii kolej. - Tp		1	-	-
IV. GRUNTY POD WODAMI - Razem	83 ha	1 550 ha	1 633 ha	6,4%
powierzchniowymi płynącymi - Wp	81	1 475	1 556	6,1%
powierzchniowymi stojącymi - Ws	2	75	77	0,3%
V. UŻYTKI EKOLOGICZNE (E-LS + E-Ł) Razem		3 ha	3 ha	0,0%
VI. TERENY RÓŻNE - TR Razem		16 ha	17 ha	0,1%
OGÓŁEM GUNTÓW	685 ha	24 933 ha	25 618 ha	100%

Teren Gminy należy do obszarów młodych geologicznie i jest jakby w toku procesu glebotwórczego. Z tego powodu właściwości gleb uzależnione są silnie od właściwości skał macierzystych. Jest to przyczyna występowania tu dużych połąci gleb o słabej jakości użytkowej, w związku z czym, małej przydatności rolniczej. Spośród wszystkich gruntów rolnych (wg stanu na koniec 2020 roku) o łącznej pow. 16.239 ha w granicach administracyjnych Gminy znajduje się 15.458 ha użytków rolnych które sklasyfikowano bonitacyjnie³⁷ Z całości tych użytków 16,5 % posiada użytkowość gruntową w III kl. bonitacji, 61,9% w bonitacji IV, 18,1% to bonitacja V zaś 3,5% - VI.

³⁷ Bonitacja (z łac. bonus – dobry) – w gleboznawstwie, ocena jakości gleby pod względem wartości użytkowej, uwzględniająca żyzność gleby, stosunki wodne w glebie, stopień kultury gleby i trudność uprawy w powiązaniu z agroklimatem, rzeźbą terenu oraz niektórymi elementami stosunków gospodarczych. W zależności od przyjętej bonitacji wartość tę wyraża się w klasach lub punktach. Przeprowadza się ją w celu zakładania jednolitej ewidencji gruntów, będącej podstawą określenia wymiaru podatku gruntowego, scalania gruntów oraz racjonalnego ich wykorzystania na cele nierolnicze.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Tabela nr-5: Wykaz użytków rolnych z uwzględnieniem klas bonitacji.

Rola [pow. w ha]										
	R I	R II	R IIIa	R IIIb	R IVa	R IVb	R V	R VI	R VIz	Razem
2020 r.	0	0	213	2 079	4 955	3 084	2 012	243	22	12 608
2019 r.	0	0	244	2 261	5 004	3 095	2 069	244	22	12 939

Łąki [pow. w ha]							
	Ł I	Ł II	Ł III	Ł IV	Ł V	Ł VI	Razem
2020 r.	0	0	111	876	560	182	1 729
2019 r.	0	0	100	858	553	175	1 686

Pastwiska [pow. w ha]							
	Ps I	Ps II	Ps III	Ps IV	Ps V	Ps VI	Razem
2020 r.	0	0	155	656	219	91	1 121
2019 r.	0	0	190	664	215	92	1 161

Użytki rolne w roku 2020 OGÓŁEM: 15.458 ha
Użytki rolne w roku 2019 OGÓŁEM: 15.786 ha

III kl. Bonitacji: 2 558 ha - 16,5%
 IV kl. Bonitacji: 9 571 ha - 61,9%
 V kl. Bonitacji: 2 791 ha - 18,1%
 VI kl. Bonitacji: 538 ha - 3,5%
15 458 100,0%

3.2.3. Wody.

Jak wspomniano wyżej, Gmina posiada wysoki udział powierzchni *gruntów pod wodami*, szczególnie wodami płynącymi. Na powierzchnię ogólną 1.633 ha (+2ha) składają się grunty zajęte pod jeziorami, zbiornikami wodnymi i rzekami. Tylko 77 ha (-3ha) spośród całości to grunty pod wodami stojącymi. Ewidencja oficjalna gruntów specyfikuje występowanie na terenie gminy 25 jezior.

W publikacjach gminnych – zdarza się – iż pojawia się liczba 26. Wynika ona z występowania w obiegu nazewnictwa jezior, jeziora Czarne Dolne. Jednak dwa zbiorniki, położone na południe od jeziora Czarne Górne, mogące być domyślnym jez. Czarnym Dolnym, (pierwszy: dz. geod. 288/2; drugi: dz.geod.287 i 294) w oficjalnym wykazie ewidencji gruntów występują jako nieużytki bądź lasy.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Tabela nr-6: Wykaz jezior Gminy Węgorzyno.

L.p.	Wykaz jezior występujących w granicach administracyjnych Gminy Węgorzyno	Status ewiden.	Pow.	Działka geodezyjna	Obręb geodezyjny
1	jez. Brzeźno (<i>Brzeźniak, Brzeźnickie</i>)	Wp	98,60	.216	Ob. Brzeźniak
2	jez. Czarne Górne	Wp	8,04	.96	Ob. Stare Węgorzyno
3	jez. Dłusko (Długie)	Wp	32,15	.61	Ob. Dłusko
4	jez. Dobrowo (<i>Dąbrowno, Dobrawa, Wiewie</i>)	Ws	5,20	.118	Ob. Wiewiecko
5	jez. Dubie (<i>Ginawskie</i>)	Wp	13,29	.63	Ob. Wiewiecko
6	jez. Gardno (<i>Kamionka</i>)	Ws	5,62	.5	Ob. Gardno
7	jez. Mielno	Wp	74,20	.151	Ob. Mielno
8	jez. Okrągłe	Ws	1,70	.94/16	Ob. Stare Węgorzyno
9	jez. Okrzeja	Wp	100,66	.398	Ob. Mieszewo
10	jez. Przytoń	Wp	30,88	.188	Ob. Przytoń
11	jez. Rogowo (<i>popegeerowskie</i>)	Ws	6,08	.169/1	Ob. Przytoń
12	jez. Rogówko	Wp	2,54	.100	Ob. Rogówko
13	jez. Sambórz Duży (jez. Sielsko)	Wp	50,53	.455	Ob. Sielsko
14	jez. Sambórz Mały (Ząbrze)	Wp	14,00	.126	Ob. Mielno
15	jez. Stepno Duże	Ws	5,37	.218/2; 219/1	Ob. Wiewiecko
16	jez. Stepno Małe	Ws	3,92	.217/2	Ob. Wiewiecko
17	jez. Storkowskie Dolne (<i>Duże, Sercowate</i>)	Wp	5,31	.450	Ob. 4 Węgorzyno - Miasto
18	jez. Storkowskie Górne (<i>Butelka</i>)	Wp	4,75	.418	Ob. 4 Węgorzyno - Miasto
19	jez. Sulcove	Ws	2,96	.178	Ob. Brzeźniak
20	jez. Węgorzyno	Wp	68,37	.293	Ob. Węgorzyno - Miasto
21	jez. Wiewiecko	Ws	3,76	.133/7	Ob. Wiewiecko
22	jez. Wolnowo	Ws	10,47	.92/11	Ob. Stare Węgorzyno
23	jez. Woświn	Wp	830,79	.318	Ob. Trzebawie
24	jez. Zajezerze (<i>Przytońskie</i>)	Wp	73,00	.197	Ob. Przytoń
25	jez. Żabice	Wp	67,26	.215	Ob. Brzeźniak
26	jez. Czarne Dolne *	nieużytek	1,10	.288/2 (cz)	Ob. Stare Węgorzyno
27/1	Zbiornik Połchowski	Wsr	22,46	.513/6	Ob. Węgorzyno - Miasto
27/2		Wsr	57,62	.80	Ob. Połchowo
27/3		Wsr	35,28	.12	Ob. Winniki
27/4		Wsr	13,94	.69/2	Ob. Stare Węgorzyno

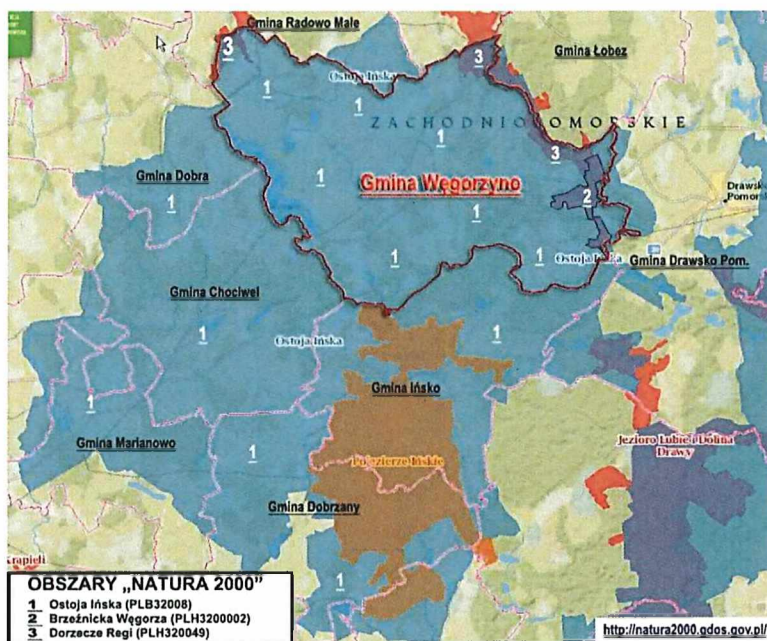
* - W publikacjach gminnych – zdarza się – iż pojawia się liczba 26. Wynika ona z występowania w obiegu nazw jezior, jeziora Czarne Dolne. Jednak dwa zbiorniki, położone na południe od jeziora Czarne Górne, mogące być domyślnym jez. Czarnym Dolnym, (pierwszy: dz.geod. 288/2; drugi: dz.geod.287 i 294) w oficjalnym wykazie ewidencji gruntów występują jako nieużytki bądź lasy.

Rzekami, które występują samoistnie bądź przebiegają w granicach administracyjnych Gminy są: na zachodzie **rzeka Ukleja**, biorąca początek w jeziorze Dłusko, będąca u ujścia lewym dopływem rzeki Regi oraz **rzeka Brzeźnicka Węgorza** na wschodzie Gminy, także lewy dopływ Regi. Największym dopływem Brzeźnickiej Węgorza jest biorąca swój początek w okolicach wsi Cieszyno **rzeka Reska Węgorza** z swoimi trzema kolejnymi dopływami na terenie gminy: **Golnicą, Jeziorną oraz Krzeszną**. Rzeka Reska Węgorza przebiega przez centralną część gminy. Występuje tylko w naszej Gminie. Lokalizację cieków i zbiorników wodnych obrazuje mapa **załącznik nr 8**. Ważną funkcję środowiskową pełnią znajdujące się na obszarze naszej gminy kanały wraz z znajdującą się na nich infrastrukturą techniczną. Kanały stanowią szkielet systemu melioracyjnego które wraz z rowami melioracyjnymi pełnią istotną

rolę w gospodarce rolnej ale także w ochronie przeciwpowodziowej. Do najważniejszych w gminie należą: 1.) kanał Mielno – Chwarstno; 2.) kanał Sielsko – Mielno; 3.) kanał Runowo; 4.) kanał Połchowo; 5.) kanał Gardno; 6.) kanał Kraśnik.

3.2.4. Obszary prawnej ochrony przyrody.

Liczna ilość rzek, jezior i rozlewisk, występowanie lasów, zadrzewień, rozległych enklaw ekosystemowych oraz śródpolnych biotopów, wszystko spowodowało wyodrębnienie prawnie chronionych obszarów przyrodniczych. Najważniejszym narzędziem osiągnięcia celów ochrony przyrody na terenie Polski z pozycji Unii Europejskiej jest obszar sieci „Natura 2000”. Podstawami prawnymi powołania takich obszarów są dwie dyrektywy Rady Europy, zwane „siedliskową”³⁸ oraz „ptasią”³⁹. Do najważniejszych, położonych w gminie obszarów zaliczonych do tej sieci należą: obszar specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Ińska”⁴⁰ oraz dwa Obszary Specjalnej Ochrony Siedlisk: „Dorzecze Regi”⁴¹ oraz „Brzeźnicka Węgorza”⁴². Lokalizacja, miejsce oraz zasięg terytorialny występowania wspomnianych obszarów obrazuje rysunek nr 3.

Rysunek 3.

³⁸ DYREKTYWA RADY 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

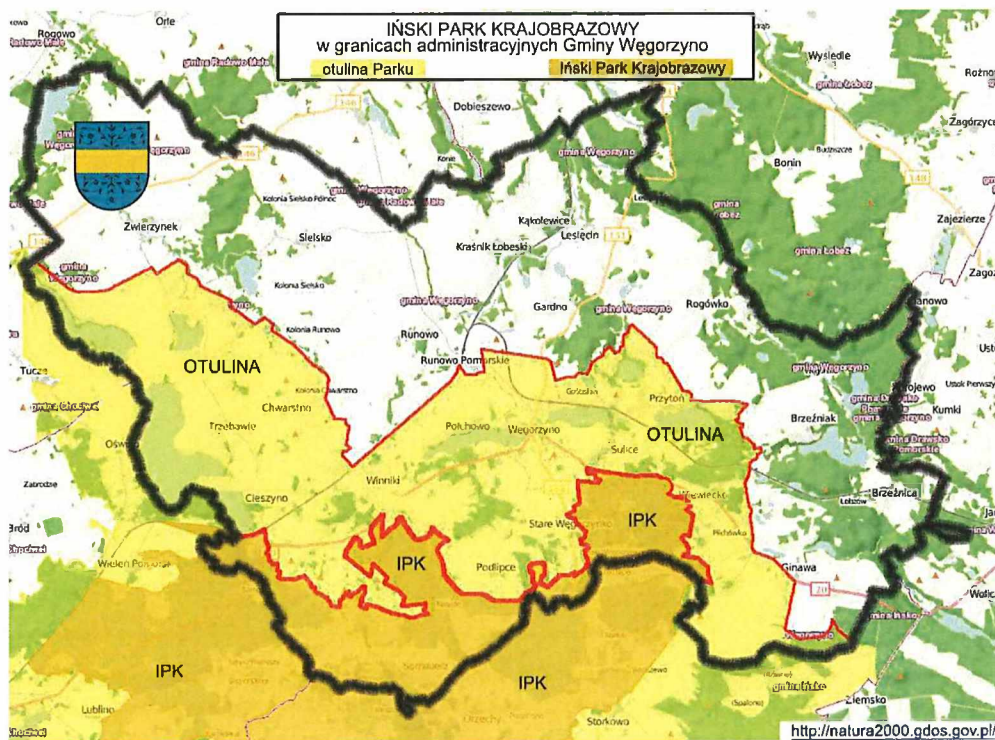
³⁹ DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

⁴⁰ Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, Dz.U.2004.229.2313. Nazwa - Ostoja Ińska; Kod obszaru - PLB320008; Data wyznaczenia – 2004.11.05; Rodzaj ochrony - Dyrektywa ptasia; Powierzchnia – 87.710,9400 ha.

⁴¹ Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu: DECYZJA KOMISJI z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE). Nazwa - Dorzecze Regi; Kod obszaru - PLH320049; Data wyznaczenia – 2011.03.01; Rodzaj ochrony -Dyrektywa siedliskowa; Powierzchnia - 14827,8200 ha.

⁴² Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu: DECYZJA KOMISJI z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE). Nazwa - Brzeźnicka Węgorza; Data wyznaczenia – 2008.02.05.; Kod obszaru - PLH320002; Rodzaj ochrony - Dyrektywa siedliskowa; Powierzchnia - 592,1600 ha.

Na terenie Gminy występują też inne obszary prawnie chronione utworzone na podstawie prawa polskiego. Do największych należy Iński Park Krajobrazowy utworzony Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie z dnia 4 listopada 1981 r. w sprawie utworzenia Zespołu Parków Krajobrazowych Ińskiego i Szczecińskiego.⁴³

Rysunek 4.

Znajduje się też kilka innych obiektów przyrodniczych. Są nimi rezerваты przyrody (*Źródłiskowe Zbocza*⁴⁴), użytki ekologiczne (*Pełnikowe łąki*⁴⁵, *Dłuskie Wzgórza*⁴⁶; *Węgorzyński Derkacz*, *Płaskowyz nad Samotnikiem*) oraz 43 pomniki przyrody ożywionej. Szczegółowy wykaz pomników zawiera załącznik nr 9.

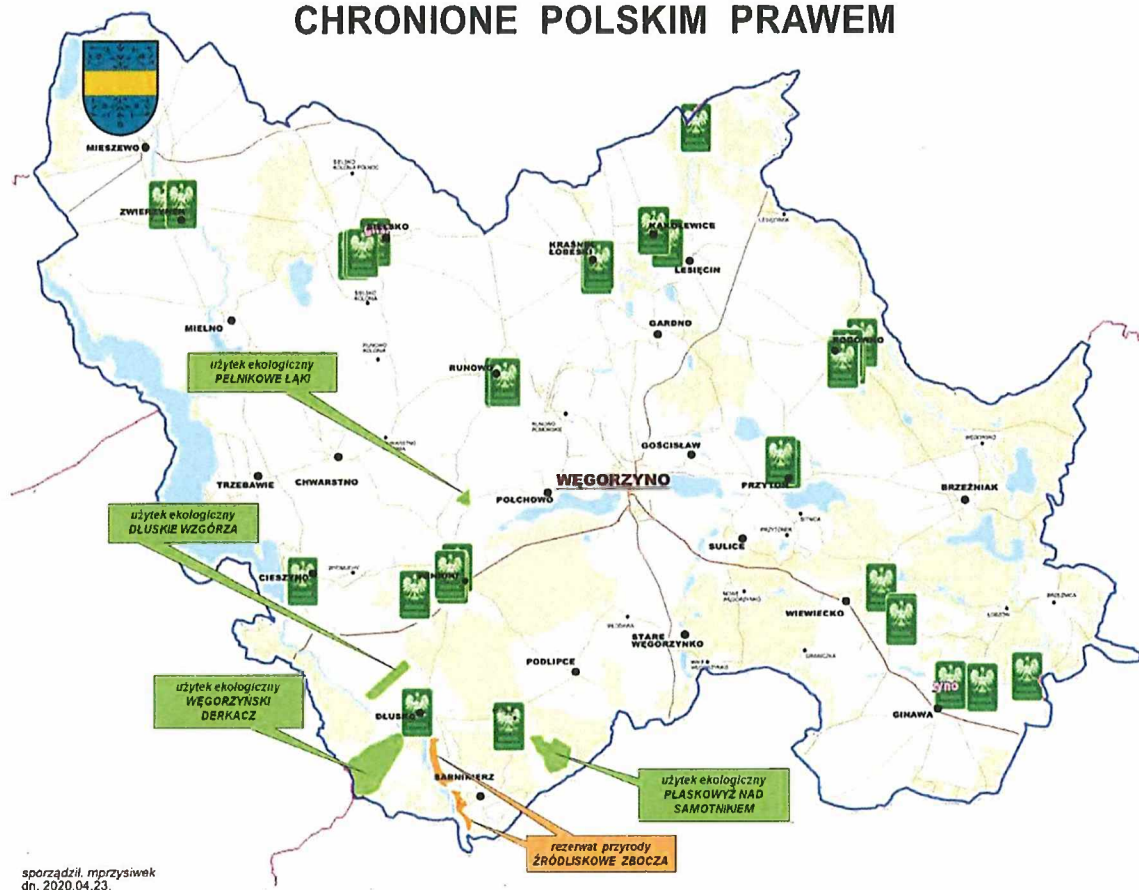
⁴³ Dz. Urz. WRN w Szczecinie Nr 9, poz. 13 oraz Dz. Urz. z 2005 r. Nr 64, poz. 1377. Postanowienie: 1. Iński Park Krajobrazowy, zwany dalej Parkiem obejmuje obszar o powierzchni 17.763 ha, położony w gminach: Iłsko (8.951 ha), Dobrzyń (3.490 ha), Chociwiel (2.584 ha) w powiecie stargardzkim i gminie Węgorzyno (2.738 ha) w powiecie tobeskim w województwie zachodniopomorskim. 2. Otulina Parku obejmuje obszar o powierzchni 26.240 ha, położony w gminach Iłsko (5.333 ha), Dobrzyń (6.877 ha), Chociwiel (4.332 ha) i Suchań (246 ha) w powiecie stargardzkim oraz Węgorzyno (9.042 ha) i Dobra Nowogardzka (410 ha) w powiecie tobeskim w województwie zachodniopomorskim.

⁴⁴ Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu: Zarządzenie Nr 56/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 15 września 2009 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Źródłiskowe Zbocza", Dz. Urz. z 2009 r. Nr 68, poz. 1859. Nazwa: Źródłiskowe Zbocza; Data uznania: 2009-10-22; Powierzchnia: 51,8269 ha; Rodzaj rezerwatu: krajobrazowy; Typ rezerwatu: biocenotyczny i fizjocenotyczny.

⁴⁵ Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu: Rozporządzenie Nr 19/92 Wojewody Szczecińskiego z dnia 7 grudnia 1992 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne niektórych obszarów na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego. Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego nr 13 poz. 144 z 1992 r. Nazwa: Pełnikowe łąki; Rodzaj użytku: siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków; Data ustanowienia: 1992-12-07; Powierzchnia: 4,5200 ha; Opis wartości przyrodniczej: Podmokła łąka zarastająca od północy samosiewami olchy, od pld i wsch otoczona zarosłami kruszyny. Ochrona naturalnego stanowiska pełnika europejskiego.

⁴⁶ Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu: Rozporządzenie Nr 11/93 Wojewody Szczecińskiego z dnia 14 września 1993 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne niektórych obszarów na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego i otuliny. Nazwa: Dłuskie Wzgórza Rodzaj użytku: płaty nieużytkowanej roślinności; Data ustanowienia: 1993-09-14; Powierzchnia: 23,0000 ha; Opis wartości przyrodniczej: Ciąg wzniesień (*morena czołowa*) z najwyższym punktem 149 m n.p.m., pastwiska i las.

OBSZARY PRZYRODY GMINY WĘGORZYNO CHRONIONE POLSKIM PRAWEM

Rysunek 5.

3.3. Predyspozycje demograficzne gminy.

Położenie, zasoby przyrodnicze i przestrzenne struktury funkcjonalne jako naturalny stan posiadania należą do podstawowych czynników kształtujących charakter Gminy, jakkolwiek wszystkie są tylko potencją. Tą, potrafi wyzwolić człowiek. To On z powodu umiejętności przekształcania rzeczywistości potencjalnej w realną, będącą w ruchu i ukierunkowaną na cel jest najważniejszym zasobem Przyrody.

3.3.1. Liczebność populacji mieszkańców

Jak już wspomniano wg stanu na 30.XII.2020 roku Gminę Węgorzyno *zamieszkuje 6.970* osób. Jest to regres o 34 osoby w stosunku do grudnia 2019 roku. Swoje zamieszkiwanie potwierdziło aktem *zameldowania 6.642* (miasto 2.658 os., wieś 3.984). Jest to regres o 85 osób w stosunku do 31.XII.2019 roku, w którym wydział ewidencji ludności notował 6.727 osób. Spośród 39 nazw miejscowości lub ich części wymienionych w rozporządzeniu Ministra

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Administracji i Cyfryzacji⁴⁷ tylko w 29 zameldowane są osoby. W zakresie dynamiki rozwoju populacji mieszkańców z przykrością należy odnotować duży i nadal postępujący regres.

Tabela nr-7: Ludność Gminy Węgorzyno wg kryterium zamieszkania w okresie ostatnich 20 lat

WYSZCZEGÓLNIENIE		2000	2005	2010	2015	2017	2018	2019	2020	
Ilość ludzi zamieszkująca Gminę Węgorzyno	ogółem	osoba	7336	7 339	7 315	7 098	7 061	6 999	6 890	6 856
		mężczyźni	3696	3 731	3 707	3 591	3 532	3 518	3 478	3 466
		kobiety	3640	3 608	3 608	3 507	3 529	3 481	3 412	3 390
	w miastach	osoba	3005	3 031	2 931	2 883	2 865	2831	2 779	2 771
		mężczyźni	1499	1 508	1 447	1 406	1 396	1379	1 356	1 355
		kobiety	1506	1 523	1 484	1 477	1 469	1452	1 423	1 416
	na wsi	osoba	4331	4 308	4 384	4 215	4 196	4168	4 111	4 085
		mężczyźni	2197	2 223	2 260	2 185	2 136	2139	2 122	2 111
		kobiety	2134	2 085	2 124	2 030	2 060	2029	1 989	1 974

W kontekście kryterium osób zamieszkujących, okresie ostatnich 10 lat nastąpił ubytek na populacji mieszkańców w ilości 459 osób, co stanowi 6,3%. Gorzej wygląda statystyka w kontekście analizy kryterium osób zameldowanych. Ubytek w tym samym, badanym okresie ostatnich 10 lat wynosi 697 osób (9,5%) i kształtował się następująco.

Tabel nr-7.A. Ludność Gminy Węgorzyno wg kryterium zameldowania w okresie ostatnich 20 lat									
ROK (wg st. 31.XII)	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2010	2005	2000
zameldowane osoby	6642	6727	6826	6915	6980	7055	7339	7461	7626
ubytek rok do roku	-85	-99	-89	-65	-75	-284	0	-	-
ubytek w dekadzie	-697	-612	-513	-424	-359	-284	0	-	-

Strukturę meldunku osób w ujęciu jednostek osadniczych (*miejsowości*) za ostatnie trzy lata przedstawia załącznik nr 10. Przyczyn ubytku zameldowań dopatrywać się można z przede wszystkim w ignorancji co do wykonywania tego obowiązku przez osoby zamieszkujące, ale także w pobłażliwości lokalnych władz oraz ogólnej tolerancji państwa dla występowania takiego stanu rzeczy. Wynika ona - i jest po części usprawiedliwiona - z kilku już zapowiedzi rządów o zniesieniu obowiązku meldunku. Argumentacja jednak, aby „nie męczyć swoich mieszkańców biurokratycznymi wymogami?” nie wytrzymała krytyki w zestawieniu z koniecznością prawidłowego funkcjonowania wszystkich systemów ewidencyjnych w kraju, w tym systemu emerytalno – rentowego. Przypomnieć należy zatem, że wymóg meldunku nie został zniesiony, choć wiele osób sądzi, że tak właśnie jest. To też

⁴⁷ Wykaz urzędowych nazw miejscowości i ich części został ogłoszony rozporządzeniem Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 13 grudnia 2012 r. w sprawie wykazu urzędowych nazw miejscowości i ich części, które ukazało się w Dzienniku Ustaw z 13 lutego 2013 roku, poz. 200. (Dz.U.2013.poz. 200).

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

ważną przyczyną, że go nie realizują. Obowiązek meldunkowy to inaczej przekazanie właściwemu urzędowi informacji o miejscu naszego pobytu. Polega na zameldowaniu „w” i wymeldowaniu „z” miejsca pobytu stałego lub czasowego a także! „Zgłoszeniu wyjazdu poza granice Rzeczypospolitej Polskiej oraz powrotu z wyjazdu poza granice Rzeczypospolitej Polskiej[...]⁴⁸”. Ustawa precyzuje, że w przypadku obywateli polskich pobyt czasowy to przebywanie poza miejscem pobytu stałego przez ponad 3 miesiące. Równocześnie można mieć zatem jedno miejsce pobytu stałego i jedno miejsce pobytu czasowego.

3.3.2. Przepływy stanu liczebności mieszkańców.

Aby właściwie i ostatecznie ustalić przyczyny zmiany poziomów zaludnienia, co w przypadku Gminy - jak wynika z zamieszczonych analiz - jest regresem, należy poddać ocenie ruch migracyjny ludności oraz ruch naturalny w obrębie danej populacji czyli bilans zgonów i urodzeń.

Tabela nr-8: Ruch migracyjny i naturalny w obrębie populacji Gminy Węgorzyno.

Rok	RUCH NATURALNY			RUCH MIGRACYJNY			BILANS
	Urodzenia żywe	Zgony	Saldo	Napływ +imigracja	Odpływ +emigracja	Saldo	
2010	74	-76	-2	72	-118	-46	-48
2011	71	-87	-16	103	-130	-27	-43
2012	66	-79	-13	76	-105	-29	-42
2013	71	-78	-7	100	-128	-28	-35
2014	75	-76	-1	103	-123	-20	-21
2015	63	-85	-22	80	-117	37	-22
2016	61	-79	-18	92	-103	-11	-29
2017	64	-74	-10	75	-118	-43	-53
2018	64	-98	-34	93	-138	-45	-79
2019	52	-73	-21	65	-114	-49	-70
2020	41	-79	-38	81	-93	-12	-50
Razem za 10 lat	702	-884	-182	940	-1287	-347	-529

dane na dzień 30.XII.

Wynika z powyższego zestawienia tabelarycznego, że generatorem niekorzystnej tendencji zmniejszenia stanu zaludnienia (*wyludnienie*) Gminy są nakładające się i korelujące co do tendencji te dwa czynniki. Analizując wpływy obu tych czynników tj. ruchów: naturalnego i migracyjnego w okresie ostatniej dekady, należy stwierdzić, że na ubytek całości

⁴⁸ Art. 24. Ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. 2017 poz. 657). Ust. 1. Obywatel polski przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany wykonywać obowiązek meldunkowy określony w ustawie. Ust.2. Obowiązek meldunkowy polega na: 1) zameldowaniu się w miejscu pobytu stałego lub czasowego; 2) wymeldowaniu się z miejsca pobytu stałego lub czasowego; 3) zgłoszeniu wyjazdu poza granice Rzeczypospolitej Polskiej oraz powrotu z wyjazdu poza granice Rzeczypospolitej Polskiej, z uwzględnieniem art. 36

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

populacji mieszkańców ruch naturalny oddziałuje w 34% a ruch migracyjny w 66%. Szczegółowy rozkład tendencji zmian poziomu zaludnienia z podziałem na miasto i wieś przedstawia *załącznik nr 11*.

3.3.3. Prognozy demograficzne.

Gmina Węgorzyno z racji na swoją wielkość nie jest objęta prognozami demograficznymi które sporządza Główny Urząd Statystyczny. Takie prognozy sporządzono jednak dla miast powyżej 50 tys. mieszkańców oraz całych powiatów. Zatem tendencję demograficzną można jedynie aproksymować (*określić wartość przybliżoną*) z prognozy opracowanej dla powiatu łobeskiego. Jako całość wykazuje on stałą i znaczącą tendencję zniżkową. Przy zachowaniu obecnych wskaźników trendu, w okresie do roku 2050 spadek liczby ludności osiągnie wielkość bliską ¼ obecnego stanu populacji.

Tabela nr-9: Prognoza demograficzna.

Prognoza demograficzna na najbliższe 30 lat dla Powiatu Łobez					
PROGNOZA NA ROK	OGÓŁEM	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY	MIASTO	WIEŚ
liczba mieszkańców powiatu łobeskiego					
2020	36 490	18 200	18 290	19 295	17 195
2025	35 321	17 647	17 674	18 686	16 635
2030	34 045	17 010	17 035	18 016	16 029
wskaźnik 10L	-6,70%	-6,54%	-6,86%	-6,63%	-6,78%
2035	32 627	16 289	16 338	17 275	15 352
2040	31 077	15 517	15 560	16 468	14 609
wskaźnik 20L	-14,83%	-14,74%	-14,93%	-14,65%	-15,04%
2045	29 458	14 738	14 720	15 630	13 828
2050	27 829	13 969	13 860	14 802	13 027
wskaźnik 30L	-23,74%	-23,25%	-24,22%	-23,29%	-24,24%

3.3.4. Struktura wiekowa populacji mieszkańców Wspólnoty.

Niezależnie od upływu czasu relacje ilości mężczyzn do kobiet oraz mieszkańców miasta do wsi nie ulegały wcześniej, jak też nie będą ulegały zmianom w przyszłości. Zmienia się jednak zasadniczo proporcja osób zdolnych, do osób nie mogących świadczyć stosunku pracy z racji na zbyt mały, bądź wysoki wiek. Na przełomie wieków ~28% całości populacji naszej Gminy stanowiły osoby będące w tzw. wieku przedprodukcyjnym (*17 lat i mniej*). Po 20 latach, takich osób w ogólnej liczbie mieszkańców jest o 10 % mniej a dokładnie 17,1%. Natomiast - co także niekorzystne - o ponad 5% wzrosła proporcja osób w wieku poprodukcyjnym (*60 lat i więcej – kobiety; 65 lat i więcej – mężczyźni*). To o dalsze 1% więcej niż w roku 2019. Dzisiaj już 21,3% całości populacji reprezentuje ten przedział wiekowy. Oba wskaźniki tj. malejący dla wieku przedprodukcyjnego i wzrastający w przedziale osób w wieku

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

poprodukcyjnym są tendencjami bardzo negatywnymi hamującymi rozwoju społeczeństwa lokalnego. Prowadzą do starzenia się populacji mieszkających w gminie ludzi, co wpływa negatywnie na miernik aktywności gospodarczej członków Wspólnoty.

Tabela nr-10: Dynamika zmian wiekowych węgorszyńskiej Wspólnoty.

WYSZCZEGÓLNIENIE		2000	2010	2020
ILOŚĆ Mieszkańców ogółem	ogółem	7336 100,0%	7315 100,0%	6856 100,0%
	mężczyźni	3696	3707	3466
	kobiety	3640	3608	3390
...w wieku przedprodukcyjnym 17 lat i mniej	ogółem	2003 27,3%	1509 20,6%	1169 17,1%
	mężczyźni	1066	801	604
	kobiety	937	708	565
...w wieku produkcyjnym: 18-59 lat kobiety, 18-64 lata mężczyźni	ogółem	4161 56,7%	4634 63,2%	4229 61,6%
	mężczyźni	2252	2365	2354
	kobiety	1909	1911	1875
...w wieku poprodukcyjnym 60 lat i więcej kobiety, 65 lat i więcej mężczyźni	ogółem	1172 16,0%	1172 16,0%	1458 21,3%
	mężczyźni	378	352	508
	kobiety	794	820	950

To na bazie aktywności oraz posiadanych umiejętności przekształcamy rzeczywistość z potencjalnej w będącą w ruchu i ukierunkowaną na cele, których jednym – z palety 5 podstawowych charakteryzujących cywilizację łańcisną - jest **dobrobyt**. Szczegółową dynamikę zmian w zakresie poszczególnych grup wiekowych, z podziałem na mężczyzn i kobiety, na przestrzeni czasu 20 ostatnich lat, obrazuje *załącznik nr 12*

3.4. Aktywność gospodarcza członków Wspólnoty.

Aktywność mieszkańców ukierunkowaną na pomnażanie dobrobytu najlepiej jest dziś mierzyć ilością podmiotów gospodarczych. Są one najaktywniejszymi uczestnikami procesów gospodarczych a ich działania - wywołując skutki ekonomiczne - oddziałują na sfery: gospodarczą, społeczną i polityczną. Sam termin „Podmiot gospodarczy” jest terminem prawnym wywodzącym się z ustawy o działalności gospodarczej i określa każdego uczestnika rynku. W związku z akcesją do Unii Europejskiej i istniejącego tam innego porządku nazewnictwa, ustawą z 19.XI.1999 roku zamieniono termin „podmiot gospodarczy” pojęciem „przedsiębiorca”.

3.4.1. Przedsiębiorcy.

Cechą wyróżniającą przedsiębiorcę spośród podmiotów stosunków prawnych jest prowadzenie przez niego działalności gospodarczej. Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców, *działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły*. Zatem to przedsiębiorcy – osoby fizyczne i osoby prawne są pierwszą przyczyną powstawania produktu krajowego, który liczony jako brutto (PKB) jest podstawowym miernikiem efektów pracy całego społeczeństwa i mówi o zagregowanej wartości dóbr i usług finalnych. PKB to jeden - choć niedoskonały - to jednak powszechnie używany miernik określania dobrobytu (*jakości życia*) danego społeczeństwa. Wkładem Gminy Węgorzyno do powstawania zagregowanej wartości PKB jest działających czynnie 544'ech przedsiębiorców, spośród których, największą reprezentację stanowią podmioty samozatrudniające przedsiębiorcę bądź zatrudniające kilka tylko osób.

Tabela nr-11: Rynek przedsiębiorców w Gminie Węgorzyno

	LATA	2015	2019	2020
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007.		381	388	387
Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej wg sekcji PKD 2007.		129	156	155
Razem		510	544	542
wg ilości pracowników				
Podmioty wg klas wielkości (1 - 9 pracowników)		485	525	523
Podmioty wg klas wielkości (10 - 49 pracowników)		24	18	18
Podmioty wg klas wielkości (50 - 249 pracowników)		1	1	1
Razem		510	544	542
wg branż				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo		19	15	16
Przemysł i budownictwo		161	186	190
Pozostała działalność		330	343	336
Razem		510	544	542

Na koniec roku 2020 zanotowano pierwszy raz od roku 2015 spadek liczby działających czynnie przedsiębiorców o 2 podmioty gospodarcze. Ze statystyki GUS wynika, że spośród wszystkich 542 przedsiębiorców ponad 71% to działające na rynku osoby fizyczne, samozatrudniające się. To bardzo pozytywny trend. Szczegółowy wykaz działających przedsiębiorców w rozbiciu na poszczególne branże (*sektory rynku*) obrazuje tabela nr 12.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Tabela nr-12: Wszystkie podmioty gospodarcze Gminy Węgorzyno (publiczne, spółdzielcze, prywatne) w układzie branżowym (PKD)

2018	2020	śr. 5 lat 2015-2019	Działalność gospodarcza w układzie sekcyjnym PKD 2007 w gm. Węgorzyno
15	16	18	A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
2	2	1	B. Górnictwo i wydobywanie
53	53	50	C. Przetwórstwo przemysłowe
127	131	107	F. Budownictwo
93	87	96	G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
51	53	49	H. Transport i gospodarka magazynowa
10	12	9	I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
4	4	5	J. Informacja i komunikacja
10	10	8	K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
56	58	52	L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
19	20	16	N. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
22	22	21	O. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
8	8	8	P. Edukacja
19	14	16	Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
9	8	9	R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
38	36	32	S.T.U. S=Pozostała działalność usługowa; T=Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby; U=Organizacje i zespoły eksterytorialne
3	3	2	D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
1	1	1	E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
4	4	2	Inne: niesklasyfikowane
544	542	502	Ilość wszystkich podmiotów gospodarczych

Inny obraz rzeczywistości lokalnego rynku wyłania się z analizy bazy danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Wykazuje on dużo niższy wskaźnik działających w Gminie przedsiębiorców. Zapewne sprawę będzie należało wyjaśnić w korespondencji z GUS aby ustalić przyczynę tej rozbieżności, a jest ona duża. GUS 387 os. fizycznych zaś CEIDG 276. Ustalenie tej rozbieżności ważne jest z powodu, gdyż rynek pracy przedsiębiorców indywidualnych to najbardziej adekwatna miarą aktywności gospodarczej Wspólnoty. Z dokonanej na koniec 2020 roku szczegółowej analizy tej bazy wynika, że zarejestrowanych jest w niej 276 przedsiębiorców, z czego aktywnych gospodarczo na k. 2020 roku jest 212 firm. (mniej o 3 w relacji do 2019 r.)

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Tabela nr-13: Ilość aktywnych przedsiębiorców na koniec 2020 roku, które zarejestrowały rozpoczęcie działalności w kolejnych latach

Rok	Szt.	Rok	Szt.	Rok	Szt.	Rok	Szt.
2020	16	2010	7	2000	2	1990	3
2019	8	2009	6	1999	2	1989	2
2018	15	2008	10	1998	4	1988	1
2017	19	2007	4	1997	2	1986	1
2016	9	2006	4	1996	2	1984	2
2015	12	2005	6	1995	3	1982	1
2014	6	2004	5	1994	2	1974	1
2013	9	2003	4	1993	2	-	-
2012	17	2002	5	1992	5	-	-
2011	12	2001	1	1991	1	-	-
	124		52		25		11
RAZEM AKTYWNYCH 212 PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH							

Największa ich ilość zarejestrowana jest w mieście Węgorzynie i wynosi 140 sztuk aktywnie działających podmiotów, licząc na koniec 2020 roku. Jest to więcej o 3 firmy niż w roku 2019. firm. Spośród wszystkich 273 przedsiębiorców mających siedzibę na terenie Gminy Węgorzyno, poza 212 aktywnymi (os. fizyczne + spółki), 55 posiada status czasowo zawieszonych (wzrost o 4 firmy w stosunku do roku 2019), 5 zlikwidowało swoją działalność, 1 zaś oczekuje na rozpoczęcie. Tabela 14 obrazuje analizę ilości firm osób fizycznych w rozbięciu na poszczególne miejscowości wg danych wpisów w urzędzie. .

Tabela nr-14. Ilość przedsiębiorców wg siedziby firmy zarejestrowanej w bazie CEIDG

Miejscowość	Ilość podmiotów gospodarczych					
	Aktywnych		Zawieszonych		Likwidowanych	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Brzeźniak	0	1	0	0	0	0
Chwarstno	1	1	1	1	0	0
Cieszyno	7	7	3	3	0	0
Dłusko	1	1	1	1	0	0
Gardno	2	2	0	0	0	0
Ginawa	3	1	1	3	0	0
Kąkolewice	6	3	5	4	0	0
Kraśnik Łobeski	2	3	1	1	0	0

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Lesiecin	2	1	0	1	1	1
Mielno	3	3	0	0	0	0
Mieszewo	7	7	3	2	0	0
Nowe Węgorzyńsko	0	1	0	0	1	1
Połchowo	0	1	1	1	0	0
Podlipce	1	1	0	0	0	0
Przytoń	4	4	0	0	2	2
Runowo	3	4	1	1	0	0
Runowo Pomorskie	11	8	1	4	0	0
Sielsko	8	9	4	3	0	0
Trzebawie	0	0	1	1	0	0
Węgorzyno	137	140	33	28	1	1
Wiewiecko	9	7	0	1	0	0
Winniki	1	1	0	0	0	0
Zwierzynek	7	6	0	0	0	0
OGÓŁEM FIRM	215	212	56	55	5	5

Indywidualni węgorzyńscy przedsiębiorcy reprezentują bardzo szerokie spektrum rodzajów działalności gospodarczej, które wymienia Polska Klasyfikacja Działalności PKD 2007. Na 21 wszystkich rodzajów sekcji działalności PKD w Węgorzynie reprezentowanych jest aż 17.

Tabela nr-15. Ilość przedsiębiorców prywatnych wg PKD 2007 w Gminie Węgorzyno.

CEIDG
CENTRALNA EWIDENCJA
I INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI
GOSPODARCZEJ

Ilość przedsiębiorców prywatnych wg Polskiej Klasyfikacji Działalności PKD 2007 znajdujących się w bazie Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej

Sekcja	Nazwa sekcji	Klasa	Nazwa Klasy	Ogółem firm	Osoby fizyczne aktywne	W formie spółki aktywne	Oczekują	Zawiesili	Zlikwidowali
A	ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo włączając działalność usługową.	3	3	0	0	0	0
		02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	2	1	0	0	1	0
		03	Rybactwo	1	1	0	0	0	0
B	GÓRNICCTWO I WYDOBYWANIE	08	Pozostałe górnictwo i wydobywanie	1	0	1	0	0	0
C	PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	16	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	4	2	0	0	0	2
		22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1	1	0	0	0	0
		23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	7	6	0	0	1	0
		24	Produkcja metali	1	0	0	0	1	0
		25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	7	4	0	0	2	1
		28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	1	0	0	0	1	0

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

		30	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	2	2	0	0	0	0
		31	Produkcja mebli	3	2	0	0	1	0
		32	Pozostała produkcja wyrobów	1	0	0	0	1	0
		33	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	4	2	0	0	2	0
F	BUDOWNICTWO	41	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	20	13	3	0	4	0
		42	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	1	1	0	0	0	0
		43	Roboty budowlane specjalistyczne	48	33	2	0	13	0
G	HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	45	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	9	6	0	0	2	1
		46	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	11	6	0	1	4	0
		47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	41	32	2	0	7	0
H	TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	49	Transport lądowy oraz transport rurociągowy	35	31	2	0	2	0
		52	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	4	2	0	0	2	0
		53	Działalność pocztowa i kurierska	2	2	0	0	0	0
I	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	55	Zakwaterowanie	3	3	0	0	0	0
I	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	56	Działalność usługowa związana z wyżywieniem	3	3	0	0	0	0
J	INFORMACJA I KOMUNIKACJA	62	Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	1	1	0	0	0	0
K	DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	64	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	1	1	0	0	0	0
		66	Działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	6	4	0	0	1	1
L	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	68	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	1	0	0	0	0
M	DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	69	Działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe	2	2	0	0	0	0
		70	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	2	2	0	0	0	0
		71	Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	4	3	0	0	1	0
		72	Badania naukowe i prace rozwojowe	1	1	0	0	0	0
		73	Reklama, badanie rynku i opinii publicznej	1	0	0	0	1	0

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

N	DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	74	Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	5	5	0	0	0	0
		77	Wynajem i dzierżawa	3	0	0	0	3	0
		81	Działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	5	4	0	0	1	0
		82	Działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	2	2	0	0	0	0
P	EDUKACJA	85	Edukacja	3	3	0	0	0	0
Q	OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	86	Opieka zdrowotna	4	4	0	0	0	0
		87	Pomoc społeczna z zakwaterowaniem	1	1	0	0	0	0
		88	Pomoc społeczna bez zakwaterowania	2	1	0	0	1	0
R	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	90	Działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką	1	1	0	0	0	0
		93	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	1	1	0	0	0	0
S	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	95	Naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	3	2	0	0	1	0
		96	Pozostała indywidualna działalność usługowa	9	7	0	0	2	0
				273	202	10	1	55	5

Dla władz samorządowych ilość tak działających przedsiębiorców ma bardzo wielkie znaczenie z uwagi na partycypowanie budżetu gminnego w podatku dochodowym tych przedsiębiorców⁴⁹. Poprzez nominalną partycypację - wynoszącą 0,3934 części podatku dochodowego ustaloną w art. 4 ust. 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego są oni znaczącym udziałowcem środków publicznych, którymi dysponują gminy. Ze względu na tą szczególną właściwość związaną z partycypacją budżetu w wysokości ich podatku dochodowego oraz wysokości podatku dochodowego zatrudnionych pracowników stanowiącym wartość dodaną do wszystkich innych rodzajów danin wyszczególnionych w ust. 1 i 3 (*wpływy z podatków, opłat, dochodów z majątku, spadków, darowizn, kar, odsetek, innych dochodach należnych gminie na podstawie odrębnych przepisów jak też dochodach w wysokości podatku dochodowego osób prawnych*) powinni być oni objęci szczególną troską przez władze samorządowe i stanowić przedmiot przemyślanych rodzajów polityki ułatwiających i wzmacniających ich działalność. Nieocenioną dla wielu może być jednorazowa pomoc *de minimis*⁵⁰, której udzielania tak bardzo obawiają się Gminy z uwagi na uszczerbek

⁴⁹ Wysokość udziału gminy w PIT ustalana jest zgodnie z zasadami określonymi w art. 9 ust.1 w związku z art. 89 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 198, z późn. zm.). Według art. 4 ust 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników zamieszkałych na obszarze gminy wynosi 39,34 proc. Zmniejsza się go o liczbę punktów procentowych odpowiadających iloczynowi 3,81 punktu procentowego i wskaźnika obliczonego łącznie dla całego kraju. Wskaźnik ustala się dzieląc liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 r. do domów pomocy społecznej, według stanu na dzień 30 czerwca roku bazowego, przez liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 r., według stanu na dzień 31 grudnia 2003 r. (art. 89 ust 1 i 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego). Dla roku 2018 wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników zamieszkałych na obszarze gminy wyniósł realnie 38,07 %. Dla roku 2019 wysokość to została podniesiona do wysokości 38,08%.

⁵⁰ Pomoc *de minimis* to specyficzny rodzaj wsparcia publicznego, obecny w wielu programach, z których mogą skorzystać polscy przedsiębiorcy. Jej koncepcja wywodzi się z założenia, że wsparcie o stosunkowo niskiej (dla państwa, niekoniecznie dla przedsiębiorcy) wartości nie jest w stanie naruszyć konkurencji na rynku. Pomoc *de minimis* może zostać udzielona w różnych formach. Pomoc może polegać w szczególności na odroczeniu terminu płatności podatku lub rozłożeniu jego płatności na raty. Innym rodzajem pomocy (znacznie rzadziej występującym w praktyce) jest umorzenie zaległości podatkowych w całości lub części, wraz z odsetkami za zwłokę. Organ

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

części jednorazowej wpłaty, opłaty czy podatku stałego należnego gminie. Najczęściej jednak pomoc taka opłacalna jest dla obu stron.

W Gminie Węgorzyno rokrocznie w budżecie lokalnym kwoty podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) wzrastają tak nominalnie jak w wartościach względnych i nabierają większego znaczenia, choć trzeba zaznaczyć, że w roku 2020 kwota tego podatku była niższa o 321.686 zł niż w roku ubiegłym. Ubytek ten spowodowany jest prawdopodobnymi stratami jakie ponieśli przedsiębiorcy z racji bezkrytycznego zamknięcia gospodarki przez rząd w związku z wystąpieniem zagrożenia epidemiologicznego. W roku 2020 udział podatku PIT wyniósł 13,9% sumy dochodów własnych jakie przynależą gminie z mocy ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego⁵¹.

Tabela nr-16. Analiza źródeł dochodów własnych Gminy Węgorzyno

ROK BUDŻETOWY	Średnia 2017-2019	2019 rok	2020 rok
Dochody własne gminy OGÓŁEM	11 854 700	12 724 537	25 039 438
w tym:	100,00%	100,00%	100,00%
<i>art.4. ust.1. pkt.1 ustawy o dochodach</i>	5 208 911	5 334 960	5 730 815
Wpływy z podatków	43,9%	41,9%	22,9%
1.3.1.1.) Wpływy z podatku od nieruchomości	3 289 624	3 450 921	3 671 322
1.3.1.2.) Wpływy z podatku rolnego	1 245 568	1 232 927	1 257 030
1.3.1.3.) Wpływy z podatku leśnego	195 144	194 544	195 722
1.3.1.4.) Wpływy z podatku od środków transportowych	277 144	285 513	286 005
1.3.1.5.) Wpływy z podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej	1 617	1 753	2 997
1.3.1.6.) Wpływy z podatku od spadków i darowizn	17 718	17 763	33 010
1.3.1.7.) Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych	182 096	151 538	284 729
<i>art.4. ust.1. pkt.2 ustawy o dochodach</i>	1 708 405	1 943 156	2 060 797
Wpływy z opłat	14,4%	15,3%	15,2%
1.3.2.1.) skarbowej	27 756	27 018	31 993
1.3.2.2.) targowej	4 611	5 078	2 753
1.3.2.3.) miejscowej; uzdrowiskowej; od posiadania psów	0	0	0
1.3.2.4.) reklamowej	985	665	0
1.3.2.5.) eksploatacyjnej	466 964	605 749	596 120
1.3.2.6.) Wpływy z innych lokalnych opłat	1 208 088	1 304 647	1 429 930
<i>art.4. ust.2. ustawy o dochodach (PIT)</i>	3 306 604	3 798 230	3 476 544
Podatek dochodowy osób fizycznych	27,9%	29,8%	13,9%
<i>art.4. ust.3. ustawy o dochodach (CIT)</i>	83 306	118 881	134 060
Podatek dochodowy osób prawnych	0,7%	0,9%	0,5%
<i>art.4. ust.1. pkt.4. ustawy o dochodach</i>	330 119	441 673	479 435
Dochody z majątku. (nabyłcie pr. wł. i wiecz. użytkowania.)	2,8%	3,5%	1,9%

podatkowy może udzielić na wniosek podatnika wskazanych ulg, ale co istotne, tylko w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym. Jest to podstawowy warunek, którego niespełnienie wyklucza możliwość udzielenia pomocy.

⁵¹ Art.4. ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Dz. U. 2003 Nr 203 poz. 1966.

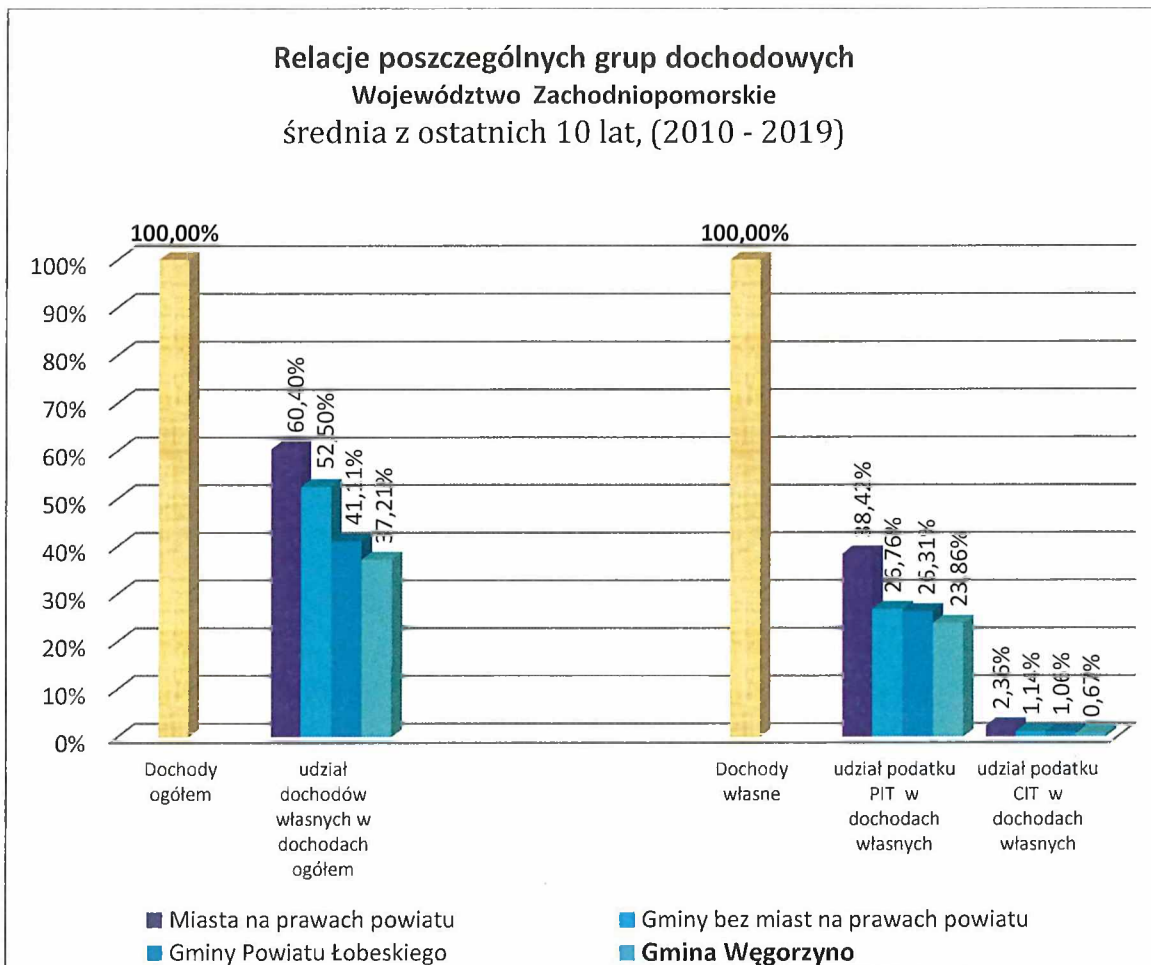
RAPORT O STANIE GMINY - 2020

art.4. ust.1. pkt.3, 5-12 ustawy o dochodach	<u>1 217 355</u>	<u>1 087 638</u>	<u>13 157 787</u>
Inne dochody	10,3%	8,5%	52,5%
1.3.6.1. środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	189 294	138 266	10 887
1.3.6.1.1. na realizację zadań bieżących	48 057	68 266	10 887
1.3.6.1.2. na realizację własnych zadań majątkowych	141 238	70 000	0
1.3.6.2. środki pozyskane z innych źródeł	12 371	37 114	11 159 821
1.3.6.2.1. na realizację własnych zadań bieżących	12 371	37 114	12 000
1.3.6.2.2. na realizację własnych zadań majątkowych	0	0	11 147 821
1.3.6.3. usługi	118 839	97 127	90 336
1.3.6.4. dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych	456 123	519 891	545 582
1.3.6.4.1. działalność usługowa; cmentarze	37 060	79 613	31 449
1.3.6.4.2. Gospodarka komunalna i ochrona środowiska; pozostałe	0	0	0
1.3.6.4.3. Gospodarka mieszkaniowa; grunty i nieruchomości	88 864	95 526	115 398
1.3.6.4.4. Gospodarka mieszkaniowa; pozostała działalność	304 590	319 917	374 944
1.3.6.4.5. Kultura fizyczna; obiekty sportowe	747	0	556
1.3.6.4.6. Oświata i wychowanie; Szkoły podstawowe	12 761	11 896	8 882
1.3.6.4.7. Rolnictwo i łowiectwo; pozostała działalność	12 102	12 939	14 353
1.3.6.4.8. Inne	0	0	0
1.3.6.5. dochody związane z realizacją zadań adm. rządowej i innych zadań zleconych ustawami	25 142	25 505	26 912
1.3.6.5.1. Administracja publiczna	6	5	2
1.3.6.5.2. Pomoc społeczna	93	0	0
1.3.6.5.3. Rodzina	25 043	25 500	26 910
1.3.6.5.4. Inne	0	0	0
1.3.6.6. w tym pozostałe	415 586	269 735	1 324 249

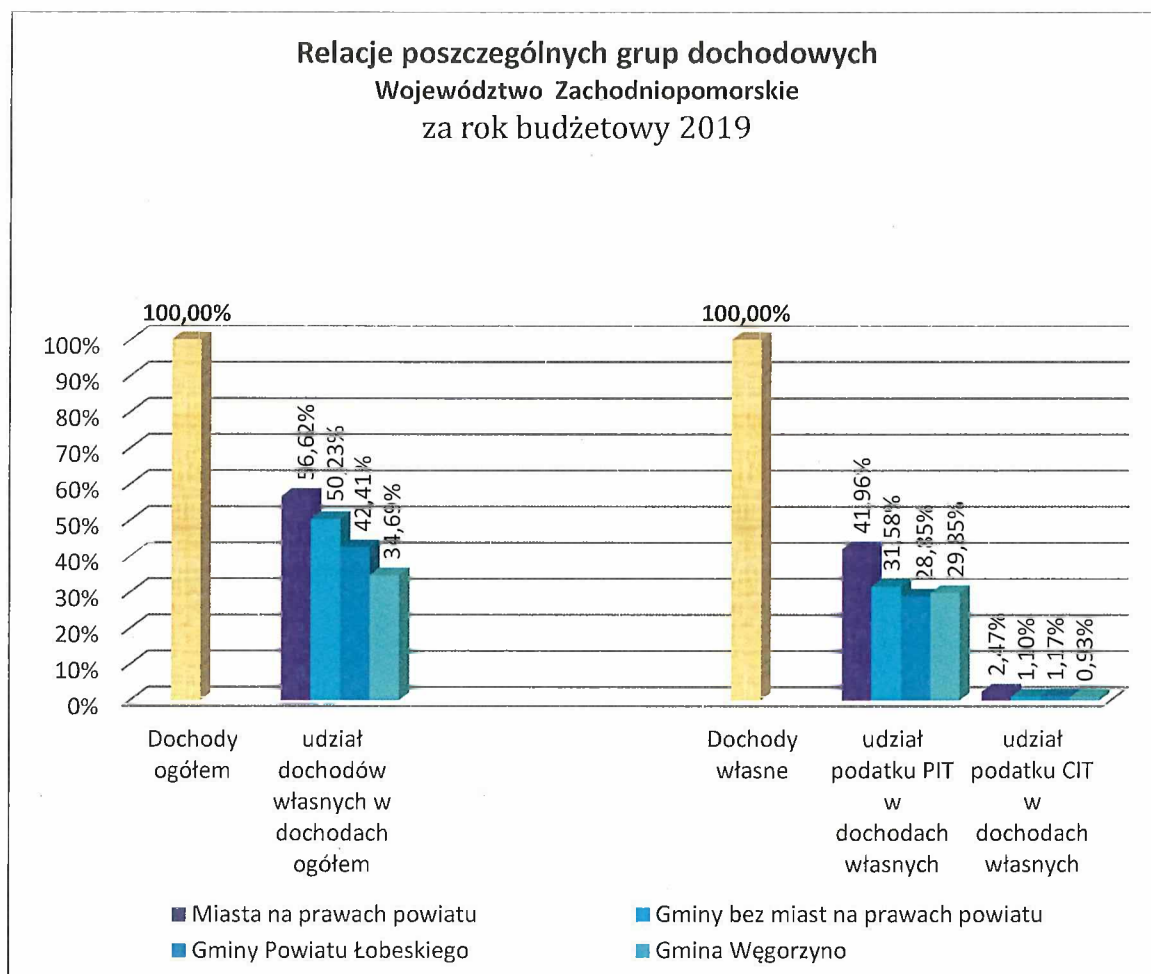
Znaczenie podatku PIT w budżetach gminnych dokonać można obiektywnie badając lata wcześniejszych. W załączniku nr-13 dokonano porównania udziału w dochodach własnych, danin podatkowych PIT i CIT w relacji do 1.) sumy budżetów miast na prawach powiatu województwa zachodniopomorskiego, 2.) sumy budżetów gmin województwa zachodniopomorskiego (*bez miast na prawach powiatu*), 3.) sumy budżetów gmin powiatu łobeskiego i 4.) budżetu Gminy Węgorzyno.

Badając okres 10 letni w kontekście dochodów własnych, ale też udziału w nich podatków dochodowych PIT i CIT będących miarą rozwoju firm, (*całej gospodarki*) należy stwierdzić, że: 1.) wielkość wskaźnika udziału dochodów własnych do dochodach ogółem jest odwrotnie-proporcjonalna do wielkości jst. Największy udział dochodów własnych do ogółem notują duże gminy miejskie, najmniejszy gminy małe wiejskie bądź miejsko-wiejskie. Różnice te są znaczące i wynoszą: ok. 60% dla dużych ośrodków miejskich (*miasta na prawach powiatu*), 53% dla wszystkich pozostałych gmin z wyłączeniem miast na prawach powiatu, dla powiatu łobeskiego 41% zaś dla Gminy Węgorzyno 37%.

Rysunek 6. Wzajemne relacje grup dochodowych budżetu gminnego na tle uśrednionych dochodów innych gmin. Średnia z 10 lat.

Rysunek 7. Wzajemne relacje grup dochodowych budżetu gminnego na tle uśrednionych dochodów innych gmin. Rok 2019.⁵²

Badanie roczne czy 10-letnie wskazuje jednoznacznie, że trend podziału środków publicznych jest od dawna trwale ustalony a ewentualna aktywność na polu zwiększania tych dochodów nie przynosi rezultatów. To zniechęca gminy do takiej aktywności i brak jest już publicznej dyskusji w tym temacie. Co jednak musi niepokoić to coraz mniejszy udział % środków własnych w budżetach ogółem samorządów. Z danych budżetowych Ministerstwa Finansów za IV kwartał 2020 roku wynika, że udział dochodów własnych w dochodach ogółem dla gmin całego kraju wyniósł 48%. Choć wskaźnik ten uległ poprawie w stosunku do roku ubiegłego to jednak nadal oddziałuje dalece destrukcyjnie na istotę samorządności. Przyczyną tej - będącej na niekorzyść gmin - dysproporcji jest realizacja programów rządowych za pośrednictwem budżetów gmin bez ich adekwatnej rekompensaty. Z tego powodu dochodzi do zwiększania wydatków bieżących, spośród których same wynagrodzenia pochłaniają (*dane*

⁵² Zagregowane Dane GUS dla budżetów jest w skali województwa i powiatu publikowane są rokrocznie dopiero w III kw. roku następnego, stąd brak danych za rok objęty badaniem raportu.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

za 2020 rok) 66% wszystkich dochodów własnych gmin. (5 pkt mniej niż w roku 2019). W powiatach sytuacja jest anormalną na tyle, że wynagrodzenia pochłaniają trwale wartość 121% dochodów własnych.

Istnienie wykazanej powyżej zależności jest wystarczającą przesłanką do podjęcia działań przez związki i organizacje samorządowe nad skorygowaniem algorytmów ustalających sprawiedliwszy udziału środków własnych w budżetach ogółem.

3.4.2. Rolnicy, przedsiębiorcy rolni.

Szczególną i specyficzną grupę przedsiębiorców w polskim kręgu kulturowym stanowią rodzinne gospodarstwa rolne. Choć ich znaczenie -póki co- maleje z powodu różnych uwarunkowań, szczególnie ekonomicznych, ale też politycznych, w Gminie Węgorzyno funkcjonuje jednak 215 podmiotów posiadających gospodarstwa rolne, z tego do 15 ha jest 46 gospodarstw i ilość ta pozostaje niezmienną do roku ubiegłego a powyżej 15 ha jest 154 tj. mniej o 15 gospodarstw. Wszystkie można nazwać i kwalifikować jako rodzinne gospodarstwa rolne. Wszyscy oni gospodarują na 7.325 ha gruntów rolnych z czego własność tych gospodarstw to 4.678 ha. W celu podwyższenia rentowności gospodarstw i prowadzenia efektywniejszej gospodarki rolnej wszyscy oni wdzierżwiają grunty od innych podmiotów właścicielskich. Najistotniejszymi są: Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa i Gmina. Przedsiębiorstwa, które można nazwać rodzinnymi gospodarstwami rolnymi gospodarują zatem na ogólnej powierzchni 7.325 ha, co stanowi 45 % wszystkich gruntów rolnych.

Tabela nr-18. Wielkość gruntów rolnych podlegających uprawie przez rolników indywidualnych i spółki rolne.

Wyszczególnienie	OGÓŁEM Grunty rolne	w tym Własność prywatna	w tym dzierżawy od		
			ANR SP	Gmina	Inne
Ogółem gruntów rolnych 2020 rok	16 239 ha	8 584 ha	6 690 ha	251 ha	743 ha
<i>z tego gruntów rolnych będących w uprawie -></i>	7 632 ha	X	X	X	X
<i>% uprawianych gruntów rolnych -></i>	47%	x	x	x	x
Ilość gospodarstw rolnych 2020 rok					
169 gosp. powyżej 15 ha uprawia ->	6 958 ha	X	X	X	X
<i>co stanowi wszystkich gruntów upraw. -></i>	91%	x	x	x	x
46 gosp. do 15 ha uprawia ->	674 ha	X	X	X	X
<i>co stanowi wszystkich gruntów upraw. -></i>	9%	x	x	x	x
Ogółem gruntów rolnych 2019 rok	16 252 ha	8 483 ha	6 712 ha	276 ha	781 ha
<i>z tego gruntów rolnych będących w uprawie -></i>	7 325 ha	4 678 ha	2 495 ha	123 ha	29 ha
<i>% uprawianych gruntów rolnych -></i>	45%	55%	37%	45%	4%

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Ilość gospodarstw rolnych 2019 rok					
169 gosp. powyżej 15 ha uprawia -> co stanowi wszystkich gruntów upraw. ->	6 707 ha 92%	4 266 ha 91%	2 309 ha 93%	116 ha 94%	16 ha 55%
46 gosp. do 15 ha uprawia -> co stanowi wszystkich gruntów upraw. ->	618 ha 8%	412 ha 9%	186 ha 7%	7 ha 6%	13 ha 45%

Uzupełnieniem rodzinnych gospodarstw rolnych jest sześć gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby prawne. Są to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Gospodarują one na 573 ha gruntów.

3.4.3. Rynek pracy.

Rola przedsiębiorców jest dla każdej społeczności nieoceniona także z uwagi na fundamentalny cel, który realizują, tj. są przyczyną i źródłem pracy. Ta ich właściwość materializująca się poprzez produkcję i usługę stanowi przyczynę egzystencjonalnego bezpieczeństwa członków Wspólnoty wywołując - jak wspomniano - szereg skutków o znaczącym wymiarze publicznym. Są regulatorem rynku pracy. Obserwowany obecnie wzrost ilości przedsiębiorców w relacji do roku 2019 spowodował, statystycznie widoczny i społecznie odczuwalny spadek stopy bezrobocia. Ukształtował się od w roku 2020 na poziomie 5% licząc do ogólnej liczby mieszkańców zaś blisko ponad 8% w relacji do osób wieku produkcyjnego.

Tabela nr-17. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Węgorzyno.

BEZROBOCIE W LATACH NA TERENIE GMINY WĘGORZYNO							
LATA	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
MIESZKAŃCY OGÓŁEM	7098	7105	7061	6999	6890	6856	
	100%	100%	100%	100%	100%	100%	
mężczyźni	3591	3560	3532	3518	3478	3466	
kobiety	3507	3545	3529	3481	3412	3390	
WIEK PRODUKCYJNY OGÓŁEM	4 457	4 439	4 385	4337	4259	4229	
<i>produkcyjni w relacji do mieszkańców ogółem</i>	62,8%	62,5%	62,1%	62,0%	61,8%	61,7%	
mężczyźni	2 479	2 462	2 438	2413	2373	2354	
kobiety	1 978	1 977	1 947	1924	1886	1875	
BEZROBOTNI OGÓŁEM [os.]	490	503	446	404	352	315	
Stopa bezrobocia do ogółu mieszkańców	6,90%	7,08%	6,32%	5,77%	5,11%	4,59%	
<i>Stopa bezrobocia do wieku produkcyjnego</i>	10,99%	11,33%	10,17%	9,32%	8,26%	7,45%	
Mężczyźni [os.]	195	185	143	150	129	116	
Stopa bezrobocia do ogółu mieszkańców	5,43%	5,20%	4,05%	4,26%	3,71%	3,35%	
<i>Stopa bezrobocia do wieku produkcyjnego</i>	7,87%	7,51%	5,87%	6,22%	5,44%	4,93%	
Kobiety [os.]	295	318	303	254	223	199	
Stopa bezrobocia do ogółu mieszkańców	8,41%	8,97%	8,59%	7,30%	6,54%	5,87%	
<i>Stopa bezrobocia do wieku produkcyjnego</i>	14,91%	16,08%	15,56%	13,20%	11,82%	10,61%	
osoby do 25 roku życia	75	76	55	50	45	42	
osoby do 30 roku życia	151	155	114	100	80	76	
osoby powyżej 50 roku życia	144	128	119	116	108	97	
długotrwale bezrobotni	315	311	304	239	225	203	

Tabela nr-17A. Struktura bezrobocia na terenie gmin powiatu łobeskiego..

POWIAT/GMINA	Mieszkańcy		Bezrobotni		Z prawem do zasiłku		Zamieszkali na wsi		Wskaźnik bezrobocia
	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	
Łobeski	36 486	18 295	1 886	1 029	251	130	1 050	598	8,6%
MG. Dobra	4 353	2 168	212	127	35	21	104	59	8,0%
MG. Łobez	13 815	7 032	625	331	97	51	234	135	7,7%
G. Radowo Małe	3 577	1 764	199	123	25	12	199	123	9,2%
MG. Resko	7 885	3 941	535	249	61	30	294	137	11,2%
MG. Węgorzyno	6 856	3 390	315	199	33	16	219	144	7,5%

3.5. Zasoby materialne oraz dobra kulturowe jako wynik aktywności gospodarczej.

Najtrwalszą wartością dodaną stanowiącą sumaryczny obraz predyspozycji społecznych a jednocześnie obraz aktywności gospodarczej są istniejące dobra majątkowe w postaci budynków⁵³, budowli⁵⁴ czy całych zespołów urbanistyczno-przestrzennych (np. *pałacowo-ogrodowych*) i przyrodniczo-krajobrazowych (*parki*). Świadczą one najokazalej o skali dobrobytu tak w czasie przeszłym jak i obecnie, a występującym w obszarze administracyjnym powierzonym Naszej Wspólnocie. W takich jednak obiektach poza ich ilością i wartością w sposób najdoskonalszy przejawia się także myśl intelektualna wzrosła pośród mieszkańców wspólnoty, bądź ta, zaimportowana przez mieszkańców na swój teren. Wszystkie one, tak własne jak i obce wyznaczają kulturę stanowiącą charakterystyczny wyróżnik każdej wspólnoty. Kulturą nazywamy wszystko stanowiące 1.) naukę, czyli metodyczne poznawanie rzeczywistości fizycznej i metafizycznej, 2.) sztukę, czyli - najogólniej mówiąc - działalność wytwórczą człowieka oraz 3.) etykę, czyli normy postępowania ludzi względem siebie. Obrazem widzialnym pierwszego są osoby z swoim intelektem, którego produktem jest wiedza. Sztuka obrazowana jest widzialnymi dobrami materialnymi stworzonymi przez człowieka zaś etyka to zbiór zasad prawno-moralnych będących normatywem postępowania ludzi względem siebie.

⁵³ Art. 3. Ust. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o budynku - należy przez to rozumieć taki obiekt budowlany, który jest trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiada fundamenty i dach.

⁵⁴ Art. 3. Ust. 3. Ilekroć w ustawie jest mowa o budowli - należy przez to rozumieć każdy obiekt budowlany niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, jak: obiekty liniowe, lotniska, mosty, wiadukty, estakady, tunele, przepusty, sieci techniczne, wolno stojące maszty antenowe, wolno stojące trwale związane z gruntem tablice reklamowe i urządzenia reklamowe, budowle ziemne, obronne (fortyfikacje), ochronne, hydrotechniczne, zbiorniki, wolno stojące instalacje przemysłowe lub urządzenia techniczne, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, stacje uzdatniania wody, konstrukcje oporowe, nadziemne i podziemne przejścia dla pieszych, sieci uzbrojenia terenu, budowle sportowe, cmentarze, pomniki, a także części budowlane urządzeń technicznych (kocioł, pieców przemysłowych, elektrowni jądrowych, elektrowni wiatrowych i innych urządzeń) oraz fundamenty pod maszyny i urządzenia, jako odrębne pod względem technicznym części przedmiotów składających się na całość użytkową.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

3.5.1. Nauka. Oświata i wychowanie.

Infrastrukturą wykorzystywaną do realizowania *nauki*, czyli wielkiego zadanie przygotowywania członków węgorszyńskiej wspólnoty do rozpoznawania i poznawania rzeczywistości są różnego rodzaju placówki przedszkolno-wychowawcze oraz edukacyjno-oświatowe. Realizację zadań wspomnianych zakresów zabezpieczają wybudowane żłobki, przedszkola, oddziały przedszkolne oraz szkoły. Na terenie gminy Węgorzyno aktualnie działa 1 żłobek publiczny z 23 miejscami oraz 6 placówek wychowania przedszkolnego, w tym 4 przedszkola. Posiadają łącznie 150 miejsc, z czego 75 miejsc zapewnione jest w przedszkolu publicznym, które stanowi dopełnienie działających 3 przedszkoli niepublicznych. Opieką przedszkolną objętych jest średnio 60% wszystkich dzieci. Należy odnotować, że wskaźnik ten relatywnie się podnosi jakkolwiek jego przyczyną jest malejąca liczba dzieci w wieku przedszkolnym.

Tabela nr-19. Ilość dzieci objęta zadaniem przedszkolno-wychowawczym. .

ZADANIA PRZEDSZKOLNO - WYCHOWAWCZE					
Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba dzieci w wieku przedszkolny					
Liczba dzieci w wieku 3-4 lat	141	133	121	119	120
Liczba dzieci w wieku 3-5 lat	209	204	189	180	175
Liczba dzieci w wieku 3-6 lat	278	273	262	247	234
Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym					
Liczba dzieci w wieku 3-4 lat	69	77	74	83	Brak danych
Liczba dzieci w wieku 3-5 lat	120	127	121	126	GUS
Liczba dzieci w wieku 3-6 lat	154	176	166	169	GUS
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym					
Liczba dzieci w wieku 3-4 lat	48,9%	57,9%	61,2%	69,7%	Brak danych
Liczba dzieci w wieku 3-5 lat	57,4%	62,3%	64,0%	70,0%	GUS
Liczba dzieci w wieku 3-6 lat	55,4%	64,5%	63,4%	68,4%	GUS
- Przedszkole Publiczne im. Króla Lwa w Węgorzynie,					
- Niepubliczne Przedszkole Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Cieszynie,					
- Niepubliczne Przedszkole Słoneczko Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Mieszewie,					
- Niepubliczne Przedszkole Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Sielsku,					
- Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Węgorzynie,					
- Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej w im. II Łużyckiej Dywizji Artylerii L.W.P w Runowie Pomorskim.					

Obowiązek edukacyjno-oświatowy szczebla podstawowego realizowany jest przez 2 istniejące szkoły, w których na przestrzeni ostatnich kilku lat kształci się od 400 do 500 dzieci. Rokrocznie edukację podstawową kończy od 60 do 70 osób.

Tabela nr-20. Dzieci objętych zadaniem edukacyjno-oświatowym.

ZADANIA EDUKACYJNO - OŚWIATOWE							
Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba uczniów szkół podstawowych	408	426	451	405	445	499	472
Oddziały klasowe w szkołach	20	21	22	20	23	26	25
Absolwenci	72	65	68	69	71	63	74
- Szkoła Podstawowa im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Węgorzynie,							
- Szkoła Podstawowa w im. II Łużyckiej Dywizji Artylerii L.W.P w Runowie.							

3.5.2. Sztuka. Budownictwo, architektura, układy urbanistyczne.

Dobra materialne o których wspomniano powyżej jak też wszystkie pozostałe służące najróżniejszym celom, które człowiek pragnie osiągnąć są efektem drugiego działu kultury – *sztuki (wytwórczości)*.

Z uwagi, że najtrwalszymi w czasie i najokazalszymi w przestrzeni są budynki, budowle i całe zespoły architektoniczne będą one przedmiotem szczególnego omówienia. W polskim obrocie prawnym budynki klasyfikuje się i dzieli obecnie na:

- Budynki mieszkalne,
- Budynki przemysłowe
- Budynki handlowo – usługowe
- Budynki biurowe
- Budynki oświaty nauki i kultury oraz budynki sportowe
- Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej
- Budynki transportu i łączności
- Budynki produkcyjno-usługowe i gospodarcze dla rolnictwa
- Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe
- Inne budynki niemieszkalne

Na dzień 31 grudnia 2020 roku, na 1.102 ha gruntów tzw. zabudowanych i zurbanizowanych zlokalizowanych w granicach Gminy, wybudowanych jest ogółem 4.212 budynków (-34 do 2019). Z tej liczby, 1.377 (+1) to budynki mieszkalne, 1.039 (-5) – to budynki produkcyjno-usługowe i gospodarcze sektora rolnictwa, 293 (-7) - budynki transportu i łączności, 61 (+0) – to budynki handlowo-usługowe, 53 (-0) to budynki przemysłowe, 24 (+1) – to zbiorniki, silosy oraz budynki magazynowe, 16 (+1) – budynki oświaty, nauki, kultury i sportu, 11 (-1) to budynki biurowe oraz 1 (+0) budynek zakładu opieki medycznej. Reszta budynków w liczbie 1.491 (-24) stanowią tzw. inne budynki niemieszkalne. W liczbie ogólnej 4.212 budynków w Gminie znajdują się dodatkowo 190 (-70) nieruchomości budynkowe tj. budynki, które na podstawie przepisów szczególnych nie stanowią części składowej

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

nieruchomości gruntowej, lecz są odrębnym od gruntu przedmiotem własności. W tym aspekcie doszło w roku 2020 do znacznego uporządkowania stanu władania.

Stan posiadania poszczególnych grup właścicielskich w rozbiu na wieś i miasto obrazuje załącznik nr-14 raportu.

Spośród wszystkich budynków znajdujących się w Gminie Węgorzyno $\frac{3}{4}$ z nich, czyli 3.073 szt. (+21) zlokalizowanych jest na terenie wiejskim, pozostałe zaś 1.139 szt. (+93) wybudowanych jest w mieście.

W obszarze użytkowym wielu pobudowanych budynków mieszkalnych, ustanowione są często odrębne nieruchomości będące samodzielnymi lokalami mieszkalnymi⁵⁵. Takich lokali w ogólnej liczbie 1.377 (+1) budynków mieszkalnych zgodnie ze stanem na 31.XII.2020 roku wydzielonych jest 1.251 (+5) sztuki. Ponadto wydzielonych jest dodatkowo 34 lokale o funkcji niemieszkalnej.

Pośród wszystkich zaewidencjonowanych budynków znajdują się takie, które posiadały już szczególny walor kulturowy. Wystąpienie takiej cechy jest przyczyną ochrony prawnej takiego budynku i staje się on zabytkiem chronionym w formie wpisu do rejestru zabytków. Do zabytków nieruchomych zalicza się nie tylko pojedyncze dzieła architektury i budownictwa, ale też obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody czy miejsca upamiętniające historyczne wydarzenia. Są nimi także całe układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane i krajobrazy kulturowe. Obiektów posiadających taki walor w Gminie Węgorzyno jest 43, w tym tylko 19 budynków lub ich pozostałości. Są to w przeważającej liczbie (16 szt.) kościoły, a także 3 dawne pałace dworskie.

Tabela nr-21. Wykaz zabytków nieruchomości architektury budowlanych.

Chwarstno	kościół Wniebowzięcia NMP	XVI wiek, wieża drewniana XVIII wiek
Cieszyno	kościół Podwyższenia Krzyża Świętego	XVII/XVIII wiek
Dłusko	kościół (ruina)	XV/XVI wiek
Gardno	kościół św. Mateusza Apostoła	1737 r.
Ginawa	kościół św. Anny	1772 r. / 1787 r.
Kąkolewice	kościół św. Józefa z kaplicą grobową	XVIII wiek
Kąkolewice	pałac (<i>piwnice</i>)	pocz. XIX wieku / XVIII/XIX wiek
Kraśnik Łobeski	kościół MB Gromnicznej	1865 r.
Lesięcin	pałac	1853 r., 1887 r.
Mielno	kościół MB Różańcowej	XVII/XVIII wiek

⁵⁵ Zgodnie z art. 2. ust. 2. ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz.U.2019.0.737 t.j.) lokal mieszkalny to wydzielona trwałymi ścianami w obrębie budynku izba lub zespół izb przeznaczonych na stały pobyt ludzi, które wraz z pomieszczeniami pomocniczymi służą zaspokajaniu ich potrzeb mieszkaniowych. Może on stanowić odrębny przedmiot własności jeżeli jest wyodrębniony z nieruchomości.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Mieszewo	kościół św. Józefa	k. XV wieku, 2 poł. XIX wieku
Mieszewo	pałac	k. XVIII wieku
Przytoń	kościół św. Marii Magdaleny	XVIII wiek / XVII/XVIII wiek
Rogówko	kościół Podwyższenia Krzyża Świętego	1886 r.
Runowo	kościół św. Tomasza Apostoła	XV wiek, przebudowa 1860 r., 1882 r.
Sielsko	kościół św. Jana Chrzciciela	XV wiek, przebudowa XVIII i XIX wiek / XVI wiek, 1705 r.
Trzebawie	kościół św. Michała Archanioła	2 poł. XVIII wieku
Winniki	kościół św. Karola Boromeusza	1860 r. / 1850 r.
Zwierzynek	kościół św. Rodziny	XV wiek, 1730 r.

Gmina Węgorzyno w ramach Wojewódzkiego Programu Opieki Nad Zabytkami na lata 2017-2020 oraz Planu Województwa Zachodniopomorskiego, objęta jest Obszarem Kulturowo-Krajobrazowym Kraina Borków (OKK 16), którego wyróżnikami są liczne zespoły, ryglowych XVIII-wiecznych kościołów wraz z obiektami przykościelnymi. Większość spośród – łącznie – 41 (+1) takich budynków, będących własnością Kościoła katolickiego i związków wyznaniowych jest przedmiotem opieki tego programu. Wyciąg z Programu dotyczący Gminy Węgorzyno stanowi *załącznik nr 15* raportu.

Jak wspomniano wyżej zabytkami mogą być nie tylko nieruchomości architektury budowlanej, ale też inne nieruchomości. Poza wskazanymi budynkami, do rejestru zabytków wpisane są dodatkowo następujące jeszcze obiekty.

Tabela nr-22. Wykaz zabytków nieruchomości innych niż budowlane.

MIEJSCOWOSC	OBIEKT	DATOWANIE
Dłusko	cmentarz przykościelny	XV/XVI wiek
Kraśnik Łobeski	cmentarz przykościelny	brak danych
Rogówko	cmentarz przykościelny	brak danych
Winniki	cmentarz przykościelny	1860 r. / pocz. XIX
Kraśnik Łobeski	grobowiec rodziny Possart	1866 r.
Brzeźniak	młyn wodny (wraz z otoczeniem)	poł. XIX wieku, lata 20. XX wieku
Brzeźniak	park dworski	pocz. XIX wieku
Cieszyno	park dworski	pocz. XIX wieku
Dłusko	park dworski	2 poł. XIX wieku
Ginawa	park dworski	1 poł. XIX wieku
Kąkolewice	park dworski	XVII wiek, rozbudowa pocz. XIX wieku
Lesięcin	park dworski	2 poł. XIX wieku
Mieszewo	park dworski	2 poł. XIX wieku

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Podlipce	park dworski	1 poł. XIX wieku / 2 poł. XIX wieku
Rogówko	park dworski	XVIII wiek, rozbudowa k. XIX wieku / 2 poł. XVIII wieku
Runowo	park dworski	pocz. XIX wieku
Sielsko	park dworski	2 poł. XIX wieku
Stare Węgorzynko	park dworski	XIX wiek
Wiewiecko	park dworski	2 poł. XIX wieku
Winniki	park dworski	XIX wiek
Zwierzynek	park dworski	XIX wiek
Zwierzynek	park dworski (<i>aleja grabowa</i>)	XIX wiek
Kraśnik Łobeski	park dworski (<i>z fundamentami dworu i aleją dojazdową</i>)	1 poł. XIX wieku
Runowo Pomorskie	wieża wodna (<i>kolejowa</i>)	1915 r.

Pierwszymi w Gminie obiektami, uznanymi za zabytkowe są powołane w dniu 19 grudnia 1956 roku decyzjami państwowymi - parki dworskie w Kąkolewicach, Runowie i Zwierzynku. Ostatnim obiektem uznanym za zabytek jest wieża wodna zlokalizowana w Runowie Pomorskim. Wpisana do rejestru zabytków w listopadzie 2012 roku. Szczegółowy wykaz zabytków wraz z decyzjami administracyjnymi i datą ich ustanowienia zawiera załącznik nr 16.

Na terenie Gminy Węgorzyno zidentyfikowano 271 stanowisk archeologicznych, które uwidoczniło w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Spośród tych wszystkich, 10 najcenniejszych wpisano do ogólnokrajowego rejestru zabytków. Są to następujące stanowiska wraz z oznaczeniem numerowym krajowej ewidencji zabytków archeologicznych (AZP).

Tabela nr-23. Wykaz krajowej ewidencji zabytków archeologicznych.

MIEJSCOWOŚĆ	FUNKCJA	CHRONOLOGIA	DATA WPISU	NUMER
Tucze, st.1	grodzisko	średniowiecze	1970-11-09	AZP 28-13/661
Trzebawie, st.1	grodzisko	średniowiecze	1969-12-10	AZP 28-14/621
Węgorzyno	grodzisko	średniowiecze	1969-12-04	AZP 28-15/610
Przytoń, st.1	grodzisko	średniowiecze	1969-12-04	AZP 28-15/611
Zdroje st. 1	grodzisko	średniowiecze	1969-12-04	AZP 28-16/613
Brzeźniak, st. 1	grodzisko	średniowiecze	1969-12-04	AZP 28-16/609
Wiewiecko st. 1	grodzisko	średniowiecze	1969-12-04	AZP 28-16/612
Cieszyno, st.1	grodzisko	średniowiecze	1969-12-10	AZP 29-14/622
Ginawa st. 1	grodzisko	średniowiecze	1969-12-16	AZP 29-16/614
Ginawa st. 2	grodzisko	średniowiecze	1969-12-16	AZP 29-16/615

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Reasumując w granicach Gminy Węgorzyno posiadamy 420 zidentyfikowanych obiektów zabytkowych traktowanych jako zabytki nieruchome chronione prawem. Znajdują się one we wszystkich miejscowościach, w ilościach wg zestawienia tabeli nr 24:

Tabela nr-23. Wykaz ilości zabytków archeologicznych z podziałem na miejscowości.

Wykaz zabytków Gminy Węgorzyno

MIEJSCOWOŚĆ	Ewidencja zabytków nieruchomych.	Rejestr zabytków nieruchomych.	Stanowiska archeologiczne
Brzeźniak	7	2	22
Brzeźnica	3	0	2
Chwarstno	3	1	13
Cieszyno	6	2	21
Dłusko	2	3	1
Gardno	4	1	9
Ginawa	3	2	9
Gościsław	1	0	0
Kąkolewice	4	3	5
Kraśnik Łobeski	2	4	11
Lesięcin	4	2	18
Mielno	4	1	0
Mieszewo	10	3	10
Podlipce	3	1	0
Połchowo	3	0	25
Przytoń	5	1	5
Rogówko	4	1	3
Runowo	9	2	15
Sarnikierz	1	0	0
Sielsko	4	2	37
Trzebawie	3	1	13
Węgorzynko	1	1	4
Sulice	2	0	0
Węgorzyno,	11	0	23
Wiewiecko	2	1	9
Winniki	5	3	8
Zdroje*	1	0	0
Zwierzynek	4	3	7
	111	40	270
Łącznie zaewidencjonowanych i zarejestrowanych obiektów zabytkowych		421	

*- obiekt zabytkowy uwidocznione omyłkowo w węgorzyńskim wykazie zabytków.

Spośród najczęściej występujących wymienić można: kościoły, cmentarze, parki dworskie, zespoły folwarczne, budynki różnej funkcji.

3.5.3. Etyka. Stanowienie prawa lokalnego.

Wspomniano już, że Gmina działa w zakresie wszystkich spraw publicznych o znaczeniu lokalnym, które nie zastrzeżono ustawami na rzecz innych podmiotów. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb Wspólnoty należy do zadań własnych gminy⁵⁶. Narzędziem realizacji zadań zabezpieczających egzystencjonalnie lokalną społeczność są uchwały Rady Gminy oraz zarządzenia Burmistrza. Uchwały i zarządzenia to przyjęte zwyczajowo a w obrocie prawnym usankcjonowane ustawowo przez Państwo formy stanowienia prawa miejscowego. Zatem Lokalne Wspólnoty są posiadaczem narzędzia regulowania norm postępowania ludzi względem siebie oraz względem każdego podmiotu i przedmiotu prawa. Tą właśnie drogą realizowany jest trzeci, równie doniosły jak poprzedni, dział kultury – *etyka*. Formułuje ona powinności, którym podlegamy czyli określa co powinniśmy a czego nie powinniśmy czynić oraz wskazuje - dlaczego, czyli uzasadnia słuszność tych powinności. Cały ten przedmiot zagadnienia omówiony zostanie podczas analizy ilości i jakości ustanowionego prawa w latach 2019 i 2020 przez Radę Gminy Węgorzyno.

Reasumując tą część Raportu należy podkreślić, że charakter każdej Wspólnoty jest wypadkową trzech zasadniczych determinizmów. Są to: *zasoby przyrody*, *predyspozycja demograficzna* oraz *aktywność gospodarcza*, ...oraz, że dziełem tej ostatniej jest najcenniejszy, bo najdonioślejszy w skutkach dla człowieka „Produkt” – KULTURA z trzema swoimi wielkimi działami: *nauką (poznawaniem)* gwarantującą – chcącym – dostęp do „Prawdy”, *etyką (postępowaniem)* gwarantującą – chcącym –dostęp do „Dobra” oraz *sztuką (wytwórczością)* gwarantującą – chcącym – dostęp do „Piękna”.

Aby dobrobyt drogą kultury mógł być osiąganym, warunkiem ostatecznie go dopełniającym i niosącym z niego trwałą radość jest posiadanie zdrowia, ...tak fizycznego jak też psychicznego. Obydwa aspekty zdrowia zabezpieczane i chronione są przez istniejące podmioty ambulatoryjne i pracujący tam personel z lekarzem na czele, ale także przez sieć

⁵⁶ Art. 7. Ust.1. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy: **1.)** ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej; **2.)** gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego; **3.)** wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz; **3a.)** działalności w zakresie telekomunikacji; **4.)** lokalnego transportu zbiorowego; **5.)** ochrony zdrowia; **6.)** pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych; **6a.)** wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; **7.)** gminnego budownictwa mieszkaniowego; **8.)** edukacji publicznej; **9.)** kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami; **10.)** kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych; **11.)** targowisk i hal targowych; **12.)** zieleni gminnej i zadrzewień; **13.)** cmentarzy gminnych; **14.)** porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego; **15.)** utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych; **16.)** polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej; **17.)** wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej; **18.)** promocji gminy; **19.)** współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450, 650 i 723); **20.)** współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw. Art. 8. 1. Ustawy mogą nakładać na gminę obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzenia wyborów powszechnych oraz referendów.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

obiektów sportowych, miejskich i szkolnych, świetlice wiejskie, czy bibliotekę. Od bieżącego 2019 roku w Gminie Węgorzyno działa jedna przychodnia, udzielając rokrocznie od 22,5 tys. do 25,0 tys. porad lekarskich. Uzupelnieniem przychodni są 2 działające apteki.

Tabela nr-24. Wykaz porad lekarskich udzielonych w poszczególnych latach.

AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
	<i>roczna ilość porad lekarskich</i>					
	24 275	24 947	24 369	23 136	23 830	12 137

Gmina Węgorzyno powołała w roku 2019 Miejski Dom Kultury. Przejmie on od Urzędu Miejskiego - realizującego od zawsze funkcję kultury wiele zadań - choćby - organizacji imprez patriotycznych, integracyjnych, kulturalnych czy promocyjnych które do tej pory pełnił z powodzeniem Urząd Miejski. Do przedsięwzięć kulturalnych, które wpisały się już na stałe w kalendarz imprez należą takie jak: Lato z Węgorzem, Dożynki Gminne, Dzień Sołtysa, obchody Dnia Niepodległości, Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych, Festyn Charytatywny, Festyn Trzeźwości, konkurs „Najpiękniejsza Palma Wielkanocna”, Łobeska Baba Wielkanocna, Orszak Trzech Króli, Obchody Państwowości Polskiej na Ziemi Węgorzyńskiej, Rajdy piesze, Spotkania wigilijne, Turniej im. Stanisława Pawłowskiego, Węgorzyńskie Perełki, Zabawy mikołajkowe, uroczystości Złote Gody oraz inne które nie posiadają charakteru cyklicznego jak choćby spotkania z ciekawymi ludzki. Wspominając działalność integracyjno-kulturalną jak odbywa się na terenie Gminy, nie można pominąć umowy podpisanej z partnerską gminą niemiecką Uckerland. Rokrocznie organizowane są wyjazdy i wzajemne spotkania mieszkańców obu gmin. W roku 2020 z uwagi na stan epidemiologiczny imprezy były mocno ograniczone choć nie zlikwidowane

3.6. Stowarzyszenia i organizacje społeczne jako wynik aktywność Wspólnoty.

Szerokie spektrum bazy materiałowej dostępne lokalnej społeczności, powiększone dodatkowo o udostępniane przez Kościół plebanie udostępniane w celach rozwijania swoich pasji i zainteresowań jest inspiracją do samorządnego powstawanie wielu organizacji. Wykonują one różne zadania społeczne począwszy od realizowania bezpieczeństwa publicznego, kończąc na sztuce artystycznej i pamięci historycznej. Duża ich ilość to cecha charakterystyczna i wyróżniająca węgorską społeczność.

Stowarzyszenia posiadające osobowość prawną.

- Ochotnicza Straż Pożarna w Runowie (KRS)
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sielsku (KRS)
- Ochotnicza Straż Pożarna w Zwierzynku (KRS)
- Ochotnicza Straż Pożarna w Węgorzynie (KRS)
- Węgorzyńskie Towarzystwo Twórczości Artystycznej z siedzibą w Węgorzynie (KRS)
- Stowarzyszenie Kresowian Kuropatniki z siedzibą w Sielsku (KRS)
- Stowarzyszenie „Nasza Kraina Sielsko” z siedzibą w Sielsku (KRS)
- Stowarzyszenie Przyjaciół Mieszewa z siedzibą w Mieszewie (KRS)
- Stowarzyszenie Miłośników Cieszyna "Woświn" z siedzibą w Cieszynie (KRS)
- Stowarzyszenie „Lepsze Runowo” z siedzibą w Runowie (KRS)
- Stowarzyszenie Miłośników Przytoni z siedzibą w Przytoni (KRS)
- Centrum Zwiększania Aktywności Społecznej "Czas" z siedzibą w Węgorzynie (KRS)
- Stowarzyszenie "Morwowa Kraina" z siedzibą w Lesięcinie (KRS)

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

- Oddział Akademicki PTTK w Szczecinie z siedzibą w Brzeźniaku (KRS)
- Stowarzyszenie Inicjatyw Artystyczno-Edukacyjnych "Sztuka Życia" w Węgorzynie (KRS)
- Stowarzyszenie "Nasze Mielno" z siedzibą w Mielnie (KRS)
- Fundacja BUREJ z siedzibą w Dłusku (KRS)
- Fundacja Prosiaczka Eugeniusza Gieniutkowo w Nowym Węgorzynie. (KRS)
- Stowarzyszenie Chóru "Kantylena" przy Parafii P.W. Wniebowzięcia NMP w Węgorzynie . (KRS)
- Stowarzyszenie „Towarzystwo Węgorzyńskie” z siedzibą w Węgorzynie (KRS)

Stowarzyszenia zwykłe

- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Węgorzyna z siedzibą w Węgorzynie
- PZW Koło „Węgorz” z siedzibą w Węgorzynie
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło Terenowe z siedzibą w Węgorzynie
- Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Osób Niepełnosprawnych "Tacy Sami" z siedzibą w Sielsku
- Stowarzyszenie Węgorzyno Mój Dom z siedzibą w Węgorzynie
- Gminne Koło Pszczelarzy w Węgorzynie z siedzibą w Węgorzynie
- Stowarzyszenie "Współistnienie" z siedzibą w Łobzie. Oddz. Węgorzyno.
- Stowarzyszenie "Mała Wieś" z siedzibą w Trzebawie

Kluby sportowe

- Ludowy Klub Sportowy „Sparta” z siedzibą w Węgorzynie
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Trójka” z siedzibą w Węgorzynie
- Akademia Młodego Piłkarza z siedzibą w Węgorzynie.

Do Krajowego Rejestru Sądowego⁵⁷ na dzień 30.XII.2020 r., wpisanych ich jest 20. Stowarzyszeń zaś stowarzyszeń zwykłych⁵⁸ nieposiadających osobowości prawnej zaewidencjonowanych w Starostwie Powiatowym w Łobzie jest w Gminie 11 w tym 3 kluby sportowe⁵⁹.

Poza osobami fizycznymi zrzeszającymi się w stowarzyszenia sama Gmina, celem sprawniejszego, efektywniejszego i ekonomiczniejszego realizowania swoich zadań ustawowych przynależy i jest członkiem wielu stowarzyszeń oraz związków gmin. Z urzędu reprezentuje je Burmistrz Gminy Węgorzyno a czasem także osoba ustanowiona przez Radę Gminy. Gmina należy i była współinicjatorem powstawania następujących stowarzyszeń oraz związków celowych:

- Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu „Pomerania” - reprezentant: Monika Kuźmińska – Burmistrz Węgorzyna;

⁵⁷ Stowarzyszenie KRS. Jak wskazuje nazwa, musi zostać ono zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym. Rejestracja w KRS daje stowarzyszeniu wiele uprawnień, m.in.: nadaje stowarzyszeniu osobowość prawną, jest organizacją pozarządową, może korzystać z różnych źródeł finansowania. Do jego założenia niezbędne jest uchwalenie statutu i wybranie komitetu założycielskiego. Minimalna liczba założycieli – 15 osób.

⁵⁸ Stowarzyszenie zwykłe. Działanie stowarzyszeń zwykłych reguluje ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach. Założenie stowarzyszenia zwykłego jest prostsze niż utworzenie stowarzyszenia zarejestrowanego w KRS. By je powołać wystarczy już trzy osoby – pełnoletnie, posiadające obywatelstwo polskie i niepozbawione praw publicznych. Mogą je zakładać i być członkami tylko osoby fizyczne.

⁵⁹ Kluby sportowe to nic innego jak stowarzyszenia ale realizujące cele i zadania z zakresu kultury fizycznej (*przede wszystkim udział w rozgrywkach sportowych*). Nie zawsze muszą działać jako stowarzyszenie, ale taka forma pozwala im np. posiadać osobowość prawną.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

- Stowarzyszenie Centrum Inicjatyw Wiejskich LIDER - reprezentant: Monika Kuźmińska – Burmistrz Węgorzyna;
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Gmin Cysterskich- reprezentant: Monika Kuźmińska – Burmistrz Węgorzyna;
- Stowarzyszenie Lokalnej Grupy Rybackiej „Sieja” - reprezentant: Monika Kuźmińska – Burmistrz Węgorzyna;
- Lokalna Organizacja Turystyczna Powiatu Łobeskiego - reprezentant: Monika Kuźmińska – Burmistrz Węgorzyna;
- Związek Gmin Unia Miast i Gmin Dorzecza Regi- – reprezentanci: Monika Kuźmińska – Burmistrz Węgorzyna, Jan Mazuro – Przewodniczący Rady Miejskiej;
- Związek Zachodniopomorskiej Strefy Centralnej - reprezentant: Monika Kuźmińska – Burmistrz Węgorzyna; Marta Banasik- Sekretarz.
- Celowy Związek Gmin R-XXI z siedzibą w Nowogardzie – reprezentanci: Monika Kuźmińska – Burmistrz Węgorzyna, Mirosław Przysiwek – Z-ca Burmistrza, delegat Rady Miejskiej.

CZĘŚĆ GŁÓWNA RAPORTU.

Część główna raportu opiera się na zbadaniu i zobrazowanie zmian jakie zaszły na poziomie Gminy w najważniejszych segmentach działalności publicznej, dla których cele globalne zdefiniowane są i wyznaczone w strategicznych dokumentach planistycznych a realizowane wycinkowo w okresach rocznych przez władzę publiczną. Posiadając atrybut stanowienie prawa oraz postawione do swojej dyspozycji środki finansowe władza publiczna realizuje cele, których kierunkowym wyznacznikiem powinno być „dobro wspólne”, gdyż wszystko w przestrzeni publicznej, rozpoczynać i kończyć się powinno na działaniu zmierzającym ku temu dobru.

1.) Uchwały Rady Gminy jako akty prawa lokalnego.

Cele jednostkowe, realizowane w okresach rocznych możliwe są jedynie, gdy ich realizacja poprzedzona będzie „społecznym pozwoleniem”. Rodzajem takiego pozwolenia jest dokument zwany w prawodawstwie polskim **uchwałą Rady Gminy**. To te szczególnego rodzaju dokumenty rozpoczynają każde publiczne działanie. Nimi, możliwe jest w ogóle rozpoczęcie czegokolwiek w przestrzeni publicznej. Stanowienie prawa lokalnego jest narzędziem sprawowania władzy przez konstytucyjnie umocowane organy jednostek samorządu terytorialnego i powołane do życia ustawami. W badanym, dwuletnim okresie 2019 i 2020 Rada Gminy podjęła łącznie 186 (+0) uchwał. Dotyczyły one takich obszarów życia publicznego jak: polityka finansowa gminy, strategia gospodarcza, ład przestrzenny, zasoby materialne gminy, infrastruktura komunalna, ochrona środowiska, polityka rodzinna i społeczna, oświatowo wychowawcza, kultura i dziedzictwo narodowe oraz bezpieczeństw publiczne. Rozkład ilości stanowionego prawa miejscowego uchwalonego przez Radę Gminy, z podziałem na poszczególne dziedziny życia społecznego objętego polityką gminną, przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr-25. Zestawienie ilości podjętych uchwał Rady Miejskiej

Rozkład ilości stanowionego prawa miejscowego z podziałem na dziedziny życia społecznego.

Obszar sfery publicznej objęty uchwałą Rady Gminy.	2017	2018	2019	2020
Urzędy Administracji Publicznej	14	23	20	16
Polityka finansowa gminy	26	27	31	33

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Polityka gospodarcza	12	11	9	7
Ład przestrzenny	2	3	4	1
Zasoby materialne, gospodarka nieruchomościami	5	4	16	14
Ochrona środowiska	1	5	4	11
Polityka rodzinna i społeczna	7	5	4	2
Oświata i wychowanie	10	2	6	2
Kultura i Dziedzictwo Narodowe	4	6	5	1
Bezpieczeństwo publiczne	1	1	0	0
	82	87	99	87

Poza stanowieniem aktów porządkowo-regulaminowych dotyczących organów administracji publicznej, (*rad gmin, urzędów, jednostek organizacyjnych czy pomocniczych*) jak wskazuje rozkład statystyczny ilości podejmowanych uchwał, największa aktywność Rady Gminy przejawia się w stanowieniu i bieżącym oddziaływaniu na regulacje polityki finansowej oraz realizację strategii gospodarczej zaplanowanej długofalowo w Planie Rozwoju Lokalnego a odzwierciedlonej - dla okresów krótszych - w dokumencie zwanym „*Wieloletnią Prognozą Finansową*”. Dokument ten jest integralną częścią każdorocznej uchwały budżetowej i musi - w zakresie zabezpieczenia finansowego dla inwestycji - być z nią spójny. Wieloletnia prognoza finansowa powinna - w możliwie najszerszym zakresie - uwzględniać wytyczne Planu Rozwoju Lokalnego Gminy. W roku 2019 i 2020 ważnym elementem stanowienia prawa były uchwały dotyczące zasobów majątkowych, szczególnie w zakresie sprzedaży i dzierżaw.

Rada Gminy w badanym okresie realizowała też swoją misję w kilku innych obszarach, z których najważniejszymi były: polityka społeczna, oświatowa oraz kultura i ochrona dziedzictwa narodowego. Nie sposób skupić się jednocześnie na wszystkich dziedzinach życia wspólnotowego. Należy jednak podkreślić, że ustalone przez Radę Miejską w Węgorzynie priorytety należą do najistotniejszych z punktu widzenia rozwojowego Gminy. Jak już wspomniano spośród wszystkich podejmowanych uchwał blisko ¼ z nich poświęcona jest wewnętrznej organizacji pracy organów władzy samorządowej, działalności kontrolno-rewizyjnej urzędu, podległych jednostek organizacyjnych i pomocniczych a także działalności skargowej mieszkańców. Wykaz szczegółowy podjętych uchwał z uwzględnieniem rodzajów obszarów tematycznych, którymi zajmowała się Rada Gminy w okresie ostatnich dwóch lat przedstawia **załącznik nr 17**.

2.) **Polityka finansowa władz samorządowych.**

Polityka finansowa jednostek samorządu terytorialnego realizowana jest poprzez uchwały Rady Gminy ustalające limity rocznych dochodów i wydatków a także określające zasady wspomagania budżetów przychodami oraz zasadami ich zwrotów. Przychody są narzędziem finansowym generującym dług publiczny, którego wielkość podlega ustawowej kontroli.⁶⁰ Podstawą prawną opracowywania uchwał budżetowych jest ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 1990, nr 16, poz. 95).

2.1.0. Nie jest zadaniem Raportu szczegółowa analiza finansowa budżetu gminy, gdyż ta przeprowadzona będzie w odrębnym równoległym procedowaniu związanym z zatwierdzeniem sprawozdania z wykonania budżetu za 2018 rok. W raporcie przedstawione zostaną jedynie ogólne wnioski wynikające z globalnych relacji kwot stanowiących dochody i wydatki budżetu. W aspekcie dochodowym, co wynika z danych tabelatycznych wskazanych już w części ogólnej Raportu, najważniejszym jawi się wniosek o wzroście całkowitym budżetu o kwotę 16.28 mln zł w relacji do roku 2019.

Tabela nr-26. Źródła dochodów Gminy Węgorzyno

Źródła dochodu Gminy Węgorzyno	Średnia 2017-2019	2019	2020
1.0.) Dochody ogółem	32 416 474	36 676 402	52 954 217
Udział dochodów ogółem	100%	100%	100%
1.0.1. Dochody bieżące, razem	30 012 554	32 735 121	34 226 102
1.0.2. Dochody majątkowe, razem	2 403 920	3 941 282	18 728 115
1.1.) Subwencja budżetu państwa	7 829 046	8 773 584	8 733 247
w tym udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem	24,1%	23,9%	16,5%
1.1.1. w tym część oświatowa	5 164 267	5 292 702	4 946 698
1.1.2. w tym część wyrównawcza	2 613 461	3 416 909	3 734 337
1.1.3. w tym część równoważąca	51 318	63 973	52 212
1.2.A.) Dotacje celowe budżetu państwa	12 202 594	14 237 226	18 675 288
w tym udział dotacji celowych państwa w dochodach ogółem	37,6%	38,8%	35,3%
1.2.1. w tym krajowe	11 108 796	11 383 414	11 809 461
1.2.2. w tym UE	1 093 799	2 853 811	6 865 827
1.2.B.) Dotacje celowe inne niż budżetu państwa	530 134	941 056	506 243
1.3.) Dochody własne, w tym	11 854 700	12 724 537	25 039 438
w tym, udział dochodów własnych w dochodach ogółem	36,7%	34,7%	47,3%

⁶⁰ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych jest zasadniczym aktem prawnym w zakresie finansów publicznych zawierającym, między innymi, kompleksowe regulacje dotyczące długu publicznego. Wprowadza niezbędne definicje, określa ogólne zasady zaciągania długu, emisji papierów wartościowych i zarządzania długiem skarbu państwa, a także procedury ostrożnościowe i sanacyjne. Art. 89. 1. Jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na: 1) pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego; 2) finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego; 3) spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów; 4) wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

<i>art.4. ust.1. pkt.1 ustawy o dochodach</i> 1.3.1.) Podatki.	5 208 911	5 334 960	5 730 815
<i>art.4. ust.1. pkt.2 ustawy o dochodach</i> 1.3.2.) Opłaty.	1 708 405	1 943 156	2 060 797
<i>art.4. ust.2. ustawy o dochodach</i> 1.3.3.) podatek dochodowy os. Fizycznych. (39,34% od osób zamieszkujących)	3 306 604	3 798 230	3 476 544
<i>art.4. ust.3. ustawy o dochodach</i> 1.3.4.) podatek dochodowy os. Prawnych. (6,71% od posiadających siedzibę)	83 306	118 881	134 060
<i>art.4. ust.1. pkt.4 ustawy o dochodach</i> 1.3.5.) Dochody z majątku.	330 119	441 673	479 435
<i>art.4. ust.1. pkt.3, 5-12 ustawy o dochodach</i> 1.3.6.) Inne dochody.	1 217 355	1 087 638	13 157 787
1.3.6.1. środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	189 294,37	138 265,63	10 887,00
<i>1.3.6.1.1. na realizację zadań bieżących-246</i>	48 056,52	68 265,63	10 887,00
<i>1.3.6.1.2. na realizację własnych zadań majątkowych-628</i>	141 237,86	70 000,00	0,00
1.3.6.2. środki pozyskane z innych źródeł	12 371,27	37 113,82	11 159 820,97
<i>1.3.6.2.1. na realizację własnych zadań bieżących-270</i>	12 371,27	37 113,82	12 000,00
<i>1.3.6.2.2. na realizację własnych zadań majątkowych-629</i>	0,00	0,00	11 147 820,97
1.3.6.3. usługi-083	118 838,50	97 127,09	90 335,72
1.3.6.4. dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych-075	456 123,31	519 890,75	545 581,82
<i>1.3.6.4.1. działalność usługowa; cmentarze-710/075</i>	37 059,51	79 612,91	31 448,89
<i>1.3.6.4.2. Gosp. komunalna i ochrona środowiska; pozostałe-900/075</i>	0,00	0,00	0,00
<i>1.3.6.4.3. Gospodarka mieszkaniowa; grunty i nieruchomości-70005/075</i>	88 864,45	95 526,14	115 398,29
<i>1.3.6.4.4. Gospodarka mieszkaniowa; pozostała działalność-70095/075</i>	304 589,52	319 916,68	374 944,29
<i>1.3.6.4.5. Kultura fizyczna; obiekty sportowe-926/075</i>	746,97	0,00	555,58
<i>1.3.6.4.6. Oświata i wychowanie; Szkoły podstawowe-801/075</i>	12 761,20	11 896,44	8 881,69
<i>1.3.6.4.7. Rolnictwo i łowiectwo; pozostała działalność-010/075</i>	12 101,66	12 938,58	14 353,08
<i>1.3.6.4.8. Inne-075</i>	0,00	0,00	0,00
1.3.6.5. dochody związane z realizacją zadań adm. rządowej i innych zadań zleconych ustawami-236	25 141,65	25 505,33	26 911,86
<i>1.3.6.5.1. Administracja publiczna-750/236</i>	5,68	4,65	1,55
<i>1.3.6.5.2. Pomoc społeczna-852/236</i>	92,75	0,00	0,00
<i>1.3.6.5.3. Rodzina-855/236</i>	25 043,22	25 500,68	26 910,31
<i>1.3.6.5.4. Inne-236</i>	0,00	0,00	0,00
1.3.6.6. w tym pozostałe	415 586,23	269 734,94	1 324 249,49

2.1.2. W roku 2020 można zaobserwować, że Gmina osiągnęła już swój najwyższy poziom subwencjonowania przez państwo w ramach otrzymywanej subwencji ogólnej. Od kilku lat pierwszy raz, kwota rocznej subwencji ogólnej była niższa od kwot otrzymywanych wcześniej. Choć wzrosła subwencja wyrównawcza uzależniona od wskaźnika dochodu podatkowego liczonego *per capita* „G” to jednak dwie pozostałe subwencje oświatowa i równowżąca są mniejsze na tyle, że ogólna suma subwencji jest mniejsza niż w roku 2019 o kwotę 40 337 zł. Dla obliczenia subwencji wyrównawczej na rok budżetowy 2021 uwzględniany jest wskaźnik

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

dochodów podatkowych możliwych do wykonania w Gminie Węgorzyno w roku 2019. Dla naszej Gminy wyniósł on 73,3% wskaźnika Gg (*dla całego kraju*) i w relacji do roku ubiegłego zmalał on o 0,3%.

Tabela nr-27. Wielkość dochodu podatkowego możliwego do uzyskania w gminach powiatu łobeskiego.

Wskaźnik G - podstawowych dochodów podatkowych możliwych do otrzymanych (<i>bez ulg w stawkach oraz bez zwolnień i umorzeń</i>) w roku 2019 na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2021 r.	Sporządzono wg danych o dochodach podatkowych za 2016 r. wg stanu na dzień 30.06.2017 r. (tj. po ewentualnych korektach sprawozdań rocznych)	Sporządzono wg danych o dochodach podatkowych za 2017 r. wg stanu na dzień 30.06.2018 r. (tj. po ewentualnych korektach sprawozdań rocznych)	Sporządzono wg danych o dochodach podatkowych za 2018 r. wg stanu na dzień 30.06.2019 r. (tj. po ewentualnych korektach sprawozdań rocznych)	Sporządzono wg danych o dochodach podatkowych za 2019 r. wg stanu na dzień 30.06.2020 r. (tj. po ewentualnych korektach sprawozdań rocznych)
GMINA	Wskaźnik G na 2018 r.	Wskaźnik G na 2019 r.	Wskaźnik G na 2020 r.	Wskaźnik G na 2021 r.
DOBRA	960,18	970,09	1 068,57	1 178,89
ŁOBEZ	1 316,51	1 534,91	1 494,73	1 591,63
RADOWO MAŁE	1 145,61	1 152,44	1 237,65	1 336,75
RESKO	1 570,05	1 804,22	1 803,54	1 901,75
WĘGORZYNO	1 284,31	1 322,88	1 440,32	1 537,60
<i>wskaźnik podatkowy „G”</i>	<i>77,0%</i>	<i>73,9%</i>	<i>73,6%</i>	<i>73,3%</i>
Wskaźnik Gg dla kraju	1 668,68	1 790,33	1 956,15	2 098,22
<i>Min. w kraju kwota dochodu podatkowego (gm. Potok Górny)</i>	<i>390,29</i>	<i>406,76</i>	<i>454,97</i>	<i>485,66</i>
<i>Max. w kraju kwota dochodu podatkowego (gm. Kleszczów)</i>	<i>31 962,75</i>	<i>31 910,49</i>	<i>31 028,40</i>	<i>29 808,10</i>

W tym miejscu należy podkreślić uwagę już wcześniej wyrażaną, że nie można planować długofalowej polityki rozwojowej Gminy opierając się na subwencyjnym systemie finansowania części zadań własnych gminy. Jak wynika z publikacji wskaźnika G dla lat wskazanych w tabeli nr-27 obserwuje się systematyczną tendencję zniżkową gminnego dochodu podatkowego G w relacji do Gg (*krajowego*). Powinno to mieć i ma wpływ na wzrost subwencji wyrównawczej jednak jak pokazuje doświadczenie roku 2020, mimo tego wzrostu ogólna subwencja dla Gminy jest niższa.

2.1.3. Jak można zauważyć, ważnym składnikiem budżetu jest pozycja dotacji celowych udzielanych szczególnie przez budżet państwa w ramach środków krajowych oraz zagranicznych, szczególnie z budżetu środków unijnych. W ramach dotacji z środków

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

krajowych wysokość ta ukształtowała się już od dawna – co pokazuje średnia z trzech ostatnich lat sprzed roku objętego badaniem (2017-2019) – na poziomie 11 mln zł, zwiększając z wolna swój udział w stosunku do dochodów własnych osiągając za trzy ostatnie lata poziom aż 93,7% ich wysokości. To bardzo destrukcyjny dla samorządności trend. Gminy wspomagają swoje budżety także dotacjami celowymi z innych źródeł m.in. innych samorządów, różnych funduszy i instrumentów finansowych. Dotacje te nie stanowią jednak znaczącej części budżetów.

2.1.4. Dochodami własnymi są środki określone ustawowo w art. 4 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Należą do nich **podatki** określone w art.4. ust.1. pkt.1 ustawy o dochodach, **opłaty** o których mowa w art.4. ust.1. pkt.2 ustawy, **podatek dochodowy od osób fizycznych** oraz **podatek dochodowy od osób prawnych** o których mowa w art.4. ust.2 i 3. ustawy o dochodach; **dochody z majątku** określone w art.4. ust.1. pkt.4 oraz inne dochody określone w art.4. ust.1. pkt.3, 5-12 ustawy o dochodach.

Z analizy stawek podatkowych uchwalonych przez Radę Miejską oraz ich relacji do stawek określonych ustawowo można powiedzieć, że w segmencie tym – w ostatnich latach - następuje przesunięcie na korzyść wzmocnienia budżetu. Sukcesywnie maleje dysproporcja wysokości podatku liczonego wg stawek ustawowych oraz stawek uchwalonych przez Radę Miejską.

Z kwoty ulgi stosowanej przez Radę w podatkach gruntowych wynoszącej 572 929 zł w roku 2017 zmalała ona do 411 022 zł w 2018 i do 315 964 zł w roku 2019 . Uwzględniając kompleksowo zastosowane przez Radę Gminy obniżenia wszystkich stawek podatkowych od nieruchomości tj. od gruntów, budynków i budowli wynika, że z kwoty ulgi równej 962 765 zł stosowanej w roku 2017 pomniejszono ją do wartości 461 400 zł w roku 2020. Jest to ponad 100% tendencja wzrostowa na korzyść budżetu gminnego. **Załącznik nr 18** obrazuje stutki ulg stosowanych przez Radę Miejską dla swoich mieszkańców w badanym przez raport roku 2020.

Cechą prawdopodobnie trudną do osiągnięcia w najbliższych latach jest blisko 100% wzrost kwoty dochodów własnych. Osiągnął on w roku 2020 kwotę 25.04 mln zł co w relacji do roku 2019 daje wzrost równy 96,8%. Było to możliwe dzięki staraniom i zabiegom Burmistrza Węgorzyna w zakresie pozyskiwania dochodów z innych źródeł, a był nimi państwowy fundusz „anty-epidemiologiczny”. W jego ramach otrzymano ponad 11 mln zł. Jest to niemal tyle samo co uzyskiwano ogólnie na przestrzeni ostatnich 3 lat, w których ustabilizowany i *uśrednionym poziom* dochodów własnych wyniósł 11,9 mln zł. W roku 2019

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

osiągnęły wartość ogólną 12,7 mln zł. Cechą zauważalną tego budżetu jest także ponad 300 tysięczny spadek dochodów budżetu z podatku dochodowego od osób fizycznych. Jak można zauważyć został on wielokrotnie skompensowany funduszem anty-epidemiologicznym uruchomionym przez państwo.

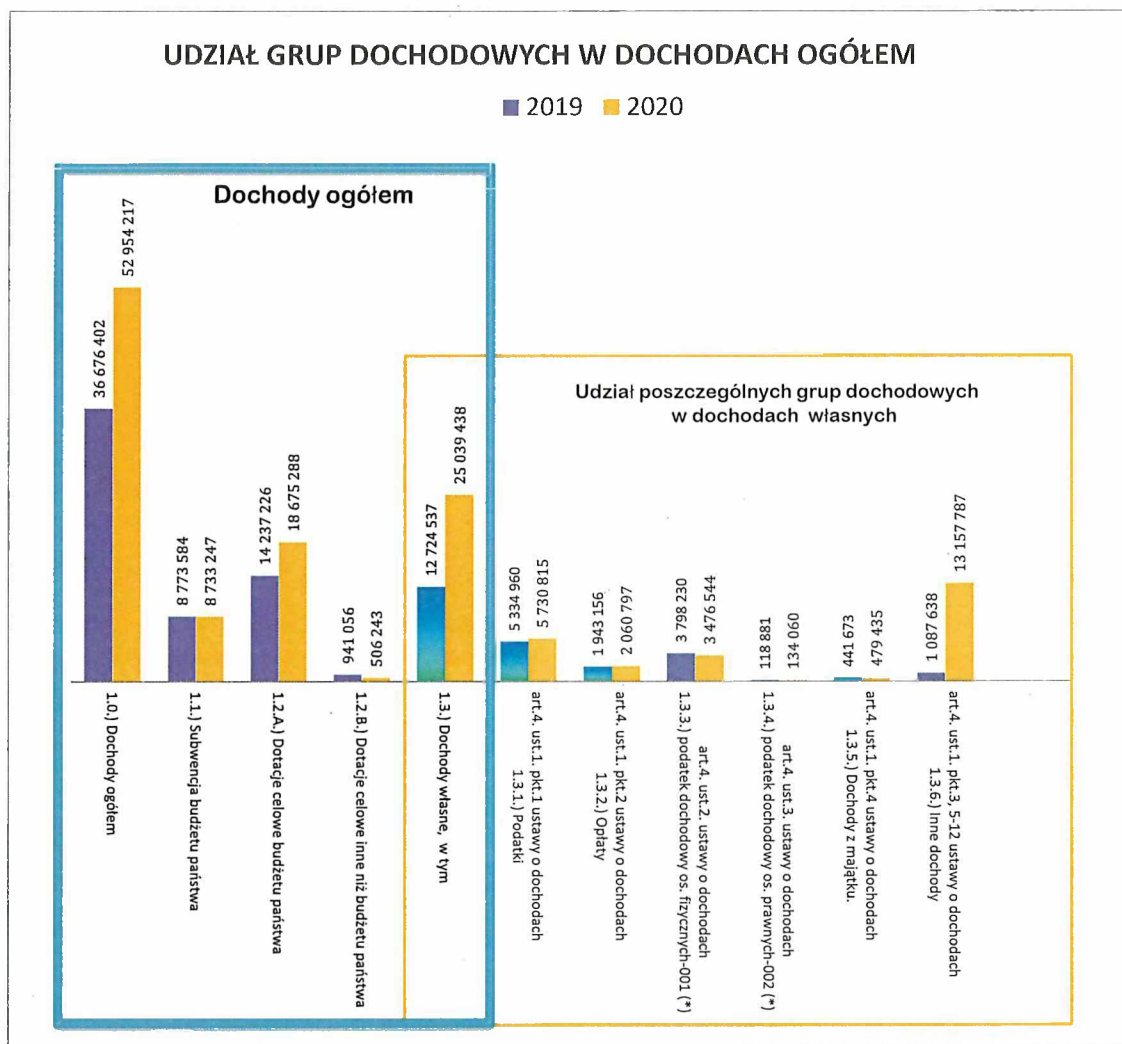
Odnosząc się do danych uśrednionych z kilkunastu już lat, największą pozycją budżetową w zakresie dochodów własnych są podatki lokalne, które stanowią blisko połowę wszystkich własnych dochodów. To szczególnie wrażliwa pozycja budżetowa jednak o dużych konsekwencjach dla całości. Wrażliwość dotyczy skutku społecznego który wywołują, natomiast z racji na konsekwencję, która jest dwójakiego rodzaju, podatki szczególnie należy racjonalizować. Ustawa wprowadza progi maksymalne (*ustawowe*) dla wysokości podatku. Odchylenie od progów ustawowych jest swego rodzaju ulgą podatkową, która pozbawia samorząd realnego dochodu własnego a nadto jest brana pod uwagę jako waga podczas obliczania subwencji wyrównawczej a właściwie wskaźnika G. Ustawa o dochodach jest uwzględniana w art. 32 ust. 3. skutki zmniejszenia stawek i stosowanych ulg czy umorzeń. Gdyby skutki polityki podatkowej nie były uwzględnione w wyliczeniu wskaźnika G w sposób przewidziany w ustawie, samorządy stosujące ulgi byłyby wręcz „nagradzany” za swoje decyzje. (*zmniejszenie wpływów podatkowych byłoby częściowo rekompensowane zwiększoną subwencją*).

Tabela nr-28. Rodzaje podatków o których mowa w art.4. ust.1. pkt.1 ustawy o dochodach jako źródło dochodów własnych.

Źródła dochodu własnego	Średnia 2017-2019	2019	2020	Relacja 19/Śr.	Relacja 19/18
1.3.1.) Podatki	5 208 911	5 334 960	5 730 815	10,0%	7,4%
1.3.1.1.) Wpływy z podatku od nieruchomości	3 289 624	3 450 921	3 671 322	11,6%	6,4%
1.3.1.2.) Wpływy z podatku rolnego	1 245 568	1 232 927	1 257 030	0,9%	2,0%
1.3.1.3.) Wpływy z podatku leśnego	195 144	194 544	195 722	0,3%	0,6%
1.3.1.4.) Wpływy z podatku od środków transportowych	277 144	285 513	286 005	3,2%	0,2%
1.3.1.5.) Wpływy z podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej	1 617	1 753	2 997	85,3%	71,0%
1.3.1.6.) Wpływy z podatku od spadków i darowizn	17 718	17 763	33 010	86,3%	85,8%
1.3.1.7.) Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych	182 096	151 538	284 729	56,4%	87,9%

Pozostałe źródła jak: opłaty, podatki dochodowe osób fizycznych i prawnych, dochody z majątku oraz inne dochody jako udział dochodów własnych oraz dochodów ogółem przedstawia się jak na wykresie poniżej.

Rysunek 8. Udział grup dochodowych w dochodach ogółem.

Analiza struktury dochodów ogółem w kontekście udziału w nich dochodów własnych (szczególnie z uwzględnieniem okresów wcześniejszych) prowadzi do konstatacji, że następuje sukcesywnie zmniejszanie się relacji dochodów własnych do ogólnej kwoty dochodów budżetu. Zjawisko to - z wyłączeniem roku bieżącego na wynik którego wpływają uruchomione fundusze antyepidemiologiczne - zauważane jako ogólna tendencja w kraju, szczególnie wśród gmin wiejskich i miejsko-wiejskich. Utrudnia to realizację niezależnych, suwerennych i zgodnych z oczekiwaniami lokalnych społeczności - własnych polityk rozwojowych.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Zadania publiczne realizowane są w poszczególnych działach gospodarki, które odpowiadają klasyfikacji budżetowej. Dla tych działów dochody i koszty są w tak dużej mierze dysproporcji, że staje się wręcz koniecznością wzajemne uzupełnianie środków pomiędzy działami aby sfinansować zadania publiczne danego działu. Rysunek 9 obrazuje wspomnianą dysproporcję dochodowo wydatkową w ramach tożsamyh działów budżetowych.

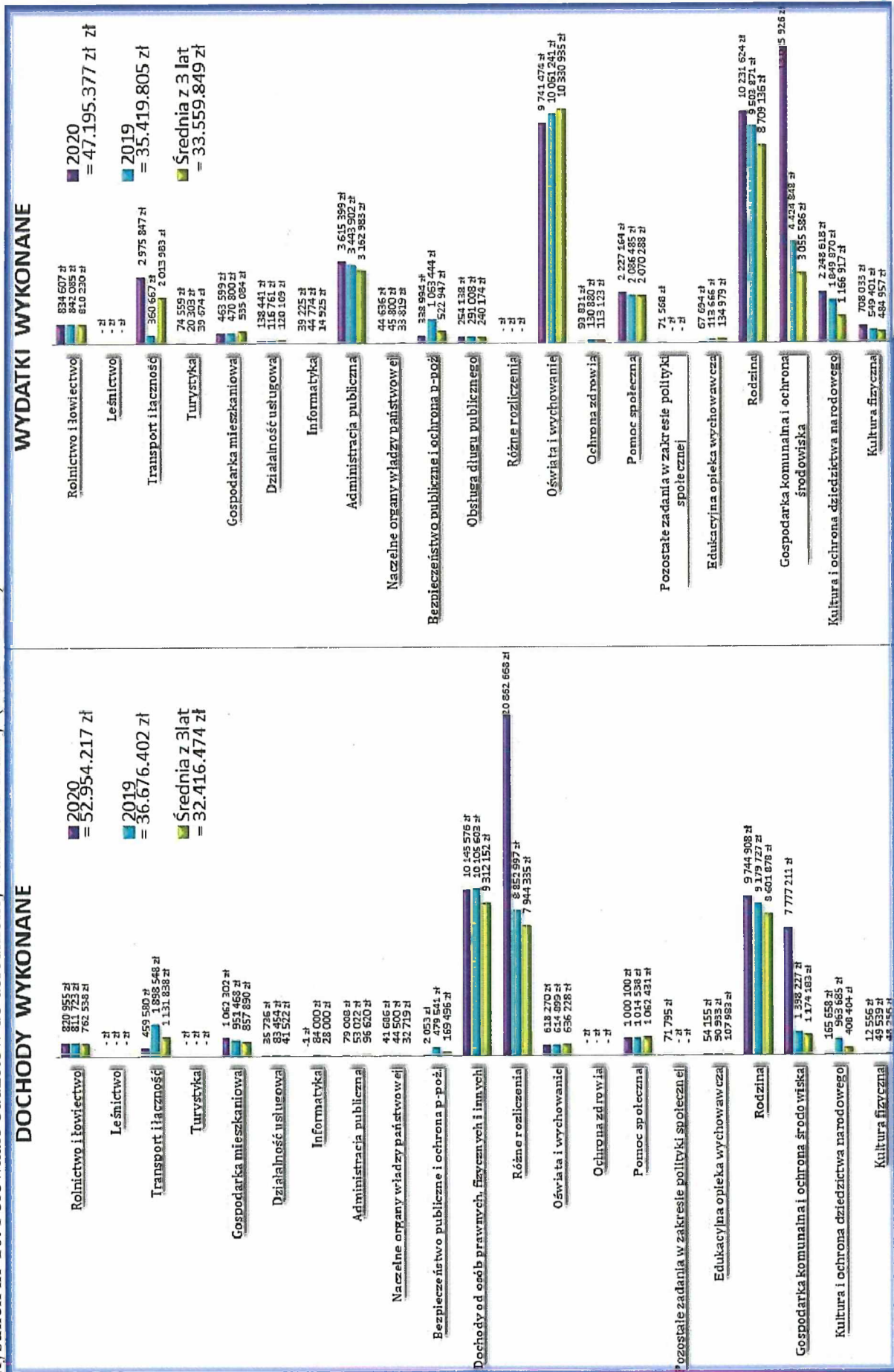
Dysproporcje te korygowane są w trakcie wykonywania poszczególnych polityk gminnych opisanych szczegółowo w dokumentach przywołanych na początku niniejszego raportu. Wszystkie są przedmiotem uchwał Rady Miejskiej zatem podlegają społecznej kontroli. Korektę tą, tj. przesunięcia środków pomiędzy działami ostatecznie obrazuje rysunki 10– wydatki.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Rysunek nr 9. Tożsame obszary zadań publicznych w ujęciu wysokości dochodów i wysokości ich wydatków

Rysunek nr 10. Porównanie budżetów do uśrednionej wartości 3-letniej (2018 – 2020)

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Dla rozumienia konstrukcji rocznych budżetów Gminy Węgorzyno ostatnich lat - przed przystąpieniem do wyciągania wniosków jednostkowych w oparciu o pojedyncze wielkości – należy zbadać intencję, która towarzyszy organowi wykonawczemu podczas konstrukcji rocznych budżetów. W okresie finansowania budżetów krajowych budżetem europejskim założeniem podstawowym władz lokalnych jest określenie spektrum potrzeb danej wspólnoty oraz ustalenie gradacji ich ważności, można powiedzieć, zbudowanie piramidy potrzeb z uwzględnieniem szans sfinansowania ich realizacji budżetem europejskim. Z uwagi, że priorytety gospodarczo-społeczne podlegające dofinansowaniu a ustalone podczas tworzenia budżetu 2014-2020 podlegały zmianom, zatem by móc aplikować o środki zewnętrzne, gminy musiały stworzyć mechanizm umożliwiający im dostosowywanie się do tych zmiennych okoliczności.

W opublikowanym na połowę roku 2019 raporcie Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że spośród 2477 gmin (*łącznie z miastami i ośrodkami metropolitalnymi*) Węgorzyno zajmuje ciągle bardzo wysoką, 424 pozycję w dofinansowaniu zadań inwestycyjnych środkami unijnymi finansowanymi w ramach polityki spójności. W powiecie łobeskim jest gminą o najwyższym wskaźniku pozyskiwania środków pieniężnych oraz wstępuje w czołówce gmin Zachodniego Pomorza (*7 pozycja nie wliczając miast powiatowych*).

Gmina pozyskuje także środki unijne poprzez swoje uczestnictwo i zaangażowanie w związkach celowych, które z racji na realizację ponadgminnych zadań, mają dostęp do środków, które dla pojedynczej gminy byłyby nieosiągalne. W roku 2018 pozyskano w taki sposób - na rzecz Gminy Węgorzyno - dofinansowanie, które umożliwiły zrealizować inwestycję wartości 13,75 mln zł. Środki pozyskał dla Gminy - **Związek Miast i Gmin Pojezierza Drawskiego** przekształcony w roku 2020 w **Związek Zachodniopomorskiej Strefy Centralnej**.

Tak wysoki poziom zabiegania oraz wskaźnik skutecznego aplikowania jest przyczyną obecności w budżecie długu publicznego, jednak którego poziom jest znacznie poniżej dopuszczalnych prawem wskaźników. W roku 2019 gmina wspomagała realizację inwestycji kwotą kredytów i pożyczek wysokości **5.031.116 zł** osiągając ogólny poziom zadłużenia wysokości **14.118.817 zł**, zaś w 2020 odpowiednio: **8.957.207 zł** i **16.573.285 zł**. Wzrost długu publicznego podyktowanego realizowanymi inwestycjami spowodował - póki co – zmniejszenie kwoty obsługi długu, która w relacji do roku 2019 zmalała o 36 870,04 zł a

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

wskaźnik zadłużenia do 4,98% przy dopuszczalnym 13,43%. Odnotowane wskaźniki należą do bardzo bezpiecznych dla kontynuacji polityki gospodarczej przez Gminę Węgorzyno.

Tabela nr-29. Analiza długu publicznego

Rok	2018	2019	2020
PRZYCHODY	8 768 563,61	5 031 115,63	8 957 206,74
ROZCHODY	1 625 300,00	3 191 494,66	3 316 000,00

DŁUG PUBLICZNY	13 555 214,71	14 118 817,46	16 573 284,50
Jako % dochodów ogółem	41,94%	38,50%	31,30%
<i>Jako % dochodów własnych</i>	<i>112,84%</i>	<i>110,96%</i>	<i>66,19%</i>

GRUPY WIERZYCIELI			
Sektor finansów publicznych. Grupa I.	790 296,71	0,00	164 548,31
Sektor finansów publicznych. Grupa II.	0,00	0,00	0,00
Sektor finansów publicznych. Grupa III.	560 142,00	1 144 317,46	3 266 836,19
Sektor finansów publicznych. Grupa IV.	0,00	0,00	0,00
Bank centralny	0,00	0,00	0,00
Banki Komercyjne	12 204 776,00	12 974 500,00	13 141 900,00
Krajowe instytucje finansowe	0,00	0,00	0,00
Przedsiębiorstwa niefinansowe	0,00	0,00	0,00
Gospodarstwa domowe	0,00	0,00	0,00
Inst. niekomerc. działające na rzecz gosp.dom.	0,00	0,00	0,00
Wierzyciele zagraniczni	0,00	0,00	0,00

Obsługa długu publicznego	229 297,49	291 008,26	254 138,22
wskaźnik długu publicznego	4,24% (6,74%*)	5,38% (8,08%*)	4,98% (13,43*)

* maksymalnie dopuszczalny wskaźnik długu publicznego dla Gminy Węgorzyno

Wymiarem wykonywania przez Gminę polityk społeczno- gospodarczych jest odzwierciedlenie tego wykonywania w nakładach finansowych tj. wydatkach na każdą z tych polityk. Najogólniej wydatki skatalogowane są jako bieżące⁶¹ i majątkowe⁶². W ramach

⁶¹ **Wydatki bieżące** jednostek budżetowych obejmują różnego rodzaju koszty, do których zalicza się: 1.) wynagrodzenia i uposażenia osób zatrudnionych w jednostkach budżetowych oraz składki naliczane od tych wynagrodzeń i uposażeń; 2.) zakupy towarów i usług; 3.) koszty utrzymania oraz inne wydatki związane z funkcjonowaniem jednostek budżetowych i realizacją ich statutowych zadań; 4.) koszty zadań zleconych do realizacji jednostkom zaliczanym i niezaliczanym do sektora finansów publicznych, z wyłączeniem organizacji pozarządowych. Wydatkami bieżącymi są wydatki odnoszące się do rocznego okresu realizacji danego wydatku.

⁶² **Wydatki majątkowe** obejmują: wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego; wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych oraz dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji realizowanych przez inne jednostki.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

grupy wydatków bieżących podgrupami wyróżnianymi w różnego rodzaju sprawozdawczości są wydatki stanowiące różnego rodzaju *dotacje*⁶³, których gmina udzieliła innym strukturom samorządowym, swoim jednostkom organizacyjnym oraz podmiotom sektora pozabudżetowego działającym na rzecz wykonywania zadań własnych oraz *świadczenia*⁶⁴ wypłacane na rzecz osób fizycznych, z których ponad 90% to pomoc społeczna oraz rządowe programy wsparcia rodzin. Tak zachowana struktura odzwierciedla adekwatność realizacji bieżącej polityki władz w kontekście wykonywanych polityk długofalowych określonych uchwałami oraz dokumentami strategicznym. Dla Gminy Węgorzyno struktura finansowa wydatków bieżących dla lat 2018 – 2020 przedstawiona jest w **załączniku nr-19**.

Wykonywane polityki Gminy wypływające z uchwał Rady Miejskiej realizowane są poprzez finansownie poszczególnych działów gospodarki. Dotacjami jak wspomniano finansowane są zadania własne wykonywane przez inne podmioty. Wydzielenie dotacji z wydatków bieżących pozwala śledzić priorytety zadań publicznych znajdujących się aktualnie w kręgu zainteresowania władz lokalnych. Na przestrzeni ostatnich lat wydatki dotacyjne kształtowały się następująco.

Tabela nr-30. Dotacje udzielone przez Gminę na realizację zadań własnych

Grupy zadań publicznych realizowanych przez Gminę	DOTACJE I SUBWENCJE		
	2018 rok	2019 rok	2020 rok
010: Rolnictwo i łowiectwo	24 405	24 246	25 597
600: Transport i łączność	0	0	0
630: Turystyka	0	0	0
700: Gospodarka mieszkaniowa	0	0	0
710: Działalność usługowa	0	0	0
720: Informatyka	0	41 972	36 533
750: Administracja publiczna	0	17 347	0
751: Urzędy naczelnych organów władzy państwowej	0	0	0
754: Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	9 850	6 398	2 100

⁶³ Art. 130. 1. **Dotacje przedmiotowe** są to środki przeznaczone na dopłaty do określonych rodzajów wyrobów lub usług, kalkulowane według stawek jednostkowych. Art. 131. **Dotacje podmiotowe** obejmują środki dla podmiotu wskazanego w odrębnej ustawie lub w umowie międzynarodowej, wyłącznie na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie określonym w odrębnej ustawie lub umowie międzynarodowej. Art. 132. 1. Z budżetu państwa są finansowane inwestycje państwowych jednostek budżetowych. Ust. 2. Z budżetu państwa mogą być udzielane **dotacje celowe** na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji: 1) agencji wykonawczych; 2) instytucji gospodarki budżetowej; 3) innych państwowych osób prawnych, dla których zasady gospodarki finansowej określają odrębne ustawy; 4) jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych, na podstawie odrębnej ustawy; 5) w zakresie zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym; 6) realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego jako zadania: a) własne, b) z zakresu administracji rządowej; 7) związanych z badaniami naukowymi lub pracami rozwojowymi.

⁶⁴ **Świadczenia na rzecz osób fizycznych obejmują wydatki** budżetu kierowane, na podstawie odrębnych przepisów, bezpośrednio lub pośrednio do osób fizycznych, a niebędące wynagrodzeniem za świadczoną pracę. Źródło: Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U z 2013 r., poz. 885 ze zm.), art. 124 ust. 2. Jest to Jedna z grup wydatków budżetu wyodrębniona w ramach ustawowej systematyki wydatków obok: 1.) dotacji i subwencji, 2.) wydatków bieżących jednostek budżetowych, 3.) wydatków majątkowych, 4.) wydatków na obsługę długu, 5.) środków własnych Unii Europejskiej i współfinansowania projektów z udziałem środków Unii Europejskiej.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

757: Obsługa długu publicznego	0	0	0
758: Różne rozliczenia / Rezerwa Ogólna	0,00	0	0
758: Różne rozliczenia / Rezerwa Ogólna	0	0	0
801: Oświata i wychowanie	325 823	367 388	385 341
851: Ochrona zdrowia	0	0	0
852: Pomoc społeczna	50 628	65 703	76 326
853: Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0	0	0
854: Edukacyjna opieka wychowawcza	0	0	0
855: Rodzina	34 200	24 967	33 697
900: Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	69 667	144 003	331 254
921: Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	221 000	226 000	269 000
926: Kultura fizyczna	250 000	265 000	269 997
Grupy wydatkowe OGÓŁEM	985 572,07	1 183 022	1 429 845

Świadczenia, to segment zadań na które gmina posiada bardzo niewielki wpływ bo ich finansowanie oparte jest - w ogromnej większości - o dotacje celowe przyznawane gminie przez budżetu państwa. Środki te przeznaczane są na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej - zatem leżących w kompetencji państwa - oraz na dofinansowanie realizacji zadań własnych gmin.

Tabela nr-31. Świadczenia udzielone przez Gminę na realizację zadań społecznych.

Grupy zadań publicznych realizowanych przez Gminę	ŚWIADCZENIA na rzecz osób fizycznych		
	2018 rok	2019 rok	2020 rok
010: Rolnictwo i łowiectwo	232	316	0
600: Transport i łączność	0	0	0
630: Turystyka	0	0	0
700: Gospodarka mieszkaniowa	0	0	0
710: Działalność usługowa	0	0	0
720: Informatyka	0	0	0
750: Administracja publiczna	151 881	165 063	206 805
751: Urzędy naczelnych organów władzy państwowej	27 687	26 550	26 100
754: Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	39 724	37 913	33 301
757: Obsługa długu publicznego	0	0	0
758: Różne rozliczenia / Rezerwa Ogólna	0	0	0
758: Różne rozliczenia / Rezerwa Ogólna	0	0	0
801: Oświata i wychowanie	250 728	278 164	320 563
851: Ochrona zdrowia	0	0	0
852: Pomoc społeczna	1 030 473	968 101	880 064
853: Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0	0	0
854: Edukacyjna opieka wychowawcza	139 219	113 666	67 694
855: Rodzina	7 454 030	8 373 786	9 210 817
900: Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 337	2 727	0

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

921: Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	148	178	376
926: Kultura fizyczna	225	251	332
Grupy wydatkowe OGÓŁEM	9 095 683	9 966 714	10 746 052

Jak wynika z tabeli 31, wysokość sumaryczna wypłacanych świadczeń na rzecz osób fizycznych bliska jest w budżecie sumie dochodów własne ustawowo przypisanych gminie. Zatem to kolejna przesłanka, że wielkość budżetu gminnego nie musi świadczyć o kondycji finansowej Gminy i nie powinien być główną miarą oceny realizacji polityki gminnej. Ocena własnej polityki finansowej, społecznej i gospodarczej gminy oparta powinna być na pomiarze jedynie wydatków bieżących i majątkowych widzianych w pryzmacie wysokości udziału dochodów własnych.

Po wyłączeniu dotacji i świadczeń można we właściwszym świetle ocenić Jak można zauważyć, z budżetów których łączne kwoty wykonanych dochodów wyniosły: **2018** = 38 097 371 zł; **2019** = 35 419 805 zł; **2020** = 47 195 377 zł niemal połowę stanowiły **właściwe wydatki bieżące**, z których następną – blisko - połowę pochłonęły wydatki na samą tylko oświatę i wychowanie. Jakkolwiek w tym temacie zarysowała się, obserwowana od 3 lat, pozytywna tendencja polegająca na malejącym udziale kwoty wydatków oświaty w wydatkach bieżących ogółem. Wskaźnik ten zmalał z 47% w roku 2018, do 45% w roku 2020.

Tabela nr-32. Wydatki bieżące Gminy (z wyłączeniem dotacji i świadczeń)

Grupy zadań publicznych realizowanych przez Gminę	Wydatki BIEŻĄCE'		
	2018 rok	2019 rok	2020 rok
010: Rolnictwo i łowiectwo	776 418	817 523	807 131
600: Transport i łączność	217 975	304 566	186 893
630: Turystyka	0	1 607	0
700: Gospodarka mieszkaniowa	544 246	470 800	414 201
710: Działalność usługowa	148 085	116 761	138 441
720: Informatyka	0	2 802	2 692
750: Administracja publiczna	2 859 248	3 261 492	3 398 621
751: Urzędy naczelnych organów władzy państwowej	26 889	19 250	18 536
754: Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	203 221	183 221	278 367
757: Obsługa długu publicznego	0	0	0
758: Różne rozliczenia / Rezerwa Ogólna	0	0	0
758: Różne rozliczenia / Rezerwa Ogólna	0	0	0
801: Oświata i wychowanie	7 817 717	8 451 348	9 031 979
851: Ochrona zdrowia	104 201	130 880	93 831
852: Pomoc społeczna	1 033 971	1 052 681	1 270 774
853: Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0	0	71 568
854: Edukacyjna opieka wychowawcza	0	0	0

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

855: Rodzina	427 197	874 986	987 109
900: Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 846 870	2 260 832	2 493 322
921: Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	539 798	748 049	879 155
926: Kultura fizyczna	137 031	149 330	97 578
Grupy wydatkowe OGÓŁEM	16 682 867	18 846 128	20 170 198

Te ostatnie kompensowane miały być gminom przekazywanymi z budżetu państwa subwencjami oświatowymi. Okazuje się jednak, że ich wysokość jest nieadekwatna do kosztów utrzymania oświaty, dodatkowo, z roku na rok, udział ten maleje. W roku 2019 wysokość subwencji oświatowej wyniosła 5 292 702 zł i stanowiła 62,6 % sumy kosztów bieżących jakie pochłoneła oświata. W roku 2020 relacja ta jeszcze się pogorszyła. Subwencja oświatowa wyniosła 4 946 698 zł i stanowiła tylko 54,8%. To o 7,8% mniej niż w roku 2019. Zatem subwencje nie wystarczają na bieżące koszty funkcjonowania oświaty. Dramatyczny wymiar dla Gmin przejawia się w fakcie, że nie wystarczają nawet na wynagrodzenia. W tabeli poniżej przedstawiono same wynagrodzenia brutto jakie generuje system oświaty.

Tabela nr-33. Wydatki na wynagrodzenia w oświacie

Wykaz wynagrodzeń i składek od nich naliczane (art. 236 ust. 3 pkt 1 lit. a ustawy)	2019	2020
Dowożenie uczniów do szkół	169 168,03 zł	153 554,62 zł
Gimnazja	676 271,32 zł	0,00 zł
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	173 820,86 zł	190 268,69 zł
Pozostała działalność	2 500,00 zł	1 700,00 zł
Przedszkola	908 604,68 zł	834 566,01 zł
Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	0,00	12 303,89 zł
Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego	332 088,33 zł	178 000,00 zł
Stołówki szkolne i przedszkolne	92 722,19 zł	61 857,80 zł
Szkoły podstawowe	4 551 597,91 zł	4 778 076,04 zł
OGÓŁEM WYNAGRODZENIA	6 906 773,32 zł	6 210 327,05 zł
OGÓŁEM SUBWENCJA OŚWIATOWA	5 292 702,00 zł	4 946 698,00 zł

Jak dowodnie wykazano subwencja oświatowa udzielana Gminie nie pokrywa wynagrodzeń a rozmiar tej różnicy wynosi **1 263 629,05 zł.**

Nie może zadawać fakt, że wartość bezwzględna subwencji rośnie w czasie (z wyjątkiem roku 2020), gdyż koszty bieżące w gminie generowane przez oświatę rosną znacznie szybciej. Próba właściwej oceny władzy lokalnej staje się jeszcze trudniejsza, gdy weźmiemy pod uwagę dochody własne, którymi dysponuje lokalny samorząd. Udział

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

wszystkich wynagrodzeń w całej sferze publicznej (*łącznie z oświatową*) realizowanej budżetem Gminy Węgorzyno w badanych latach kształtował się następująco.

Tabela nr-34. Wydatki na wynagrodzenia w całej sferze publicznej Gminy Węgorzyno.

Lata	2018	2019	2020
Dochody własne (brutto) <i>Fundusz epidemiologiczny</i>			25 039 438 <i>(- 11 147 821)</i>
Dochody własne (netto)	11 854 700	12 724 537	13 891 617
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane (<i>art. 236 ust. 3 pkt 1 lit. a ustawy</i>)			
OGÓLEM	10 012 807	11 405 173	10 163 582
% udziału wynagrodzeń w środkach własnych Gminy	84,5%	89,6%	73,2%

Zatem jak widać z powyższych zestawień koszty realizacji zadań własnych, których wykonywanie nałożono na samorząd ustawami są dalece niedoszacowane, na tyle nawet, że zbliżamy się do granicy, iż wystarczą będą one jedynie na wynagrodzenia pracownicze całej sfery publicznej. W obecnych realiach systemowych, by móc prowadzić sensowną politykę społeczno-gospodarczą z efektem dla społeczeństwa to wydatki bieżące gmin wspomagane być muszą różnego rodzaju dotacjami i subwencjami. Realizacja wydatków majątkowych z środków własnych jest praktycznie niemożliwa, a jeżeli już, to tylko w przypadku, gdy samorząd pozyska środki z innych alternatywnych źródeł, bądź zadania majątkowe skredytuje. To bardzo zła tendencja dla samorządowych wspólnot, gdy środki obcych proveniencji stanowią o sprawności i efektywności a zarazem ocenie społeczno-politycznej władz lokalnych.

Oceniając relację badanych lat (2019 i 2020) w tych trudnych warunkach mierzonych małym udziałem środków własnych przy jednoczesnym wykonywaniu zadań rządowych nieadekwatnie finansowanych, konieczne staje się zabieganie o środki finansowe z innych źródeł. Jednak pamiętać należy, że ich otrzymanie zawsze obarczone jest ryzykiem. Jak pokazuje poniższe zestawienie, o dotacje na wykonywanie zadań własnych nie jest tak łatwo. Większa ich część to dotacyjny transfer środków z budżetu państwa na realizację zadań społecznych z zakresu administracji rządowej i społecznych które wykonuje gmina. Jeżeli jednak środki takie na realizację innych zadań gminnych się pojawiają jest to przejaw aktywności i skuteczności aplikacyjnej danego samorządu.

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Tabela nr-34. Dotacje celowe na realizację zadań bieżących.

Rodzaj dotacji celowych otrzymywanych przez Gminę na realizację zadań bieżących	2019	2020
1.) Dotacje celowe na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej	9 627 591 zł	10 515 974 zł
2.) Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	1 352 186 zł	1 287 835 zł
3.) Dotacje celowe otrzymane z powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień z jst	29 194 zł	29 690 zł
4.) Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jst	32 500 zł	0 zł
5.) Dotacje celowe na zadania bieżące otrzymane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich	707 201 zł	247 174 zł
OGÓŁEM DOTACJI CELOWYCH	11 748 672 zł	12 080 673 zł

Pomimo wzrostów wydatków bieżących w działach:

- a.) gospodarka komunalnej i ochrona środowiska szczególnie w zakupach materiałów, usługach remontowych oraz oświetleniu ulic,

Tabela nr-35. Wydatki bieżące w gospodarce komunalnej i ochronie środowiska.

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	Wydatki BIEŻĄCE'		
	2018 rok	2019 rok	2020 rok
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	22 869,00	81 315,00	91 027,95
Gospodarka odpadami komunalnymi	1 009 421,16	1 203 275,55	1 379 163,07
Oczyszczanie miast i wsi	157 962,58	161 837,14	168 342,41
Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	125 307,32	125 615,05	136 109,40
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	8 625,00	12 177,00	0,00
Oświetlenie ulic, placów i dróg	328 718,29	404 080,92	464 957,67
Pozostałe działania związane z gospodarką odpadami	0,00	36 184,60	16 955,36
Pozostała działalność	193 967,04	236 346,67	236 766,19
Grupy wydatków RAZEM 900	1 846 870,39	2 260 831,93	2 493 322,05

- b.) administracja publiczna

Tabela nr-36. Wydatki bieżące w administracji publicznej.

Administracja Publiczna	Wydatki BIEŻĄCE'		
	2018 rok	2019 rok	2020 rok
Urzędy wojewódzkie	150 514,27	149 288,00	150 855,46
Rady gmin (miast i miast na prawach powiatu)	79 304,05	71 658,18	64 144,76
Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	2 500 852,76	2 851 667,58	2 859 582,83
Kwalifikacja wojskowa	434,00	350,00	0,00

RAPORT O STANIE GMINY - 2020

Spis powszechny i inne	0,00	0,00	986,00
Promocja jednostek samorządu terytorialnego	10 015,92	19 550,68	11 757,01
Pozostała działalność	118 126,71	168 977,43	311 295,43
Grupy wydatków RAZEM 750	2 859 247,71	3 261 491,87	3 398 621,49

c.) oświata i wychowanie, gdzie dominującą pozycją są wynagrodzenia nauczycieli

Tabela nr-37. Wydatki bieżące w oświacie i wychowaniu.

Oświata i Wychowanie	Wydatki <i>BIEŻĄCE</i> '		
	2018 rok	2019 rok	2020 rok
Szkoły podstawowe	4 157 777,46	5 204 285,99	6 627 494,91
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	258 211,02	196 823,22	246 206,16
Przedszkola	791 610,74	1 092 641,53	1 202 874,42
Inne formy wychowania przedszkolnego	0,00	0,00	0,00
Gimnazja	1 557 898,57	785 164,86	0,00
Dowożenie uczniów do szkół	635 871,07	645 608,31	580 400,32
Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	11 403,51	14 279,76	13 303,96
Stołówki szkolne i przedszkolne	119 169,59	139 907,13	98 270,78
Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego	0,00	54 650,00	18 755,00
Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szk. Podstawowych	120 277,62	188 430,30	195 894,60
Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w gimnazjum	104 017,08	90 044,90	0,00
Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych	56 161,24	34 717,80	45 789,59
Pozostała działalność	5 319,57	4 794,53	2 989,17
Grupy wydatków RAZEM 801	7 817 717,47	8 451 348,33	9 031 978,91

to sumaryczny wzrost wszystkich wydatków bieżących w stosunku do roku 2019 na ogólną kwotę 1.324.070,38 zł (*patrz, tabela 32*) należy uznać za uzasadniony tak z powodu postępującej inflacji, jak też bardzo dużego wzrostu wydatków majątkowych, których prawidłowe przygotowanie do realizacji wymaga także nakładów kwalifikowanych w ramach wydatków bieżących.

Druga wielką grupą wydatków charakteryzującą realizację -szczególnie- polityki gospodarczej są **wydatki majątkowe**. Obrazują one najlepiej czy i jak realizowane są strategie gospodarcze.

3.) **Strategia gospodarcza.**

Strategia gospodarcza to dokument, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Dokument zawiera długofalowy program rozwoju gminy. Powinien być opracowany oraz zatwierdzony uchwałą rady gminy. W roku 2001, uchwałą nr XXX/318/2001 w dniu 1 czerwca przyjęto w Węgorzynie dokument pod nazwą „Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Węgorzyna”. Określał on perspektywę rozwoju na lat 15. Zostały w nim określone kierunki w jakich gmina powinna się rozwijać. Choć dokument specyfikował i opisywał wiele dziedzin życia, łącznie z rynkiem pracy i wpływem władz lokalnych na ten rynek, to rozwój wielu - spośród opisywanych dziedzin społecznych i gospodarczych – nie zależy bezpośredniego od polityki władz samorządu lokalnego. Konstrukcja takich dokumentów uzależniona była i jest w dalszym ciągu od wymogów związanych z wdrażaniem funduszy strukturalnych i funduszu spójności. Z najważniejszych jednak, z zakresu zadań własnych gminy uwzględniono rozwój w infrastrukturę techniczną. Wyznaczono perspektywy rozwojowe dla zaopatrzenia mieszkańców w wodę, zbiorowego odprowadzania ścieków socjalno-bytowych, gospodarki odpadami oraz rozwoju komunikacji i telekomunikacji. W zakresie infrastruktury społecznej, spośród 7 ustalanych kierunków, położono nacisk na rozwój oświaty, sportu, rekreacji oraz gospodarki mieszkaniowej. Służba zdrowia, opieka społeczna czy rynek usług choć wspomniane i modelowane co do kierunków rozwoju, pozostają mało zależne od samorządu a ich rozwój jest pochodną szeroko rozumianej i realizowanej polityki państwa. Spośród gospodarek wyróżniono i położono szczególny nacisk na rozwój dwóch dziedzin istotnych z punktu widzenia Gminy Węgorzyna: rolnictwo i turystykę.

Jak wspomniano wcześniej o tym czy oraz w jaki sposób realizowana jest strategia rozwojowa Gminy świadczą dobitnie wydatki majątkowe, czyli nakłady -w największym stopniu- inwestycyjne. W roku 2020 zrealizowano inwestycji na łączną kwotę 14 595 144 zł, co stanowi 285% wysokości roku poprzedniego. To wysiłek godny odnotowania. Najważniejszymi inwestycjami opłacanymi z środków budżetu gminnego była w roku 2020 budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej a także budowy dróg oraz obiektów kultury – świetlic wiejskich.